

ŠUKER NAJBOLJI HRVATSKI NOGOMETAŠ U POSLJEDNJIH 50 GODINA

ZAGREB, 11. srpnja (Hina) - Najbolji strijelac Svjetskog prvenstva 1998. godine u Francuskoj, Davor Šuker izabran je u anketi Hrvatskog nogometnog saveza (HNS) i Sportskih novosti za najboljeg nogometaša Hrvatske od 1954. do 2003. godine. U anketi koju je naš jedini dnevni sportski list proveo u povodu obilježavanja 50 godina utemeljenja Europske nogometne federacije (UEFA) sudjelovalo je 20 istaknutih nogometaša, sportskih djelatnika i novinara, te čitatelji SN-a. Oni su u anketi istaknuli 23 hrvatska nogometaša, a najviše glasova, 70 dodijelili genijalnom strijelcu Davoru Šukeru. Drugo mjesto sa 64 boda pripalo je legendarnom kapetanu "vatretnih" Zvonimiru Bobanu, dok je treći sa 57 bodova bio Bernard Bajdo Vukas, jedan iz plejade starih asova, koji bi, po općoj ocjeni, bez poteškoća igrao u današnjem nogometu. Četvrto mjesto pripalo je Robertu Prosinečkom (33), peti je Dražan Jerković (20), šesti Vladimir Beara (10), sedmo mjesto dijele Stjepan Bobek i Alen Bokšić (9), deveti je Joško Skoblar (7), a deseti Rudolf Belin, Dražen Ladić i Branko Zebec sa po šest bodova.

Idealna hrvatska reprezentacija u proteklih 50 godina bila bi - Beara, Belin, Zebec, Horvat, Prosinečki, Vukas, Bobek, Boban, Jerković, Šuker, Bokšić.

Na prigodnoj svečanosti u zagrebačkom hotelu Sheraton u nazočnosti brojnih nogometaša svih generacija, te istaknutih sportskih djelatnika prigodne pokale Šukeru, Bobanu, te Vukasovom sinu Zdeslavu Vukas, uručili su predsjednik HNS-a Vlatko Marković, i glavni urednik SN-a Branko Tuđen.

VELIK USPJEH HRVATSKE NA JUNIORSKOM SP-U U GRČKOJ

SOLUN - Hrvatska košarkaška reprezentacija igrat će u polufinalu Svjetskog juniorskog prvenstva u Grčkoj! U ključnoj utakmici, posljednjoj četvrtfinalne skupine naši, inače europski prvaci, pobijedili su domaćina Grčku sa 73:72 (18:13, 12:25, 21:10, 22:24).

Motrište

Toliko se mnogo događa u Hrvatskoj, u svijetu, toliko se mnogo događa u našoj zajednici - mogli bi pisati romane o svemu. Možda bi najveći roman mogli napisati o Haaškom sudu, sudu koji bi trebao biti pravedan, a kako vidimo, izgleda da se obračunava samo sa onima koji su branili svoju domovinu od agresora. Mislim da je samo pitanje dana, kada ćemo kao zemlja ili kao nacija biti optuženi za Domovinski rat, jer kako smo se to mi smjeli braniti oružjem. Zločin je zločin, i nitko ne opravdava zločin, najmanje ja, no ovo što se događa prelazi sve granice normale. No, ostavimo sada Haag i vrle tužitelje i branitelje i optužene, osim što iskorištavam priliku da pozdravim sve haške uznike (jer HRVATSKA ISKRA odlazi i u Haag) malo na stranu, ovaj puta dozvolite mi nekoliko riječi o nama samima.

Nedjelja je, vratili smo se iz župnog parka Father Kamber, nakon proslave rođendana župe Hrvatskih Mučenika. Današnju propovijed održao je vel. Jenko Bulić, gost misisaške župe, iz Splitsko-makarske biskupije. Za vrijeme propovijedi ljudi su zamišljeno klimali glavama, neki samo gledali pred sebe, a nakon propovijedi proplatio se pljesak. Zašto?

Govorio je vel. Bulić o tome kako smo svi mi u neku ruku "apostoli" Kristovi. Mi širimo riječ Kristovu, trebali bi živjeti onako kako je propisano, ukratko držati se Deset zapovijedi Božjih, ponašati se kako treba i kako je moralno. Ostavljam vel. Buliću neka govori o onim crkvenim stvarima, a dozvoljavam si da njegovu propovijed primijenim na sve nas u našem "svjetovnom" životu.

Ima dana kad me je sram. Koji puta mi je teško čak i nazvati neke ljude, toliko me je sram. Ne zbog mene same, već zbog ponašanja raznih ljudi iz zajednice koji žive bez razmišljanja o tome kako drugi žive i što se njima događa.

Da li se uopće sjećate gosp. Stjepana Grgića? Ili Nade Tonković, Đurđice Badić, Christine Barković, Marijane Tomićić, Ivane Rotim, Miroslave Cievarić, Danke Nemarić ili Ann Vidović

SVJETSKO PRVENSTVO U PLIVANJU, VATER-POLU, SINKRONIZIRANOM PLIVANJU, DALJINSKOM PLIVANJU I SKOKOVIMA U VODU

Gordan Kožulj drugi na svijetu!

BARCELONA - Hrvatski stijeg jučer se viorio na jarbolu pod svodom barcelonskog plivališta Sant Jordi. U finalu utrke na 200 metara leđno, naš najbolji plivač Gordan Kožulj osvojio je drugo mjesto isplivavši 1:57,47, što je za čak 47 stotinki brže od hrvatskog rekorda koji je Gordan isplivao u polufinalu u četvrtak. Do najboljeg plasmana na svjetskim prvenstvima u velikim bazenima stigao je u velikom stilu. Već na polovini utrke uhvatio je drugu poziciju koju nije ispuštao do kraja. Na čelu je daleko odmaknuo Amerikanac Aaron Piersol, koji je najbržem pratitelju (Kožulju) odmakao za sekundu i 55 stotinki, dok je treći bio Francuz Simon Dufour. "Krvnu sliku" hrvatskog plivanja popravila je i Sanja Jovanović, koja je jučer nastupila u svom trećem polufinalu na SP u Barceloni. Među 16 najboljih na 200 leđno ušla je s 13. rezultatom (2:14,75), no u popodnevnoj utrci "pukla" je te je na kraju bila posljednja, osma, u svojoj skupini, a ukupno na 15. mjestu. U jutarnjim kvalifikacijama na 50 slobodno nastupili su i Duje Draganja te Aleš Volčanšek. Volčanšek je osvojio 41. mjesto s rezultatom 23,25, dok je Draganja bio 50. s rezultatom 23,65. (Glas Slavonije 27.7.)

Trideset sekundi prije kraja šokantne utakmice Schortsanitis je pogodio oba slobodna bacanja za 72:70, da bi susret odlučio Cibonin igrač Damir Omerhodžić, pogodio tricu šest sekundi prije kraja susreta za pobjedu izabranika Joska Pulje. (Hina)

- svih onih koji su vam pomagali toliko godina u Hrvatskoj kreditnoj zadruzi - a danas ih tamo više nema? Danas ti ljudi uglavnom nemaju posao, neki od njih su u teškom zdravstvenom stanju, a svi oni danas duboko sumnjaju u ono dobro, koje bi trebalo biti u svima nama. Svi oni sumnjaju u "svoju" zajednicu.

Svi ti, svi do jednoga, žrtvovali su se za ovu zajednicu. Svi ti ljudi znali su što će im se dogoditi ako otvore usta. I nastradali su, ali su se nadali da će zajednica dići glas.

Nažalost, rijetko je tko digao glas. Lakše je bilo čitati laži u "Glasu" Hrvatske kreditne zadruge i reći "Valjda je tako". Lakše je, kako mi mnogi govore - biti po strani: "Znate, ja se u to ne namjeravam petljati. Što se to mene tiče?" Stvarno, tako je lakše, no da li se pitate kako je njima, to jest - nama? Shvatite, rijetko tko od ljudi, koji su oblačeni u "Glasu" (novinama koje ponosno izdaje Hrvatska kreditna zadruga, izašla su do sada dva broja), rijetko tko ima dovoljno novaca da se bori sa onima iz Kreditne zadruge koji su napisali laži na stranicama "Glasa" i imaju beskonačna zadružna sredstva za advokate. Mi, koji smo oblačeni (a u te ubrajam i sebe) - nemamo beskonačna sredstva. Jedino gosp. Bezić, čovjek koji zna što je istina - a što laž - žrtvovao je svoje novce, svoje vrijeme i, ne zaboravite, zdravlje, kako bi dokazao na sudu da je sve ono što on tvrdi, istina. Što mislite koliko to njega košta? Ne samo novaca, već i zdravlja?

Gospodo, vaša šutnja - šutnja ove zajednice - ubija sve vaše prijatelje koje su upravitelj gosp. Josip Vinski i nekolicina članova Upravnog odbora, bacili na ulicu - a svi ti izbačeni žrtvovali su se za ovu našu zajednicu!

Svi smo mi apostoli, rekao je vel. Bulić. Po riječima vel. Bulića, svi mi pronosimo istinu. Zaista?

Tako ja mislim.

Valentina

Cijena \$3.00

Broj 123 - 01. VIII 2003.



Hrvatska ISKRA

Kanadsko - Hrvatski Vjesnik • Canadian Croatian Journal
(bivši "CIRKULAR" za Toronto i okolicu)

Čitajte

U OVOM BROJU:

- Novi hrvatski konzul, gosp. Mario Livaja
- Parlamentarni izbori najvjerojatnije 23.11.
- SDP progurao dekriminalizaciju droge
- Nikada manje rođenih Hrvata
- Najljepše ljetovanje u životu
- Još jedno Balkansko ujedinjenje?
- National Geographic na hrvatskom
- Ne nagrujmo Dubrovnika!
- Hrvatska slikarica Nasta Rojc
- Mate Balota
- Svjetionici na Jadranu
- Događaji u zajednici
- Motrište

Sa piknika naših penzionera



Kao i na svakom pikniku naše zajednice, i na ovom "penzionerskom" pikniku bilo je izvrsnih kolača. Ovaj kolač, kojeg tako gostoljubivo nudi gđa. Oletić, priredila je gđa. Ana Hrgetić (na slici desno). Recept ovog izvrsnog kolača donosimo vam na str. 43.

Hrvatska ISKRA

(Bivši "CIRKULAR"
za Toronto i okolicu)

Kanadsko-hrvatski vjesnik
Canadian-croatian journal

Izlazi jednom mjesečno

Editor-in Chief

Glavna Urednica

Valentina Krčmar

Tehnicki Direktor

Tehnički Urednik

Emil Šimunović

Contributing Editors

Damir Borovčak,
dr. Darko Desaty,
dr. Vladimir P. Goss,
Višnja Milas Matutinović,
Biserka Milinković
Marina Vuković

Address - Adresa
1137 Centre Street
Thornhill, ON, L4J 3M6 CANADA
Telephone - Telefon
(905) 738 4797, (416) 894 9235
Fax: (905) 738 9853
E-mail: iskra@rogers.com

Yearly Subscription - Godišnja pretplata
KANADA \$60.00
USA \$70.00

Advertising rates
1/2 page - \$100.00 per issue
\$1,000.00 yearly
\$500.00 per six months
1/3 page - \$50.00 per issue
\$500.00 yearly
1/8 page (business card)
\$25.00 per issue
\$300.00 yearly

Advertising is payable in advance.
Cheques payable to HRVATSKA ISKRA
Čekove nasloviti na HRVATSKU ISKRU

Sadržaj:

Pismo urednice	2	George	22
Vijesti iz naše zajednice	3	Come and visit Croatia: Vrboska	23-24
Događaji u zadnjih mjesec dana	4-7	Iz naše prošlosti	25
Gospodarstvo	8-9	Mojim očima (i srcem)	26-27
Turizam	10	Nasta Rojc, hrvatska slikarica	28
Još jedno Balkansko ujedinjenje	11	Nova izdanja Leksikografskog zavoda	29
(Ne)promišljeni udar s lijeva	11	Jadranske posebnosti: Svjetionici	30-31
Novinarima umjesto slobode - autocenzura ili zatvor	12	Hrvatsko podmorje	32
D. Borovčak: Hello Toronto-ovdje Zagreb	13	Hrvatska književnost: Mate Balota	33
Vijesti iz Haaga	14	Ljetni festivali u Hrvatskoj	34
Vijesti iz Bosne i Hercegovine	15-16	Naša dopisnica Biserka u Hrvatskoj	35
M. Vuković: Za čavrljanje	17	Sunčana Škrinjar: Vrtlar (Priča)	36
Navijači postaju građani drugog reda?	17	Događaji u našoj zajednici	37-41
Veća potpora Hrvatske Hrvatima Crne Gore	18	Vaša pisma	41
Kultura	19	Vaše zdravlje	42
Zanimljivosti	20	Za svakog ponešto	43
News in English	21	Sport	44
V. Goss: Marko, Duje and the Square of St. Markovom trgu		Motrišta	44
		V. Štefulić: Hrvatska i Europska integracija	
		Otpušteni policajci i dalje štrajkuju na	

Pismo urednice

Dragi čitatelji,

Ljetni su ovo mjeseci i zaista je puno ljudi iz naše zajednice otišlo u Hrvatsku. Upravo je zamjetno koliko je ljudi otišlo na dopust, a čim pitate, gdje su - pa u Hrvatskoj, jasno. Iz sveg srca se nadam da je svima vama koji se ovih dana nalazite u Hrvatskoj lijepo, iako u razgovorima sa prijateljima koji se vraćaju, stalno čujem o problemima s vrućinom, koja prelazi sve normale. Jasno, nama "razmaženim Kanadancima", koji imamo rashladne uređaje ("klime") u autima, u kućama, po dućanima i plazama, gotovo je nemoguće trpjeti tu strašnu vrućinu, koja je polako ugrijala ne samo ceste i kuće, već i namještaj po kućama - sve oko vas. No, pitam se kako je vašoj obitelji (ili mojim prijateljima) koja nema izlaza, koja tako stalno živi, jer si ne može dozvoliti "klime", jer to je luksuz, koji je dostupan samo nekima u Hrvatskoj. A sada opet strašne oluje, koje su uništile i ono malo ljetine koja se održala! Što li će još pogoditi tu našu Hrvatsku!

Pred vama je najnovija HRVATSKA ISKRA, u kojoj ćete, po običaju, pronaći puno materijala o događajima u Hrvatskoj, o kulturi i stvarima koje će vas zanimati (ili neće), i neke događaje u našoj zajednici. Naša zajednica je zaista vrlo aktivna ove godine, događaja ima toliko da je nemoguće sve predstaviti: nemamo dovoljno stranica za sve događaje. Zato, ako nema vašeg piknika, ili nečega što ste organizirali, nemojte smatrati da smo vas ignorirali. Jednostavno, stranica ima samo toliko, a događaja puno više. Možda drugom prilikom predstavimo cijeloj zajednici i rad vaše udruge. Jedino, javite nam se, doći ćemo.

Ovaj puta, vam uz obične materijale, donosimo i jedan članak iz Dubrovnika, circa 1930 godine. To je pismo, bar za mene, posebno interesantno, jer iz njega vidimo kako su i onda, u tzv. davni, ljudi brinuli za svoj okoliš. Nažalost, u ova dobra moderna vremena mi kao da zaboravljamo kako smo dio prirode. Neki namjerno pale sve oko sebe, tako da su danas silni požari po Jadranskoj obali. Neki zaboravljaju da su šume "pluća" svijeta, jer ako uništimo prirodu oko sebe, sve polako umire. Nažalost, neki ne misle dovoljno o budućnosti naše djece. Možda je vrijeme da počnemo gledati oko sebe, paziti, kako bi zaustavili vandale prirode.

No, na nama je puno više od prirode i brige za prirodu. Treba brinuti i za dušu čovječju, posebno za dušu bližnjega svoga, onoga tko se žrtvovao za zajednicu. Pročitajte motrište i razmislite. Vrijeme je da pogledamo malo po zajednici i sagledamo to što se događa, te da pružimo ruku onima koji su nas zadužili. Jer, kako je rekao don Jenko Bulić na propovijedi jedne nedjelje: "Svi smo mi apostoli!"

Srdačan pozdrav,

Valentina



Za svakog ponešto.....

Za naše kuharice

Pred koji dan bila sam na pikniku naših penzionera, i, jasno, nisam mogla proći a da ne probam bar jedan dobar kolač. Na prvoj strani HRVATSKE ISKRE ovaj vam puta predstavljamo dvije članice "Društva penzionera" sa kolačem čiji recept vam zaista preporučujemo. Kolač je zaista izvrstan, a gđa. Marica Hrgetić, koja ga je pripremila za svoje prijatelje, dodaje "...i vrlo ekonomičan". Još jedna informacija o ovom kolaču: malo smo razgovarali od kuda je dobila taj recept i po njenom sjećanju, taj kolač potječe iz Pitomače.

Kolač s jabukama

Materijal za biskvit: 3 jaja, 3 dl šećera, 2 dl ulja, 3 dl brašna, 4 dl mlijeka, prašak za pecivo, 1 vanili šećer.

Materijal za preljev: 1 kg oguljenih jabuka (narezanih na kriške srednje veličine); šećer po ukusu; 2 pudinga od vanilije (kuhana), 2 manja šlaga, čokoladne mrvice;

Priprema: tucite žutanku sa šećerom, polako ulijte ulje, pa mlijeko, brašno sa umiješanim praškom za pecivo, snijeg od bjelanjaka. Peći tijesto (350) u dosta velikom limu kako bi bilo dosta tanko (recimo, jedan prst debljine). U međuvremenu kuhajte jabuke sa šećerom u 1 l vode. Jabuke trebaju biti mekane, no ne "raskvašene". Iscijedite jabuke (vrlo pažljivo) prije nego ih poslažete na kolač. Poslažite jabuke na ohlađeni biskvit, prelijte puding po jabukama, na kraju na sam vrh kolača dodajte šlag i po njemu pospite čokoladne mrvice.

Varijacija ovog kolača: kada su recimo, jagode, maline, kupine ili borovnice u sezoni, dodajte jedno od tog voća jabukama. Kolač dobije tada potpuno drugu aromu.

Nasmijte se s nama....

Brzjav bolesnom zastupniku

Uvaženi kolega, Zastupnički dom želi vam brzo ozdravljenje sa 84 glasa ZA i 53 glasa PROTIV.

**VOLIM POLITIČARE NA IZBORNIM PLAKATIMA!
ŠUTE, MOGU SE PREMJEŠTATI I LAKO SE UKLANJAJU.**

Amnezija

Liječnik u bolnici pregledava ženu koja je doživjela prometnu nesreću, pa diktira medicinskoj sestri nalaze, a ona zapisuje:

- Posjekotina na nozi, ogrebotina na ruci.... - a zatim se obraća ozlijeđenoj gospođi:
- Koliko godina imate, gospođo?
- Dvadeset i pet!
- Sestro - reče liječnik na to - napišite da je gospođa izgubila i pamćenje.

Ima buhe

- Gospođo, dajte molim vas, malo odmaknite tog svog pesa od mene. Prilepil se za mene kak čičak, a o buhama uopće ne razmišljate.
- Odi, Švrćka, idemo proć. Viš da gospon ima buhe.

Vrhunac gluposti je posaditi čvarak i čekati da nikne odojak.

Na carini

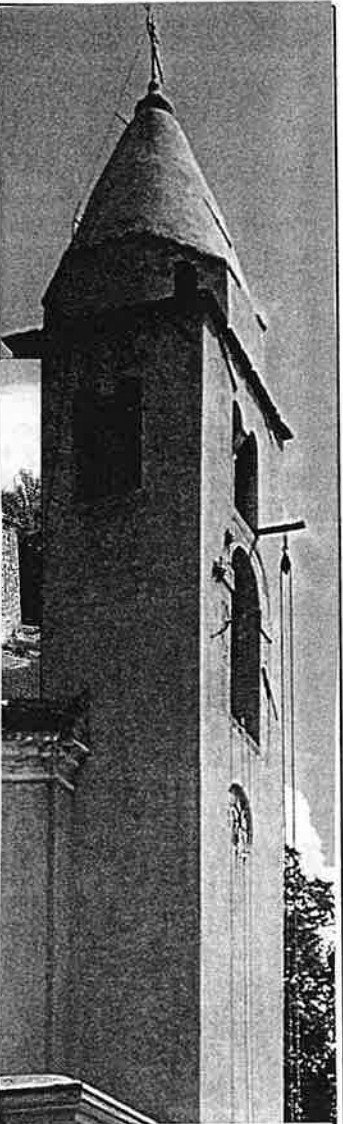
Turist se vraća iz Amerike i nosi papagaja. Carinik mu objašnjava:
- Za živu pticu morate platiti carinu, deset tisuća kuna, ali prepariranu možete uvesti bez carine.
Turist se zamisli, a papagaj zakriješti:
- Na zafrkavaj se, plaćaj carinu!

Da je jezik moje žene bio kraći, moj bi život bio dulji.

Gradiću moj lepi

Gradiću moj lepi,
Spod te Učke gori,
Gradiću moj beli
Teška bol me mori.
Moral san te pustil
Sa maminen grobon,
A srce mi vavek
Tuguje za tobom.
Kemu san te pustil
Grade puli mora?
Pustil san te suncu
I kalebu tiću,
Pustil san te vetru
Majštralu z mora.
Kada sunce shaja
Vaje posle zori,
Tvoj te sin pozdravja
Tamo preko gori...
Kad kalega gjedaš
Kako se zdiguje,
To ti moje srce
Za tobom tuguje,
A maištral z mora
Kad po tebi puži
To ti on prinaša
Moje gorke suzi.
Gradiću moj lepi,
Spod te Učke gori
Pusta moja sreća
Teška bol me mori.

Rikard Katalinić Jeretov, rođen 1869. u Voloskom, umro 1954. u Splitu. Objavljivao je pjesme, crtiće, priče, satire i kozerije. Zbirke pjesama: "Pozdrav istarskog Hrvata", 1891; "Mrtvoj majci", 1894; "Primorkinje", 1895; "Zadnje pjesme", 1901; "Inje" 1902; "S moje lire" 1904.



Pogled na toranj crkve u Sovinjaku, Istra

Stručnjak za nogomet

Petogodišnji dječčić sjedi na utakmici svome ocu na ramenu i zdušno navija, pri čemu, za dijete te dobi, pokazuje sjajno poznavanje nogometnih pravila.

- Naprijed plavi! Dodaj mu lijevo! Taako! Pucaj, što čekaš, pucaaa!
Sudac, to je faul!!! Jedanaesterac! Ma kakav ofsajd? To je penal!

Odjednom, otac skine dječčića s ramena, položi ga potrbuške preko koljena i nekoliko puta dobro raspali po riti. Kaže na to jedan od susjednih gledatelja:

- Zašto tučete dijete? Pa mali vam je sjajan! Sve zna!
- Imate pravo, odgovori otac. O nogometu sve zna! Jedino ne zna reći kad mu je sila na zahod.

Koncentracija

Jožina punica je na samrti. Oko kreveta okupila se rodbina i prijatelji. Odjednom oko puničine glave zazubi muha. Punica otvori oči, podigne glavu i počne pratiti muhin let. A na to Joža zavapi:
- Mamek! Pak dajte se malo skoncentrirajte!!

**Ovdje leži moja žena.
A ja kod kuće počivam u miru.**

**Ovdje počiva šofer Luka.
I ovaj puta je imao prednost.**

**Ovdje leži moj prvi muž koji je upalio šibicu da vidi ima li u rezervoranu benzina.
Bilo ga je.**

We invite the readers to express their opinions in Letters to the Editor. Submissions must not be longer than 250 words. We reserve the right to edit with respect to the length or libelous statements. All letters must include your first and the last name; your address and telephone number.

Vaše zdravlje

ALERGIJE NA SREDSTVA FOTOZAŠTITE

Preparati za zaštitu od Sunca s visokim zaštitnim faktorom (UVA i UVB dio spektra) sadrže mnoge sastojke, od kojih neke često uzrokuju neželjene alergije

Ljeto je stiglo i prije no što smo se nadali, a time i sezona izlaganja sunčevim zrakama u želji da koža što prije poprimi tamniju boju. Početkom svake sezone "prženja" liječnici uporno upozoravaju na štetne posljedice neopreznog i dugotrajnog sunčanja, savjetujući najpovoljnije doba dana kao i obvezno korištenje fotozaštite. Na nepridržavanje tih savjeta koža signalizira reakcijama od vrlo blagih fotoalergijskih pojava do ozbiljnih bolesti kože. Međutim, alergijske reakcije ne izaziva samo višesatno sunčanje, nego i neka sredstva fotozaštite, a to znači da nismo potpuno sigurni ni onda kad se nastojimo zaštititi od UV zračenja. Na što sve valja obratiti pozornost prije izlaganja tijela sunčevom svjetlu, ali i prigodom kupnje preparata za zaštitu od Sunca, različitih faktora zaštite, objasnila je doc. dr. sc. Mirna Šitum, specijalist dermatovenerolog i predstojnica Klinike za kožne i spolne bolesti KB "Sestre milosrdnice" iz Zagreba.

Sunčevo svjetlo je izvor života i zbog svoje energije omogućava odvijanje metaboličkih i bioloških procesa u živim organizmima. Međutim, sunčevo svjetlo isto tako sudjeluje u nastanku raznih bolesti kože, bilo direktnim djelovanjem (opekline i fototoksične kožne promjene), bilo indirektno posredstvom drugih tvari (fotoalergijske pojave), sve do degenerativnih i malignih bolesti (starenje kože, prekanceroze i maligni tumori kože). Dugotrajno suncu izložena koža prerano stari, zadebljana je i ispresjecana dubokim mrežolikim brazdama, hiperpigmentirana (najčešće u vidu smečkastih "staračkih fleka i bradavica"), prožeta kapilarama i ispunjena komedonima. Na takvoj koži mogu nastati prekanceroze, karcinomi i maligni melanom. Nastanak 2/3 karcinoma kože može se izravno povezati s izlaganjem kože sunčevim zrakama, a broj oboljelih u značajnom je porastu gotovo u cijelom svijetu.

LIJEKOVI I SUNCE

Posljednjih godina alergijske reakcije na koži su u porastu, za što bi posebno odgovoran mogao biti suvremeni način života i ishrane, ali i sve zastupljenija primjena raznih kozmetičkih i medicinskih sredstava. Osobito pozornost zahtijevaju istovremeno izlaganje sunčevom svjetlu i primjena nekih lijekova, apliciranje različitih pripravaka na kožu među kojima su i fotozaštitni preparati. Svaka kemijska tvar je potencijalni štetni agens koja u pojedinaca može izazvati štetnu reakciju na koži. Na tim mjestima kontakta kemijske supstancije s kožom može nastati kožna promjena nazvana kontaktni dermatitis, odnosno egzem. On može biti toksičnog ili alergijskog podrijetla. Osim toga, ako uz navedene okolnosti utjecaja kemikalije na kožu posreduje i sunčevo svjetlo, promjene mogu biti puno burnije i intenzivnije, a medicinski dobivaju naziv **fototoksični kontaktni dermatitis** i fotoalergijski kontaktni dermatitis. Očituje se na suncu izloženim područjima kože (lice, dekolte, podlaktice, potkoljenice, ali kod sunčanja i cijela koža) i to kao jako crvenilo i oteknuće kože, moguća je pojava prištića i mjehura, svrbež i pečenje kože. Ova je upalna reakcija slična sunčevim opeklinama. Kod cijeljenja ovih promjena zaostaju dugotrajne smečkaste fleke.

Preparati za zaštitu od sunca s visokim zaštitnim faktorom (UVA i UVB dio spektra) sadrže mnoge sastojke, od kojih neke često uzrokuju neželjene alergije. Neke tvari imaju slabi, a druge jaku moć izazivanja alergije. Takva sredstva za zaštitu od sunca obično sadrže paraamino-benzojevu kiselinu (PABA), estere, kiseline (aminobenzoat), benzofenon i njegove derivate, cinamate i njihove derivate, homometil salicilat, kombinaciju spomenutih sredstava odnosno njihovih derivata. Postoje i fizi-kalna zaštitna sredstva kao što su titanov oksid, cinkov oksid, kaolin, talk i drugi (obično u obliku teških krema ili pasta). Pokazalo se da alergijske reakcije često izaziva PABA, koja služi kao konzervans. Pošto su neki ljudi alergični na PABA, svakako je potrebna primjena sredstava za zaštitu od sunca koja ne sadrže PABA. Stoga se u novije vrijeme gotovo sva sredstva za zaštitu od sunca proizvode bez tog sastojka u svom sastavu, kao tzv. "PABA free".

SREDSTVA ZA PREOSJETLJIVE

Također je moguće da se razvije alergija na neku od toksičnih tvari koje blokiraju djelovanje UV zraka ili čak na neki neaktivan sastojak losiona ili mirisa. Uz to se zamjećuje da je oko 4 posto ljudi alergično na titanov oksid iz sredstva za zaštitu od sunca, pa treba biti svjestan moguće alergije i na taj

sastojak. Način na koji takva sredstva izazivaju alergijske reakcije je da njihovim nanošenjem na kožu, uslijed kontakta kože s fotoalergenom uz izlaganje suncu (pretežito UVA zrakama i manjim dijelom UVB zrakama), javljaju kontaktne alergijske kožne promjene. Tako se na dijelovima kože izloženim svjetlu, kao što smo već opisali, javlja crvenilo, mjehurići, pečenje, svrbež. Takve promjene se ipak javljaju samo ponekad, i to pretežito kod odraslih. Dakle, pri upotrebi zaštitnih preparata, potrebno je imati na umu da zaštitne sredstva mogu djelovati kao fotosenzibilizatori, pa ih je zbog toga potrebno nanositi s mjerom opreza.

Također se preporuča osobama sklonim razvoju alergijskih reakcija da ipak potraže savjete dermatologa. Uz to je poželjno da se dan prije namijere korištenja novog sredstva za zaštitu od sunca, takvo sredstvo ispita nanošenjem male količine na unutrašnju stranu podlaktice i pričekaju 12 do 24 sata te potom pogleda je li došlo do pojave svrbeža ili osipa. Ako se i prije toga vremena pojave početni simptomi moguće alergijske reakcije, to sredstvo je potrebno navečer odmah oprati s kože.

Pošto se pokazalo da su neke osobe sklonije razvoju alergijskih kožnih reakcija, na tržištu postoje sredstva za zaštitu od sunca namijenjena preosjetljivoj koži. Među takvim preparatima postoje takva sredstva za zaštitu od sunca koja sadrže tvari koje blokiraju UV zrake, a posebno su prikladna za kožu sklonu alergijskim reakcijama.

Ako dođe do opisanih neželjenih pojava na koži, nužno je ukloniti provocirajući agens te poduzeti mjere kao i u slučajevima sunčevih opekline. Nanose se protuupalni oblozi, masti za hlađenje i kortikosteroidni pripravci u obliku krema ili emulzija, ali je najvažnije izbjegavati fotosenzibilizirajuću tvar. U slučajevima jakih reakcija, obavezan je pregled dermatologa.

S obzirom na veliku konkurenciju u farmaceutskoj i kozmetičkoj industriji kao i visoke svjetske standarde u njihovoj proizvodnji, izvjesno je da je kvaliteta većine proizvoda za zaštitu od sunca zadovoljavajuća. Kako bi se spriječila različita štetna i alergijska djelovanja pojedinih sastojaka fotozaštitnih sredstava, takvi preparati se prije distribucije na tržište obavezno testiraju alergološkim testovima. Međutim, unatoč tome, neka od njih u osjetljivih korisnika ipak uzrokuju alergijske manifestacije na koži. No, svakako su alergijske reakcije na sredstva za zaštitu od sunca rjeđe i bezazelnije od svih drugih promjena i štetnih posljedica na koži što ih može izazvati ultraljubičasto zračenje. Stoga savjetujemo njihovo obvezatno korištenje, a naravno, u slučaju alergijske reakcije liječenje i korištenje sredstava drugog kemijskog sastava.

FOTOZAŠTITA U DEKORATIVNOJ KOZMETICI

Većinu posljedica lošeg utjecaja UV zračenja na kožu moguće je prevenirati izbjegavanjem izlaganja ili bar smanjenjem izlaganja UV zračenju, zaštitnom odjećom, šeširima, naočalama, suncobranima kao i proizvodima za fotozaštitu već od ranog djetinjstva. Na raspolaganju nam stoje mnogi proizvodi s ugrađenim faktorima zaštite od Sunca (SPF - sun protection factor) u obliku krema, losiona, gelova sprejeva i stikova za zaštitu usana. Štoviše, danas se u svakoj kvalitetnijoj dekorativnoj kozmetičkoj liniji fotozaštitna sredstva ugrađuju u tekuće pudere, maskare, korektore, ruževe, pa čak i u sprejeve za kosu. Uporaba zaštitnih sredstava produžuje vrijeme koje smijemo provesti na suncu. Važno je izabrati sredstvo koje odgovara tipu kože i koje sadrži dvostruku UVB i UVA zaštitu. (Slobodna Dalmacija, 9. srpnja 2003.)

NADOKNADITI VODU IZGUBLJENU ZNOJENJEM

Visoku temperaturu zraka, osobito ako je vlažnost visoka, teško podnose i zdrave osobe. Zbog širenja krvnih žila pada krvni tlak i ubrjava se puls, što može dovesti do slabosti, omaglice, a ponekad i gubitka svijesti. A sve te pojave jače su izražene kod srčanih bolesnika i starijih osoba. Bolesnici s visokim krvnim tlakom, te bolesnici koji uzimaju diuretike, stoga često u vrućim ljetnim mjesecima trebaju manje doze lijeka od uobičajene.

Zbog visokih temperatura zraka i tjelesnog napora, znojenjem se gubi više vode i soli kroz kožu, što se odražava na autonomni živčani sustav, tjelesnu temperaturu i krvotok. U fiziološkim uvjetima znojenjem se gubi oko 700 ml vode dnevno, a kod porasta tjelesne temperature za 1 stupanj Celzija gubitak tekućine povećava se za oko 200 ml u 24 sata. U fiziološkim uvjetima naše tijelo treba dnevno oko 30 mg vode na kilogram tjelesne mase, a ako je gubitak vode veći, povećava se i potreba za tekućinom. (Doktor u kući)

ČUVARI KOŽE U TABLETAMA

Povećane količine beta karotena mogu potaknuti stvaranje melanina i neutralizirati djelovanje štetnih slobodnih radikala, pa time umanjiti negativan učinak sunčevih zraka. Zbog toga se ljeti preporuča uzimanje većih količina voća i povrća bogatog beta karotenom, kao što su mrkva, marelica, dinja. Pomoći će i uzimanje beta karotena u tabletama najmanje tri tjedna prije izlaska na sunce, u dnevnoj dozi 75 do 150 mg. Uz beta karoten, mogu se uzimati i vitamini B skupine, koji poboljšavaju prokrvljenost kože i sprječavaju njezino pretjerano isušivanje te omogućuju obnavljanja epitela kože. (Doktor u kući)

Vijesti iz naše zajednice

Kanadski Hrvati sa područja Toronta, Mississauga i okolice, dobili smo našeg konzula! Dobro nam došao, gosp. Livaja!

Donosimo vam samo nekoliko riječi o našem novom konzulu:

Name: **Mario Livaja**
Date and place of birth: 05.09.1958; Zagreb
Marital status: married, with two children

Education:

- graduated at II high school in Zagreb
- 07.05.1992. graduated at University of Zagreb, the Faculty of Mining, Geology and Petroleum Engineering

Professional career:

2001-2003: Croatian Parliament, Member of Parliament (LS-Liberal Party)
- member of the Committee for choice, nominations and administrative affairs
- member of the Committee for regional and local autonomy
2000-2001 City of Zagreb, The Head of City office for regional planning, building, housing and municipal services
1998-2000 STATE INSPECTOR'S OFFICE, Department for mining inspection
1996-1998 DIMAR Ltd., general manager in the company for import and export
1993-1995 INA NAFTAPLAIN, Croatian oil company, department for import, distribution and sales of gas
1992-1993 LINK ltd., a general manager in the company for export, trade, tourism and research

Political career

2000-2003 Member of Croatian Parliament, Liberal party
1997-
- co-founder of Liberal party
- The member of the Presidency of Liberal party
1990-1997 - member of HSLS (Croatian Social Liberal Party)
- a councilor in the City Council of Zagreb, during three mandates, member of different working departments inside City Council
- the president of party's branch for Novi Zagreb (for two mandates)
- the member of the Presidency of City organization of HSLS
- the member of polling committee in 1992/93/95/97
- the member of the Great Council of HSLS

Other interests and activities

2001-2003 - the president of woman's handball team "Trešnjevka"
the member of Executive Council of Croatian equestrian federation
the member of Zagreb equestrian federation

Foreign language and skills

Fluent in English, good in German
Computer literate

Hrvatski jezik - hvala svim donatorima

ISPRIKA

Pri spomenu mnogih donatora koji su pridonijeli opstanku hrvatskog jezika na U of T, propustila sam zahvaliti i Hrvatskoj demokratskoj zajednici (HDZ) - ogranak Toronto i gospođi Marini Čotić. Stoga, im se ovim putem javno ispričavam zbog učinjenog propusta. Naime, Hrvatska demokratska zajednica je na svom banketu, koji je održan 31. svibnja povodom Dana hrvatskog sabora, omogućio studentima da organiziraju lutriju na kojoj su uspjeli sakupiti vrijednih \$ 1500.

Glavni dobitak je bio \$ 200 a gospođa Marina Čotić je bila dobitnica tog dobitka kojeg je i poklonila studentima na čemu joj zahvaljujemo. Isto tako, donatorima KULIĆ, Mariji i Ivanu koji su dali \$ 500 tiskanom greškom napisano je prezime Kuliš, kao i Ani MILKOVIĆ (\$100) napisano je Milinković. Molim, primite moju iskrenu ispriku i veliko HVALA svima.

Prof. Silvana Sanader

Pomozite si snagom prirode!

Nature's Way Co. vam nudi preko 30 vrsta ljekovitih čajeva, kapi i masti, koje je napravio jedan od najpoznatijih travara u Hrvatskoj, gosp. Čeliković.

Tu su i naše ljekovite keramičke šalice i čaše i već nadaleko poznata prirodna krema za njegu Vašeg lica! A za Vas koji imate problema s kožnim bolestima, hemeroidima ili tumorima - Bernardin eliksir je već mnogima pomogao.

Svakako nazovite "Nature's Way Co." na (905)846-3060

i porazgovarajte s nama. Mi čekamo Vaš poziv!

Potražite nas na piknicima u parkovima

Čestitamo, čestitamo



Jamie i Steve Smintich, sve vam najbolje želimo!
(Slika sa vjenčanja, 12. srpnja 2003.)

ZANIMLJIVOSTI IZ MEDICINE

Nova istraživanja i zanimljivosti možete naći na slijedećim internet stranicama:

NEW FINDINGS AND INTERESTING FACTS FROM MEDICAL FIELD:

- new findings about colon cancer and earlier discovery:

Women warned about dioxins in fatty food
<http://www.msnbc.com/news/933424.asp>

HRVATSKI INFORMATIVNI RADIO

CIR AM 530 Tel.: (905)795-1122

Budite s nama svakog ponedjeljka od 21 - 22 sata!

Vaša veza: domovina - iseljništvo. Razgovori, specifične vijesti. S nama na počinak.

Događaji iz zadnjih mjesec dana

RAČAN: PARLAMENTARNI IZBORI NAJVJEROJATNIJE 23. STUDENOGA

ZAGREB, 23. srpnja (Hina) - Premijer i predsjednik SDP-a Ivica Račan neizravno je u srijedu potvrdio da će se predstojeći parlamentarni izbori održati 23. studenoga. Račan je to izjavio pred početak današnje redovne sjednice Predsjedništva SDP-a. Na upit hoće li se izbori održati 23. ili 30. studenoga, Račan je odgovorio kako "već mjesecima ponavlja da će se parlamentarni izbori održati u drugoj polovici studenoga". Iako nije izravno odgovorio o kojem se datumu radi, na upit hoće li izbori biti 23. studenoga uzvratilo je kako je "taj datum u drugoj polovici studenoga".

Naglasio je kako datum ovisi o tome kada će biti završeni odgovori na pitanja koja je Europska unija uručila Hrvatskoj.

Istaknuo je da je jutros imao zanimljiv razgovor s novinarima iz

HRVATSKA NA POPISU ZEMALJA KOJE GUBE VOJNU POMOĆ SAD-a

WASHINGTON, 8. srpnja (Hina) - Hrvatska se nalazi na popisu zemalja koje će izgubiti američku vojnu pomoć zbog potpore Međunarodnom kaznenom sudu (ICC), rekla je predstavnicica State Departmenta. "Ove zemlje su od 1. srpnja srpnja nepodobne za američku vojnu pomoć", izjavila je Hini predstavnicica State Departmenta Brooke Summers, pročitavši popis od 35 zemalja među kojima je i Hrvatska. Dodala je da se to odnosi na pomoć koju zemlje nisu do sada iskoristile.

Glasnogovornik State Departmenta Richard Boucher rekao je prošloga tjedna da 35 zemalja gubi američku vojnu pomoć, ali da će popis objaviti kasnije. Prema kriterijima koje je pobrojao bilo je jasno da će pomoć izgubiti i Hrvatska.

Sjedinjene Države ne priznaju Međunarodni kazneni sud, prvi stalni svjetski sud za progon ratnih zločina, strahujući da će biti iskorišten za politički motiviran progon Amerikanaca. Po Zakonu o zaštiti pripadnika američkih oružanih snaga (ASPA), 1. srpnja je bio rok da Sjedinjene Države zabrane vojnu pomoć zemljama strankama ICC-a, koje nisu potpisale sporazume o neizrucivanju Amerikanac tom sudu, kojima SAD nastoji de facto izbjeći nadležnost Suda. Kriteriji za zabranu američke vojne pomoći su da je zemlja primatelj američke vojne pomoći, da je stranka Međunarodnog kaznenog suda, da nije izuzeta od zabrane kao članica NATO-a ili američki saveznik niti je potpisala sporazum članak 98. o neizrucivanju Amerikanaca ICC-u. Američki predsjednik George W. Bush je 22 zemlje izuzeo od zabrane.

Hrvatska zadovoljava sva četiri kriterija Sjedinjenih Država za ukidanje vojne pomoći. Hrvatska je potpisnica sporazuma o ICC-u, primatelj američke vojne pomoći, nije članica NATO-a i ne želi potpisati bilateralni sporazum sa SAD-om o neizrucivanju Amerikanaca ICC-u.

Zamjenik hrvatskog ministra vanjskih poslova Ivan Šimonović rekao je

**PREDsjedNIK RH STJEPAN MESIĆ URUČIO ODLIKOVANJA NAJZASLUŽNIJIMA
ZA IZGRADNJU AUTOCESTE SPLIT - ZAGREB**

Odličja graditeljima

ZAGREB - Predsjednik Stjepan Mesić odlikovao je u petak najvećim državnim odličjem za doprinos gospodarskom razvitku RH, Redom Danice hrvatske s likom Blaža Lorkovića, osam pojedinaca najzaslužnijih za organizaciju i provedbu ključnog nacionalnog infrastrukturnog projekta, za izgradnju prvih 140 kilometara autocesta prema Splitu i Rijeci.

Odličjem su u Hrvatskim autocestama nagrađeni: Stanko Kovač, predsjednik Uprave, Nikola Bačurin, direktor Sektora za opće i pravne poslove, Boro Brnić, direktor Sektora građenja, Ladislav Pezdevšek, glavni inženjer, i Ante Tvrđić, direktor na pravcu Sveti Rok-Zadar. Za učinkoviti doprinos završetku radova na autocesti Zagreb-Rijeka odlikovani su Pavao Komadina, predsjednik Nadzornog odbora društva ARZ, te Žarko Bubalo, član Uprave ARZ-a, a odlikovanje je zaslužio i Lino Fučić, pomoćnik ministra zaštite okoliša i prostornoga uređenja.

- Program izgradnje autocesta jedan je od najznačajnijih razvojnih potvata u novijoj povijesti Hrvatske. Bez suvremenih prometnica nema ni gospodarskog razvitka, a ni integracije Hrvatske u europske okvire - kazao je predsjednik Mesić. Osvrnuo se posebno i na izabrani model financiranja projekta cestogradnje koji, kroz vrlo povoljne kredite, svakako najbolje svjedoči o dobrom vanjskopolitičkom položaju Hrvatske. "Kroz ovaj program cestogradnje stvoren je sustav i operativa koja u bliskoj budućnosti može

BiH koji su u posjetu Hrvatskoj. "Ono što smo ponudili BiH temeljilo se na principima dobrosusjedske suradnje, jer je koridor 5c važan i za Hrvatsku i za BiH", rekao je Račan. Dodao je da se u Europi takvi projekti grade uz poštovanje standarda dobre pripreme, te međunarodni natječaj. "Želio bih izraziti nadu da je tim putem krenula i BiH", rekao je Račan dodavši kako ne bi komentirao poluinformacije koje stižu iz Sarajeva.

Račan također nije želio komentirati tvrdnje u medijima da će se usporedno s parlamentarnim izborima održati prijevremeni lokalni izbori u Zagrebu. I napise u kojima se tvrdi da će na gradskim izborima nositelj SDP- ove liste biti trenutno bolesni predsjednik Gradske organizacije SDP-a Milan Bandić, Račan je nazvao neprovjerenima.

prošloga tjedna da će Hrvatska u pravnom smislu izgubiti američku vojnu pomoć, ali da do siječnja iduće godine u stvari ne gubi ništa. Dodao je da je od 19 milijuna dolara ukupne američke vojne pomoći Hrvatskoj šest milijuna za ovu godinu već potrošeno, a da se preostalih 13 milijuna odnosi na "sredstva odobrena za ranija razdoblja, koja iz raznih razloga nisu iskorištena". Po njegovim riječima, ta će se sredstva moći koristiti, jer je SAD najavio da se zakon o ukidanju pomoći neće koristiti retroaktivno. SAD će nastaviti s nastojanjima da zemlje potpišu bilateralne sporazume sa SAD-om o neizrucivanju američkih državljana ICC-u.

Među zemljama koje gube američku vojnu pomoć su i Kolumbija, najveći primatelj američke vojne pomoći, kao i šest istočnoeuropskih zemalja, koje će iduće godine postati članice NATO-a - Bugarska, Estonija, Latvija, Litva, Slovačka i Slovenija. Američka zabrana vojne pomoći predviđena Zakonom o zaštiti pripadnika oružanih snaga (ASPA) ne odnosi se na 19 članica NATO-a ni na važne američke saveznike koji nisu članovi Saveza. Zabrana se odnosi na financiranje vojne pomoći zemljama iz koje se plaća američko oružje i druga vojna pomoć, kao i pomoć u vojnom obrazovanju i obuci. Do sada su ukupno 44 zemlje objavile da su potpisale bilateralne sporazume sa SAD-om o neizrucivanju Amerikanaca ICC-u, a još sedam je to učinilo tajno.

Na popisu 35 zemalja koje gube američku vojnu pomoć su Benin, Centralnoafrička Republika, Lesoto, Malavi, Mali, Namibija, Niger, Južna Afrika, Tanzanija, Zambija, Bugarska, Hrvatska, Estonija, Latvija, Litva, Malta, Srbija i Crna Gora, Slovačka, Slovenija, Togo i Barbuda, Barbados, Belize, Brazil, Kolumbija, Kosta Rika, Dominika, Ekvador, Paragvaj, Peru, Sveti Vincent i Grenadini, Trinidad i Tobago, Urugvaj, Venecuela, Fidži i Samoa.

postati odličan nacionalni izvozni program", naglasio je predsjednik RH čestitajući odlikovanim, ali i svim građevinarima koji su dodijeljenom zadaću odradili kvalitetno i u zadanom roku.

Resorni ministar Radimir Čačić nije štedio riječi pohvale za građevinare, ponavljajući kako su dokazali svoju snagu i sposobnost da pokrenu gospodarski razvoj zemlje. Prema Čačićevim tvrdnjama upravo su građevinari najzaslužniji što je Hrvatska i lani i ove godine lider po rastu bruto domaćeg proizvoda među zemljama u europskom miljeu. "Ključni trenutak ovoga projekta bio je kada su ga svi sudionici shvatili ne kao rutinu, nego kao osobni izazov, tek kada je svima postalo jasno da se radi o životnom projektu, krenulo je", naglasio je Čačić.

- Ni tuneli, ni mostovi, ni usjeci nisu bili teški koliko uspostava zajedništva svih sudionika - potvrdio je i Stanko Kovač, napominjući kako je postizanje kohezije s državnim strukturama i njihova identifikacija s građevinarima tekla najsporije, ali je ritam ipak uhvaćen. Kovač je kazao kako osobno vjeruje da je uspješno iskovan sustav, od izvlaštenja zemljišta preko izdavanja građevnih dozvola do same gradnje, koji je odlično iskustvo za realizaciju ostatka nacionalnog programa cestogradnje.

(Slobodna Dalmacija 5.7.)



Sve je bilo prepuno hrvatskog pučanstva....



Zbor župe "Naše Gospe Kraljice Hrvata"



Gosp. Zdravko Pehar, gđa. Vida Pehar i gosp. Jure Sabljak



Gosp. i gđa. Gagro



Sretno mladom Anti Marketi, koji je odlučio poći na studij teologije u Hrvatskoj (na slici sa vel. Kosom)

Vaša pisma....

Štovana gđo. Krčmar,
...Pratim stalno ISKRU i to ne toliko radi informiranosti, koliko zbog stvari koje donosite iz književnosti, kulture te Vaših zapisa sa putovanja u Hrvatskoj. Vjerujte mi, to mi je najljepše štivo... Vjerujte mi bez laskanja, ISKRA je jako dobra. Toliko toga ima vrijednog i poučnog, da se čovjek, kad sve pročita, trgne iz ovih naših svakodnevnih iseljeničkih briga.....
Srdačan pozdrav,

Vlado Štefulić

Cijenjena urednice
U prilogu obnova pretplate i skromna pomoć HRVATSKOJ ISKRI, koja je svakim izdanjem bogatija i sadržajem i opremom.
Vaši slikovito opisani putopisi po dragoj nam domovini obnove nam sjećanja na davne izlete po Hrvatskom zagorju, Sljemenu, Oštrcu, na prekrasna Plitvička jezera, Klek, Velebit i druga divna mjesta Lijepe naše.
Svaki novi broj razveseli nas dopisom ili komentarom, a ponekad i razalosti tužnim vjetima iz domovine ili ove naše zajednice.
Sa željama za uspješan nastavak izlaženja (možda i češće) naše

10. srpanj 2003

15. lipanj 2003.

HRVATSKE ISKRE, uz duboko poštovanje,
Alois First

Štovani gosp. First i mnogi drugi koji se redovno javljate meni ili drugim dopisnicima HRVATSKE ISKRE,
Prvo, dozvolite mi da se zahvalim mnogima koji su svojim priložima pomogli daljnje izlaženje ovih novina: obitelj Abramović, gosp. Novaković, obitelj Nemarić, obitelj Osmokrović, dr. Jakovac, obitelj Heršak, obitelj Pernar. Svakome od vas velika hvala ne samo na financijskoj pomoći, već na onome što ovo uredništvo dobiva vašim riječima i djelima.

Nažalost, vrlo je mala vjerojatnost da će HRVATSKA ISKRA izlaziti kao prije, dva puta mjesečno. Upitno je i daljnje izlaženje jer nažalost ima dosta onih koji žele čitati ove novine, no smatraju kako se to ne mora platiti kako treba. Za Vašu informaciju: kad bi svaki primjerak ISKRE bio plaćen \$3.00, problema uopće ne bi bilo. Ovako, tko zna što nosi budućnost. Za sada, kako vidite, HRVATSKA ISKRA još "iskri". Koliko će dugo? Tko zna!

Urednica

Čestitamo rođendan župi "Hrvatskih Mučenika" u Mississaugi

Pred 23 godine blagoslovljena je crkva "Hrvatskih Mučenika" u Mississaugi. Ovaj vrijedan rođendan proslavili su župljani i gosti iz raznih župa, svi zajedno, u župnom parku "Father Kamber". Mnogo bi se moglo reći, no nasmijana lica župnika vel Ivica Kecerina, časnih sestara Nevene i Ines, gosta don Jenka Bulića iz Splitsko-makarske biskupije, svih župljana i svih onih koji su došli na ovaj piknik, na slavlje župe, najbolje govore koliko ova župa radi i napreduje. Možda je poruka župnika vel Ivica Kecerina iz "Župnog vjesnika" najbolji kraj za ovaj kratki članak: "Nemojmo se umoriti!".

Čestitamo župi Hrvatskih Mučenika veliki rođendan, a sve najbolje želimo župniku vel. Ivici Kecerinu za njegov 66. rođendan, koji je proslavio 12. srpnja ove godine. (VK)



Hodočašće u Midland

Ove godine hodočašće u Midland organizirala je župa "Naše Gospe Kraljice Hrvata" iz Toronta. Srećom, vrijeme nas je (uglavnom) poslužilo, tako da je izvanredno velik broj vjernika (možda čak i najveći do sada) mogao nazočiti misnom slavlju, kojeg je predvodio vel. Mladen Horvat i kasnijem Križnom putu. Posebno ističemo izvrsnu propovijed vel. Mladena Horvata u kojem je govorio o odgovornosti pastira. Možda je to misao nad kojom bi se mogli svi malo više zamisliti, jer u neku ruku, svatko je "mali pastir" u svom životu.

Zaista je bilo mnogo vjernika iz svih krajeva Ontarije, tako da smo opet susreli stare prijatelje i obnovili stara, kao i nova, prijateljstva.

Župnik "Naše Gospe Kraljice Hrvata", vel. Josip Kos svakako se nario, kao i sve časne sestre i župljani, no rezultat je bio izvanredan. Zbor je bio kao i uvijek savršen, a sve je teklo "kao po špagici". Hvala župi "Naše Gospe Kraljice Hrvata" na još jednom lijepom hodočašću u Midland. (VK)



Procesija pred sv. misu, Midland

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 123, 01. VIII 2003.



Sretan Vam 66. rođendan, vel. Kecerin!

HRVATSKI SABOR, UNATOČ PROTIVLJENJU HSS-a I OPORBE, PRIHVATIO IZMJENE KAZNENOG ZAKONA KOJE JE PREDLOŽILA VLADA

SDP progurao dekriminalizaciju droge

ZAGREB - Saborski zastupnici HSS-a glasali su jučer protiv izmjena Kaznenog zakona zato što nije prihvaćen njihov amandman da se posjedovanje droga za osobnu upotrebu i dalje sankcionira kazneno, a ne da se prebacuje u prekršajnopravnu sferu. Haesesovci smatraju da će konzument droga zbog nižih kazni potrošnju droge povećati. No, saborska većina priklonila se stavu Vlade da će se tom promjenom rasteretiti sudovi i prestati kriminalizirati mladi ljudi zbog konzumiranja droge.

Stoga su izmjene Kaznenog zakona ipak usvojene i to nakon što je predsjedajući Mato Arlović pričekao da u dvoranu uđe zastupnika dovoljno za kvorum. Čak je zamolio predsjednike klubova vladajućih stranaka da mobitelima pozovu sve svoje zastupnike. Na kraju se okupilo 77 zastupnika, jedan više od potrebnog minimuma, a njih 58, prilikom ručnog glasanja, podržalo je KZ, 12 zastupnika bilo je protiv dok ih je sedam bilo suzdržano. Klubovi HDZ-a, HSL-a, DC-a i HSP-a bojkotirali su glasanje u skladu sa svojom ranijom odlukom, a ovaj su im se put pridružili i zastupnici HB-a. Njihov predsjednik Ivić Pašalić rekao nam je da nisu željeli sudjelovati u glasanju jer nisu prošli amandmani što su ih predložili. HB je odlučio da njihovi zastupnici ubuduće neće osiguravati kvorum ni za jedno glasanje.

HDZ najavio ustavnu tužbu

No, ni po okončanju nisu prestale zavrzlake oko KZ-a zato što je Vladimir Šeks u ime Kluba HDZ-a ustvrdio da Zakon uopće nije izglasan jer je, prema njegovom mišljenju, riječ o takozvanom organskom zakonu za koji treba glasati većina od ukupnog broja zastupnika, dakle njih 76. Stoga je Šeks najavio da će HDZ podnijeti ustavnu tužbu.

Prethodno je prihvaćen i amandman Vlade da se osim fašističkih i nacističkih država i ideologija kažnjava i veličanje "i drugih totalitarnih ideologija". Nije podržan amandman HDZ-a da se precizno navede da će se sankcionirati i promidžba boljševičkih i staljinističkih ideologija.

Poslije izglasanog KZ-a Arlović je konstatirao da više nema kvoruma za daljnja glasanja, primjerice o Zakonu o radu, pa se prešlo na raspravu o prijedlogu Zakona o istospolnim zajednicama. Njime se, kako je rekao ministar rada i socijalne skrbi Davorko Vidović, istospolna zajednica definira kao životna zajednica dviju osoba istog spola koje su zajedno najmanje tri godine. Osim toga, Zakon je definirao još neke uvjete koje osobe moraju zadovoljiti da bi potpale pod odredbe ovog zakona: moraju biti punoljetne, neudane, odnosno neoženjene, imati poslovnu sposobnost; ne smiju biti u izvanbračnoj ili drugoj istospolnoj zajednici; ne smiju biti krvni srodnici u ravnoj, a u pobočnoj lozi do 4. stupnja. Pravne posljedice istospolne zajednice su: pravo na uzdržavanje, te pravo na imovinu koja je stečena zajedničkim radom partnera.

Rojs: Treba biti muško i reći - jesam peder

Oporba je zakon dočekala na nož. Jure Radić je govoreći u ime HDZ-a rekao da će njegova stranka biti protiv jer je zakon suprotan načelima kršćanske civilizacije.

Kao što se i očekivalo, najveći su šou u sabornici napravili Anto Kovačević (HKDU) i Ljubo Česić Rojs (još uvijek HDZ). Prvo je Kovačević primijetio da ne može prihvatiti da donosi ovakav zakon država koja ima 89 posto katolika "kojima je zdrav život usađen

majčinim mlijekom i krštenjem", da bi potom predložio i recept kako riješiti problem homoseksualaca.

- Ako se želi biti human, ja nemam ništa protiv da se na Golom otoku napravi jedno lječilište pa neka ti nesretni ljudi idu, neka se kupaju, neka im se pomogne i neka se liječe, zaključio je Kovačević.

Na Kovačevića se nadovezao i njegov pajdaš Rojs koji pak smatra da bi se homoseksualci trebali deklarirati. - Ima među njima vrlo uglednih političara, a vjerujem i saborskih zastupnika, samo što nemaju hrabrosti i snage da iziđu pred hrvatski narod. Da kažu da jest topla braća. I onda bi im birači dali glas. Treba biti muško i reći - jesam peder, rekao je Rojs koji je u sabornici objavio da je nedavno gledao jednu kasetu gdje se u spolnom odnosu nalaze dva muškarca. (Glas Slavonije 10.7.)

ZBOG KRŠENJA PROPISA VOŽNJOM U ZABRANJENOM SMJERU:

Račan od ministara tražio objašnjenje

U Banskim je dvorima vrlo loše odjeknuo "Večernjakov" dokumentirani članak o tome da se pojedini ministri i saborski zastupnici voze zabranjenim smjerom do Markova trga. Posebno je, kako se doznaje iz krugova Račanovih suradnika, nezadovoljan bio premijer, kojem je, uz ostale brige, najmanje trebala još i ta. Banski su dvori stoga odlučili o tome izvijestiti javnost nakon što se ispituju okolnosti pod kojima su kršeni prometni propisi. Vladina namjera nije, kako se doznaje, braniti prekršitelje prometnih pravila. Jedinu manevarski prostor bio je - objasniti u kojim se okolnostima to dogodilo.

Iz Vladinih se krugova jučer moglo čuti da pojedini prozvani ministri kažu kako je informacija, na žalost, točna te kako im je žao što se to dogodilo. U Vladinu uredu za odnose s javnošću u trenutku zaključenja ovog izdanja "Večernjeg lista" još su prikupljali objašnjenja prozvanih ministara, ali čini se da ni to nije išlo glatko. Iako se fotografija automobila koji je učinio prekršaj smatra valjanim dokazom za prijavu prekršajnog djela, "Večernji list" je odustao od prijave jer bi kažnjeni bili vozači, a ne ministri koji svojim vozačima sugeriraju da "skrate put". Tako bi 500 kuna novčane kazne, dva kaznena boda i oduzimanje vozačke dozvole u trajanju od mjesec dana otišlo na adresu čovjeka koji nema pravo odbiti zahtjev dužnosnika.

Saborska zastupnica Dorica Nikolić, koja je također bila među kršiteljima zakona, poslala je demanti u kojem tvrdi da se nikada nije vozila zabranjenim smjerom niti je tražila da joj se progleda kroz prste zbog kršenja zakona. Osim autora teksta, Doricu Nikolić vidio je i naš fotoreporter Željko Lukunić, kao i policajac koji je zaustavio "citro'n berlingo". Istina je jedino da Nikolić nije tražila od policajca da joj se progleda kroz prste. Ona se, naime, pretrpšlog petka oko 9.30 sati u za promet zabranjenu dijelu Frankopanske ulice ponašala kao da je to samo po sebi razumljivo. (Večernji list 8. srpnja)

MINISTAR ČAČIĆ ZAJEDLJIVO O DAVANJU 400 MILIJUNA KUNA SELJACIMA ZA ŠTETE OD SUŠE

Novcem za sušu plaćen cijeli urod pšenice

ZAGREB - Seljaci pogođeni sušom dobit će 400 milijuna pomoći iz proračuna, odlučila je jučer Vlada, iako su županije procijenile da štete iznose 1,8 milijardi. Ministar financija Mato Crkvenac rekao je da su štete sigurno veće od 400 milijuna, ali je dodao kako je to maksimalan napor Vlade u ublažavanju posljedica. Premijer Ivica Račan upozorio je, naime, da Vlada nema osiguran novac za isplatu šteta, pa će o preraspodjeli postojećeg novca raspravljati na idućoj sjednici. Ukupno 200 milijuna kuna osigurat će Ministarstvo poljoprivrede, rekao je ministar Božidar Pankretić, a 200 milijuna preostala ministarstva. Iz Vladinih materijala vidi se da će se samo Ministarstvo znanosti odreći 47 milijuna kuna radi pomoći seljacima zbog suše, dok će ostala izdvojiti po nekoliko milijuna, a Ministarstvo socijalne skrbi ukupno 14. Na to je ministar Radimir Čačić jetko primijetio da će država s tih 400 milijuna platiti cjelokupni godišnji urod pšenice, pod pretpostavkom da on iznosi 800 tisuća tona, a prema svjetskoj cijeni od pola kune po kilogramu. S druge strane, hrvatski izvoz tunjevine pokriva po vrijednosti 70 posto izvoza pšenice, na kojem gubimo. Znači li to, pitao je Račan, da bi Hrvatska mogla prestati proizvoditi pšenicu ako bi dvostruko povećala izvoz tunjevine.

Hrvatski stolni tenisači jučer su za svoje medalje na svjetskim prvenstvi-

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 123, 01. VIII 2003.

ma dobili nagrade u vrijednosti od gotovo 800 tisuća kuna. Vlada je dodijelila Tamari Boroš 60 tisuća kuna za zlatnu medalju u igri parova na europskom prvenstvu, a 40 tisuća kuna za brončanu medalju na svjetskom prvenstvu u Parizu. Boroš je dobila 35 tisuća kuna za srebrnu medalju na momčadskom natjecanju na europskom prvenstvu, isto koliko i Andreja Bakula, Sandra Paović i Cornelija Vaida. Trener Neven Cegnar dobio je 80 tisuća kuna, njegov pomoćnik Nikola Vukelja 28 tisuća, fizioterapeut Zdravko Beta 28 tisuća, a psiholog Amir Zulić 56 tisuća kuna. Riječ je o neto-iznosima nagrada, jer poreze plaća Vlada. (Glas Slavonije 4.7.2003)

**ŠIRITE
HRVATSKU ISKRU**

Hrvatski ispit zrelosti

ZAGREB - Hrvatska diplomacija u nekoliko je navrata najavljivala kako potpuno spremno čeka upitnik s dvije i pol tisuće pitanja koja će Europskoj komisiji pomoći da sastavi Mišljenje o sposobnosti Hrvatske da postane kandidatom za ulazak u Europsku uniju. Ministar europskih integracija Neven Mimica proteklih mjeseci tvrdio je kako Hrvatska ima spremne odgovore na više od 60 posto pitanja, naglasivši da je u tome veliku pomoć dobila od drugih tranzicijskih zemalja koje će iduće godine pristupiti Europskoj uniji, pa stoga može predvidjeti o kojim pitanjima se radi.

Romano Prodi predao je premijeru Ivici Račanu dugo najavljivani upitnik Europske komisije na kojem će raditi svi eksperti Vlade, kao i deseteročlana skupina stručnjaka predvođena ministrom Mimicom. U roku od tri mjeseca Hrvatska mora poslati svoje odgovore Komisiji. Ona će nakon toga oko osam mjeseci ocjenjivati odgovore i pripremiti svoje mišljenje o sposobnosti Hrvatske za stjecanje statusa službenog kandidata.

Naravno, ti rokovi vrijede uz uvjet da Komisija neće morati postavljati dodatna pitanja i tražiti nova pojašnjenja, što bi moglo produljiti proces. Mogu se čuti upozorenja da se upitnik mijenjao sa svakom etapom proširenja Unije. Broj područja koja su se raščlanjivala stalno se širi, dok analiza postaje studioznija i detaljnija. Romano Prodi je, međutim, izjavio kako on

ne vidi probleme u tim rokovima i da vjeruje kako će Hrvatska brzo i kvalitetno dostaviti svoje odgovore.

Tim tempom Hrvatska bi mogla u proljeće iduće godine napokon steći status kandidata i priključiti se na kolosijek na kojem već čekaju Bugarska i Rumunjska. Tada će početi pregovore o ulasku u Uniju koji bi mogli premašiti zadani vremenski okvir do 2007. godine, ali hrvatski diplomati već su tim povodom izjavili kako to ne bi bilo zabrinjavajuće budući da još uvijek nije sigurno ni da će Rumunjska i Bugarska zaista te godine pristupiti Uniji.

Čak i ako Hrvatska promaši taj rok i pregovori se otegnu u 2008. ili 2009. godinu, Hrvatska ne bi trebala biti previše zabrinuta, jer će tada ionako doći politički, gospodarski, društveni i svaki drugi standard zemalja sposobnih za ulazak u EU. Kako reče ministar vanjskih poslova Tonino Picula, krajnji rok za priključenje više nije bitan, bitno je da Hrvatska kvalitetno dovrši unutarnje reforme.

Zasad je najvažnije da Hrvatska uspješno kompletira etape na putu prema Uniji. Prvo mora što brže i kvalitetnije odgovoriti na postavljena pitanja i time položiti prvi ispit. Kad jednom postane kandidatom i otvori pregovore, dobit će pristup financijskim fondovima Unije i olakšati daljnje reforme.

(Večernji list 21.7.)

BBC: Bez izručivanja Gotovine nema ulaska u EU

ZAGREB/LONDON - Hrvatska, ako želi ući u Europsku uniju, mora prije svega uhititi generala Antu Gotovinu i izručiti ga Međunarodnom kaznenom sudu u Den Haagu (ICTY), navodi se u komentaru koji je objavio BBC Online. Kada bi Europska unija potencijalne kandidate za članstvo procjenjivala samo po gospodarskim kriterijima, Hrvatska bi bila bar u istom položaju kao i Bugarska i Rumunjska koje bi u EU trebale ući 2007. godine, ako ne ispred njih, navodi u svom članku BBC-jev analitičar za Balkan Misha Glenny. "No, Europska unija ne funkcionira tako", piše Glenny u članku naslovljenom "Hrvatski ples s EU".

"Hrvatska mora preskočiti i druge prepreke. Ona prije svega mora pronaći i izručiti generala Antu Gotovinu koji na hrvatskoj strani odgovara zloglasnom bosanskom Srbinu Ratku Mladiću", smatra britanski analitičar. Glenny podsjeća da je general Gotovina optužen za ubojstva i nestanak stotina srpskih civila tijekom hrvatske ofenzive na području tzv. Republike Srpske Krajine 1995. godine. Dodaje da je za mnoge Hrvate Gotovina ratni heroj zbog svoje uloge u obrani Zadra od napada srpskih paravojnih postrojbi i bivše JNA.

Ističe također da iako je Gotovina u bijegu, Den Haag i ključne članice EU-a, uključujući Veliku Britaniju, smatraju kako je Vlada u Zagrebu odgovorna za njegovo izručenje. "Ako general Gotovina ostane u bijegu, EU neće čak niti razmotriti članstvo za Hrvatsku", smatra Glenny, navodeći kako pitanje hrvatskog članstva u EU ima goleme implikacije za cijelu regiju. Podsjeća da je Hrvatska početkom godine "povisila svoj ulog" predajom službenog zahtjeva za članstvo u EU.

"Čak i kada bi on (Gotovina) bio izručen, Hrvati sada, do lipnja iduće godine, na iglama čekaju odgovor", piše on. "Sve zemlje zapadnog Balkana sada su negdje, u poput labirinta zamršenoj čekaonici EU-a, no hrvatski zahtjev za članstvo postao je ključan za sve njih", ističe britanski analitičar.

"S obzirom na relativno zdravlje hrvatskog gospodarstva, one (zemlje regije) smatraju ne dobije li Hrvatska pozitivan signal EU-a,

da neće imati nikakvih izgleda", ističe Glenny.

Britanski analitičar upozorava također da "Hrvatska, ako želi pionirski predvoditi Balkan u novu eru blagostanja i stabilnosti mora odbaciti svaki nagovještaj nasilnog nacionalizma koji su prije deset godina iskusili njezini manjinski Srbi i Muslimani u BiH". (Hina, Glas Slavonije 27.7.)

MIRSAD KEBO, MINISTAR ZA LJUDSKA PRAVA I IZBJEGLICE BiH:

Hrvatska se obvezala vratiti imovinu Srbima

BANJA LUKA - Ministar za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine Mirsad Kebo izjavio je u razgovoru za Nezavisne novine, objavljenom u subotu, da se Hrvatska obvezala Srbima privremeno izbjeglim iz Hrvatske, i privremeno nastanjenim u BiH, do konca godine vratiti njihovu privatnu imovinu. Kebo je o ovoj temi razgovarao s hrvatskim ministrom za javne radove, obnovu i graditeljstvo Radimirom Čačićem i potpredsjednikom hrvatske Vlade Goranom Granićem prošle srijede u Zagrebu.

Kebo je spomenuo i različite brojke o izbjeglima pa je tako BiH registrirala 24 tisuće izbjeglih Srba iz Hrvatske koji se žele vratiti, a hrvatska Vlada raspolaze brojkom od 2,6 tisuća. Broj koji službeno navodi hrvatska strana, pojašnjava Kebo, odnosi se na one koji su podnijeli zahtjeve za povratak stanarskog prava. "Stoga smo formirali komisiju na razini pomoćnika ministara koja treba doći do vjerodostojnih podataka o izbjeglicama u Hrvatskoj i u BiH, da informacije o načinu rješavanja njihovih imovinskih i stanarskih prava budu dostupni svakomu", izjavio je Kebo.

(Slobodna Dalmacija 27.7.)

NIKADA MANJE ROĐENIH HRVATA

Demografi već dulje upozoravaju na alarmantnu demografsku sliku Hrvatske prema kojoj ima sve više starijega stanovništva, dok je svake godine sve manje rođenih. Njihova upozorenja kako bi Hrvata uskoro moglo biti drastično manje u političkome vrhu, očito ne nailaze na plodno tlo. Kako demografi tumače, više je čimbenika tijekom povijesti utjecalo na tako poraznu sliku, a među njima je svakako i rat. Međutim, nekoliko je vrlo konkretnih zakona i odluka vladajuće garniture umnogome pridonijelo negativnim demografskim trendovima. Jedna od njih je i Vladina odluka od siječnja 2001. godine o smanjenju porodičnih naknada za drugih šest mjeseci na 1600 kuna za zaposlene majke. Uzaludna su bila tada upozorenja stručnjaka kakve bi posljedice ta odluka mogla prouzročiti. Političare nisu postali osjetljiviji ni nakon apela majkâ. Odluka je donesena kao privremena, a primjenjuje se već dvije godine.

Zahvaljujući smanjenju porodičnih naknada, mnoge su majke prisiljene na bolnu odluku: ili ostati s djetetom i mjesečno primati mizernih 1600 kuna ili se vratiti na posao i ostaviti dijete nekomu na čuvanje. Kada se odluka donosila, u Zagrebu primjerice nije bilo vrtića osposobljenoga za prihvrat tako male djece. Danas, dvije godine poslije, država nije učinila gotovo ništa na tome području. U Zagrebu su tek tri vrtića osposobljena za prihvrat djece

mlađe od godinu dana. Postoje naravno privatni vrtići, ali oni su znatno skuplji. One majke koje su se odlučile na povratak na posao, jer od 1600 kuna djetetu nije moguće priuštiti ni ono osnovno, nisu imale gdje ostaviti djecu. Država je dakle odlučila smanjiti porodične naknade, ali nije osigurala minimum uvjeta za zbrinjavanje tako male djece. Majke su se na sve načine snalazile, a kroz što su za to vrijeme prolazile, samo one znaju.

"Statistike od prošle godine, koje još nisu obrađene do kraja, pokazuju kako je 2002. godine bilo manje od 40 tisuća poroda, što u Hrvatskoj nikada prije nije zabilježeno. Za državu poput Hrvatske to su alarmantni podatci. Promjena zakona o porodičnim naknadama, ali i izmjena Zakona o dječjim doplatcima negativno su utjecale na odluku roditelja da imaju djecu", smatra Štefanija Bortek-Knesaurek, voditeljica Ureda za obitelj i mladež Hrvatske biskupske konferencije. Prema njezinim riječima, već su stigla upozorenja međunarodnih institucija, točnije UN-a, prema čijim će izračunima u Hrvatskoj za 30 godina biti milijun stanovnika manje.

"Je li to ono što želimo? I koja će to populacija za trideset godina putovati cestama koje sada gradimo?", upitala je Štefanija Bortek-Knesaurek.

(Fokus, 18. srpnja 2003.)

Carabram

I ove je godine "Marijan", Brampton, župna grupa misisaške crkve "Hrvatskih Mučenika" sudjelovala u proslavi multikulturalne Kanade svojim izložbenim paviljonom "Croatia". Uz zaista vrlo lijepo uređen prostor, prepun raznih sitnica: knjiga, slika, vina iz Hrvatske, ručnih radova, raznih prelijepih hrvatskih narodnih nošnja, lutaka, čak i velik broj licitarskih srca, na ovogodišnjem Karabramu sudjelovali su i gosti "Croatoan" iz Ottawe i župna folklorna grupa "Sljeme", iz Mississauga.

Kratko sam razgovarala sa čelnicima "Marijana" Brampton, Aleksandrom Šuker, (chairwoman), gosp. Vinkom Petruša (co-chairman) i gđom. Tonkom Trogrlić, predsjednicom "Marijana" Brampton, koji su, uz sve ostale, sebe posvetili ovom radu. U očima im je i, veselje i ponos jer i ovaj puta paviljon "Croatia" je izvanredno predstavljena pučanstvu Bramptona i okolice. Nema smisla niti pitati ih koliko su radili kako bi ovo slavlje uspjelo. Pitala sam ih tko je sve sudjelovao u organizaciji ovogodišnje postave. "Svi članovi, svi roditelji, cijeli "Marijan" Brampton, bio je odgovor uglav. Posebno su zahvalni gradonačelnici gđi. Susan Fennell, koja je odobrila pomoć od \$2,000 svim paviljonima, jer je shvatila koliko je važan Carabram za grad Brampton.

Nakon razgledanja izložbe pitala sam čelnike "Marijana" Brampton, što bi poručili zajednici i odgovor je opet bio uglav: "Ovo društvo radi već 18 godina, članovi nas ne napuštaju, dapače, novi dolaze, a stariji se očituju u novim ulogama. Ovogodišnja proslava nije samo za članove grupe "Marijan" Bramptona, već i za sve Hrvate Bramptona, Mississauga i Toronta. Pozivamo vas sve da se uključite u iduću godinu, svakako nas posjetite. Jer Hrvatska je naša zajednička, mi svi predstavljamo cijelu Hrvatsku. Zajedno smo jači."

"Marijan" Brampton, kako rekoh, radi već 18 godina. Pitam čelnike "Marijana" Brampton koliko im taj rad znači. Gđa. Trogrlić sa osmijehom govori: "Ja radim svojih 14-etak godina. To je 14 godina zadovoljstva". Gosp. Petruša govori kako je veliko uživanje raditi u ovoj grupi, i nadodaje: "Ova folklorna grupa je u prošlosti organizirala dizanje hrvatskog barjaka na Dan državnosti. Mi bi to mogli organizirati i dalje, no nažalost, premalo kanadskih Hrvata dolazi na te svečanosti. Zašto je to tako?"

Da, zašto je to zaista tako, kad pomislite koliko rada su članovi društva "Marijan" Brampton stavili u ovaj događaji ili u bilo što do sada. Da ste bili



MLADE ČLANICE "MARIJAN" BRAMPTON U PJESMI

MLADI IZ FOLKLORNOG ANSAMBLA "MARIJAN" BRAMPTON PRED VEĆ ČUVENOM HRVATSKOM ZASTAVOM

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 123, 01. VIII 2003.

na ovogodišnjem slavlju paviljona "Croatia-e" vidjeli bi na pozornici, na kojoj su zaista izvrsno pjevali svi folklorši, i svirali svi glazbenici, jednu izvanredno veliku hrvatsku zastavu, koja bi vas vjerojatno podsjetila na košarku iz davnih dana, kad je ogromna hrvatska zastava "šetala" po gledalištu. Da, to je ta ista zastava 15 m dugačka i 3 metra široka. Danas ta zastava, koju su šivale članice "Marijana" Brampton krasi pozornicu. A da ste vidjeli izložbu, vidjeli bi između ostalog rad bake gđe. Aleksandre Šuker, sada pokojne Ruže Ivšić, rođene sisčanke, svečanu posavsku nošnju koju je radila od samog početka do kraja: sadila lan, isprela platno, izvezla sa živom svilom prekrasne posavske motive, i sve to samo uz svijeću, nakon cjelodnevnog posla na polju. Eh, da ste bili u paviljonu "Croatia", na Carabramu uživali bi zajedno sa Marianovcima!

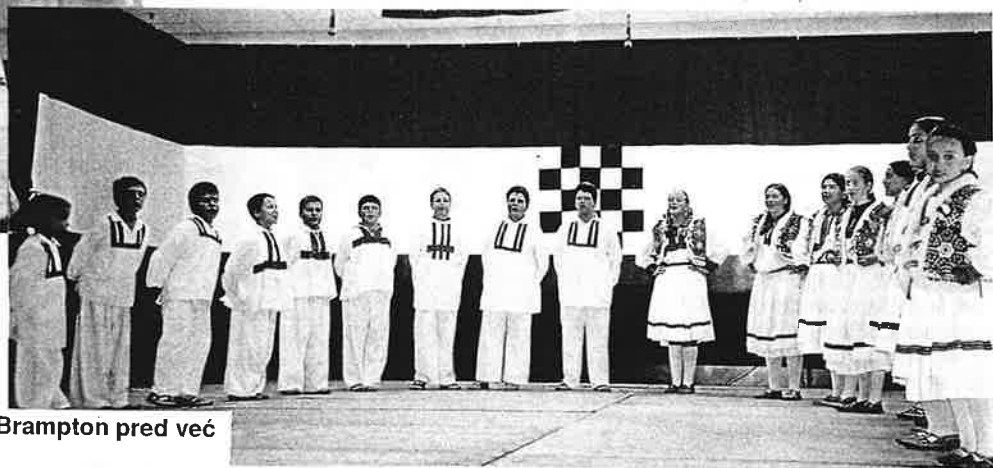
Čestitamo iz sveg srca, Marianovci iz Bramptona! (VK)



Aleksandra Šuker, Vinko Petruša i Tonka Trogrlić



Kuharice Viktorija Mikloška, Mada Moguš i Katica Ropar



Vladimir Štefulić: Hrvatska i europska integracija

Starčević je govorio da nikad ni jedan narod ne može biti izdan i upropašten izvana, nego uvijek iznutra. Hrvatska je povijest puna kolonijalnih vrludanja i zabluda, i umjesto da ih se oslobodimo mi i dalje vjerujemo više drugima no sami sebi i vlastitom iskustvu. Jedan briljantni hrvatski vodeći sociolog nedavno je ustvrdio da hrvatsko povjesno pamćenje ne traje duže od tjedana dana. Politički narod i svijest tog naroda kuje se na nakovnjima povijesti. Za Hrvatsku je taj nakovanj, nažalost, europska povijest, povijest nezasićene Europe u znaku svih krana od 1102. Te godine Hrvatska gubi samostalnost na kojima se, koje li prefidnosti, uvijek kočio križ mučenika Isusa Krista, ponekad ugrožen znakom polumjeseca. Istovremeno je povijest najvećih zločina protiv svih prirodnih prava čovjeka i pojedinaca i narodnih zajednica. Europsku pokvarenost i cinicizam plaćali su krvlju mali i obični ljudi i narodi. Tako je te račune morao plaćati i hrvatski čovjek i narod kao cjelina. Tako viđena povijest Europe, ta povijest velikih podviga i velikih otkrića krvavih osvajačkih pohoda i slavnih bitaka ukazuje se kao gola sociološka analiza nasilja. Naduti europski civilizatori uništavali su sve što im se ispriječilo na putu u njihovu civilizaciju i učinili su sva moguća nasilja kako bi druge uvjerili da je njihova civilizacija dobra. Tisućljetne kulture bivaju uništene. Put po kojim koraca europska uljudba krvava je staza uništenja. Svjetlo europskog humanizma istovremeno je i njegova najcrnija tama. Zagrljaj Europe je apokalipsa, njezin poljubac je leprozan. Hrvatski književnik Miroslav Krleža, koji je kao malo tko u Hrvata poznao europsku povijest, kulturu i nekulturu, usporedio je Europu sa pravom starom pokvarenom javnom ženom, napisavši 1938 godine pjesmu koja je nosila naslov "Za nas ima štrik". Imala ga je 1945. na Bleiburgu i 1991 u Vukovaru i Dubrovniku. A da nismo skončali kao 1945. moramo zahvaliti čovjeku u osobi dr. Franje Tuđmana, koji je tada vodio Hrvatsku, za kojeg će jedan strani diplomata, koji je često svraćao kod njega reći da nikad nikome nije ništa vjerovao. On je vjerovao samo u hrvatski narod i hrvatskog čovjeka i svoje vjerne časnike i vojnike. Zato smo i uspjeli.

Danas treba biti slijep kod zdravih očiju pa ne uvidjeti da je ulazak Hrvatske u EU ponižavajući preko nekakvih balkanskih asocijacija. Stjepan Radić je odmah 1919. godine vjerovao da je svim Hrvatima dosta balkanizma. Zato i piše iz zatvora: "Bauer zna da je plebiscit gotova stvar. To što su svi drugi biskupi na to pristali dokazuje prvo, da svi znadu, drugo, da je svima dosta balkanizma." (Bogdan Krizman, korespondencija S. Radića, pismo 120, 25.VII. 1919.) Radi se o plebiscitu koji je pokrenuo Stjepan Radić pozivajući se na sedam točaka američkog predsjednika Wilsona iz 1918 o pravu svakog naroda na samoodređenje. Odmah na početku plebiscita narod se masovno odazvao na Radićeve skupove. Radić biva zatvoren. Glavna točka plebiscita bila je da Hrvatska prekida sve državno-pravne odnose sa Kraljevinom Srbija, Hrvata i Slovenaca, Jugoslavijom. Rezultati plebiscita trebali su biti dostavljeni Ligi naroda u Ženevi, današnji UN.

Usprkos teror, plebiscit je uspio iznad svih očekivanja. Francuska je odmah 1921. godine, kako bi zaštitila svoje kolonijalne interese, izručila Kraljevini Jugoslaviji tristo tisuća pušaka i nekoliko tisuća dugih i lakih cijevi. Radić je taj francuski čin nazvao "sramotnim za obraz Francuske Republike", rekavši da će te puške kao prvo upropasti srpski narod. Boreći se protiv balkanizma, Radić je doživio atentat u beogradskoj Skupštini. Poginuli su i njegovi stranački prijatelji, a on je umro od posljedica ranjavanja.

Sad nam ponovno nameću Balkan kao vječito ponavljanje istoga. Kad se spominje Republika Hrvatska, veže ju se za zapadni Balkan. Najnoviji podaci koji dolaze iz EU razočaravajući su. Od 5,5 milijardi eura koji su planirani za zapadni Balkan, polovica je rezervirana za Srbiju, a još daljnjih 20 posto za Kosovo. To znači da će Republika Hrvatska dijeliti preostalih 1 - 5 milijardi eura sa Albanijom, Bosnom i Crnom Gorom, čije su potrebe još veće.

Vjesnik 8. Lipnja 2000. na str. 8 prenosi business centralne Europe. Niti jedno hrvatsko srce i duša nemaju ništa protiv da Hrvatska uđe u EU, no da uđe sa atributima suverene države, a ne nekakvog balkanskog regionalnog privjeska, gdje nikad nije pri-

padala ni geostrateški, ni politički. To bi barem morala znati svaka politička luda koja je barem jednom zavirila u stare hrvatske kronike. Zbog novinarskog antibarbarluka koji vlada u medijima u Hrvatskoj, polovica hrvatskog naroda i hrvatskih stranaka kao i najžilaviji i najvitalniji dio hrvatske inteligencije proglašeni su desničarima. Da navedemo samo dva primjera. Nedavno je jedan domaći paskvil razglabajući tko bi bio podoban za budućeg predsjednika Republike napisao za Igora Zidića, predsjednika Matice Hrvatske, da ne dolazi u obzir njegova kandidatura jer da mu misli odudaraju od europskih integracija, što je obična laž. On je samo izrazio svoje mišljenje i sumnju u dobre namjere onih koji Hrvatsku sještaju u zapadni Balkan. Drugi slučaj je prof. Zdravko Tomac. Iz nekih ureda lijevičarskih socijal-demokratskih partija Europe poslana je depeša premijeru Račanu da ubuduće spriječi prof. Tomca da u Europi nastupa u ime SDP-a.

Današnji hrvatski čelnici tumače puku kako se Europa ujedinjuje da bi mogla konkurirati Americi. Europa i Amerika stoljećima su pljačkale Afriku i Aziju, plus Južnu Ameriku. Zemlje iza željezne zavjese dobro će doći i dobro su došle za jednu dulje razdoblje bogatoj i sitoj Europi. Jedan strani promatrač, američki državljanin mađarskog porijekla iz washingtonskog Instituta za strateška istraživanja Janusz Bugajski napisao je pred godinu dana da su uvjeti koje je EU postavila Poljskoj za pristup EU-i kriminalni.

Bliza i daljnja prošlost nam svjedoče da su sukobi interesa među državama EU-e onih velikih konstanta. Francuski predsjednik Chirach upozorio je prošle godine Njemačku da Francuska nikad ne bi prihvatila neke oblike federalizma u Europi koji bi odgovarali Nijemcima.

Mi se toliko guramo u Europu, a oni nas teško primaju i svakodnevno postavljaju i izmišljaju nove uvjete! Pretpostavimo kad nas prime hrvatski seljak nikad neće biti izjednačen sa onim iz Francuske ili Njemačke. Tako će biti i sa radnicima. Svatko će imati onoliko koliko privredni u svojoj državi. Današnja Europska Unija nosi ogrtač Austro-ugarske monarhije. Razlika je u tome što danas ima više gospodara i što su današnji maheri i lihvari puno više prefidniji od onih iz stare krunovine.

U Europi pomalo stasa nova generacija, koja bi mogla sve vratiti na prvotno stanje. Današnja hrvatska vlast je hrvatskog književnika Miroslava Krležu s pravom proglasila umjetnikom stoljeća u Hrvatskoj. No, nisu razmišljali da bi im se njegove riječi izrečene davno za vrijeme kraljevine mogle vratiti u lice kao bumerang. A on je napisao: "Obećavate da će u vašoj civilizaciji cvijeće cvasti, a mi i dalje umiremo i nestajemo ulicama europskih gradova."

Na početku bijaše riječ i mi se vraćamo mislima onog od koga je sve počelo. "Narod će hrvatski štovati slobodu svakog naroda onako kako svako bude štovao njegovu slobodu. Uz samostalnost i neodvisnost naroda, u rješavanju domaćih i izvanjskih pitanja može biti različitih mnjenja stranaka. Nu, kad se radi o suverenstvu naroda, tu ne može biti nego samo branitelja i izdajica naroda. A bez suverenstva kao pokrajina ili krunovina graditi zakone i rješavati makar samo domaća pitanja, znaменуje ludost ili jednostu obsjenjivati", Ante Starčević iz zbirke "Govori".

HRVATSKA ISKRA

Uredništvo: 1137 Centre Street
Thornhill, ON, L4J 3M6
CANADA
Tel: (416) 894 9235
(905) 738 4797
Fax: (905) 738 9853
E-mail: iskra@rogers.com

Proslava dana Hrvatske Državnosti u dijaspori

I ovaj, drugi po novom datumu, hrvatski rođendan proslavljen je u srednjo-zapadnom djelu Ontaria provincije u Kanadi. Dok je većina Hrvata u dijaspori, odnosno iseljeništvu slavilo najveći hrvatski dan 30. svibnja, Kanadsko Hrvatski Kongres ogranak gradova Kitchener, Waterloo, Cambridge, Guelph i ostala mjesta tog područja odlučili su se po već drugi put proslaviti taj dan po novom datumu.

Kongres se sastoji od članova organizacija Hrvatski Klub Dom, nogometnog tima "Hrvat", Folklorno društvo "Kraljica Jelena", hrvatska škola "Sveta Obitelj", hrvatska Župa Sv.Obitelj, lovačko društvo "Kuna Zlatica", "Društvo umirovljenika" i hrvatske radio-postaje CKMS FM 100.3 Lijepa Naša i CKWR FM 98.5.

Za dan proslave izabran je 29. Lipanj, vikend kada se slavio i dan kanadske državnosti koji je prvog srpnja, tako da su proslavljeni zajedno.

Bio je to lijep piknik na hrvatskom zemljištu "Hrvatskog Doma" gdje su bili prisutni članovi kanadskog Parlamenta Kanade i provincije Ontario, kao i hrvatski generalni Konzul gosp. Refik Šabanović koji je, uz ručak sa članovima kanadskog parlamenta popričao. Bila je to i prigoda mnogih Hrvata da iznesu svoja mišljenja članovima Parlamenta i svom Konzulu.

Održan je i tradicionalni turnir u bućanju, s deset timova, a među njima je bio i član Parlamenta i dva tima, ženski i muški, gosti iz gradića Simcoe. Prvo mjesto i Pehare osvojili su Ivica Krišto i Ante Čutura. Drugo mjesto, Ivica Hećimović i njegov sin Alan. Treći su bili Dane Vataavuk i Josip Golubar.

Nakon govora Konzula, članova Parlamenta i Predsjednika Kongresa dodjeljen je i poklon Građaninu godine gosp. Stjepanu Cipriću koji je izabran od strane Kongresa. Bilo je krasno gledati i najmlađe Hrvate, hrvatske škole koji su izveli sa svojim učiteljima razne igre. Uz lijepu hrvatsku glazbu, pečenku sa raznja slavilo se do kasno navečer.

Zaista lijepo i nezaboravno kao i korisno za domovinu Hrvatsku, a i primjer drugima u dijaspori da učine nešto slično i naprave dobru promičbu za Hrvatsku. Sad kad imamo svoju državu potreban nam je rad, a ne nadmudrivanje. Dva Dana Državnosti nisu nam potrebna, bez obzira tko je za to kriv. Trebamo prihvatiti ono što je izglasao Sabor i na taj način pokazati svijetu da smo jedinstveni, složni i volimo svoju domovinu pa bilo gdje se nalazili. Ako već imamo problema u gospodarstvu i industriji, nije nam potreban ovaj problem dva Dana Državnosti, jer to nema nijedna država na svijetu.

Uz srdačan pozdrav,

Marinko Pipunić, predsjednik Kanadsko- hrvatskog Kongresa ogranak K.W.C.G.
(Email: Marinko@rogers.com)

Hrvatska - zemlja visoke kvalitete života

ZAGREB, 13. srpnja - Hrvatska je na 47. mjestu (od 175 zemalja) po kvaliteti života, prema izvještaju što ga je prošli tjedan objavio UN-ov program za razvoj. Hrvatski indeks je 0,818, što ju svrstava među zemlje visoke kvalitete života. Prije osam godina hrvatski je indeks iznosio 0,794, što nas je svrstavalo u skupinu zemalja srednje kvalitete života (granični je indeks 0,800).

Očekivani je životni vijek u Hrvatskoj 74 godine, a bruto domaći proizvod iznosi 9170 dolara po stanovniku, prema ku-povnoj moći. Zemlja s najvišom kvalitetom življenja je Nor-veška (indeks 0,944), slijede Island i švedska. SAD je na sedmom mjestu. Najveći dohodak po stanovniku prema kupovnoj moći ima Luksemburg - 53.780 dolara. Irska, koju se i u Hrvatskoj često ističe kao pozitivan primjer uspješnih reformi, je na 12. mjestu. Međutim Irska je, uz Luksemburg i SAD, jedina zemlja s bruto domaćim proizvodom po stanovniku većim od 30.000 dolara prema kupovnoj moći.

Većina je tranzicijskih zemalja - koje će 1. svibnja 2004. postati punopravnim članicama EU-a - ispred Hrvatske. Najbolje se živi u Sloveniji (29. mjesto, indeks 0,881). Slijede češka na 32., Poljska na 35., Mađarska na 38., Slovačka na 39., Estonija na 41. i Litva na 45. mjestu. Jedino je Latvija (50. mjesto) iza Hrvatske.

U 54 države svijeta danas se živi siromašnije nego prije 10 godina. Namjere svjetskih čelnika da siromaštvo u svijetu prepolove do 2015. pod ozbiljnim je upitnikom, navodi se u izvješ-taju. Zapravo, nastave li se sadašnji trendovi, to je nemoguće postići.

Od 4,6 milijardi ljudi koliko živi u zemljama u razvoju, 850 milijuna je **SREDNJOEUROPSKA BANKOVNA RANG-LISTA**

Deset hrvatskih banaka među prvih 100

Deset banaka iz Hrvatske našlo se među sto najvećih srednjoeuropskih banaka, a najbolje rangirane su Zagrebačka banka na 13. i Privredna banka Zagreb na 20. mjestu. Kako objavljuje Privredni vjesnik u posebnom izdanju "Banke - Hrvatska i svijet", Hrvatska je time treća po broju banaka među sto najvećih srednjoeuropskih banaka, iza Poljske i Mađarske, a prije češke, Slovačke, Slovenije i Rumunjske.

Zagrebačka i Privredna banka spomenuto rang-mjesto drže i prema ukupnom kapitalu i aktivni, dok je prema ukupnom kapitalu Splitska banka na 54. mjestu a prema aktivni 44., Raiffeisen Bank je na 61. mjestu prema kapitalu i 43. prema aktivni, Hrvatska poštanska banka je 65. prema kapitalu i 87. po aktivni, Erste Steiermaerische bank na 68. mjestu na ljestvici ukupnog kapitala i 69. prema aktivni, Hypo Alpe Adria na 85. mjestu prema kapitalu i 58. prema aktivni, HVB Bank Croatia je 88. prema kapitalu i 86. po aktivni, Dalmatinska banka je na "kapitalnoj" ljestvici 94. a prema aktivni 66. i Riječka banka na 96. mjestu ljestvice kapitala i 40. mjestu prema aktivni.

Inozemne banke i investitori sada su vlasnici dvije trećine bankarskog sustava u osam zemalja koje će dogodine postati članice Europske unije, ističu analitičari Privrednog vjesnika. U češkoj i Estoniji udio stranog vlasništva prelazi 90 posto, a analitičari navode da kao i drugdje u svijetu, svako ulaganje stranih banaka nije polučilo dobar rezultat, ni za goste ni za domaćine. U mnogim postkomunističkim zemljama povjerenje u bankarski sustav je nisko, ljudi povjerenje daruju - gotovini.

Na Zapadu ukupna bankarska aktivna prelazi dvostruki, pa i trostruki BDP, dok se aktivna najnaprednijih tranzicijskih zemlja, češke i Slovačke, kreće od 100 do 130 posto BDP-a, a u većini drugih zemalja ispod polovice. U znatnom dijelu članica bivšeg SSSR-a, isključujući baltičke države,

Dok "Lenac" napuštaju radnici, banke-kreditore potpisuju ugovore o dokapitalizaciji

RIJEKA, 27. srpnja - Kako Vjesnik doznaje, riječkom predstavništvu jedne multinacionalne tvrtke koja, između ostalog, zapošljava stručnjake i radnike na brodovima i platformama za bušenje nafte i plina u podmorju, molbu za zaposlenje predalo je šezdesetak inženjera iz brodogradilišta "Viktor Lenac". No, ta agencija, navodno, ne želi biti kadrovski »grobar« tog škvera te do daljn-jega neće zapošljavati "Lenčeve" stručnjake kojima je, očito, dosta čekanja na isplate plaća. Iako službeni izvori iz "Lenca" tvrde da je brodogradilište u posljednja dva-tri mjeseca napustilo samo 75 radnika, uglavnom antikorozista, a na njihova su mjesta već zaposleni drugi, neslužbeno se spominje i brojka od 200 radnika koji su otišli. Većina njih prešla je u »Lenčeve« kooperantske tvrtke. Otišli su i neki inženjeri koji su u škver došli "trbuhom za kruhom" iz unutrašnjosti Hrvatske. Doduše, većina stručnjaka u »Lencu« i dalje vjeruje u spas svog brodogradilišta i svojih radnih mjesta.

Prema najavama, u ponedjeljak bi banke-kreditore napokon trebale potpisati ugovore o nastavku dokapitalizacije »Viktora Lenca«. Time bi se u Martinšćicu usmjerilo spasonosnih 28 milijuna eura, uključujući i 1,7

nepismeno, a 325 milijuna djece ne ide u školu. Oko milijardu ljudi nema redoviti pristup pitkoj vodi, 11 milijuna djece mladih od pet godina umire godišnje od bolesti koje se uspješno mogu prevenirati.

Drukčije iskazano, svake minute zbog toga umire 21 dijete mlađe od pet godina. U zemljama u razvoju 1,2 milijarde ljudi živi s manje od dolara dnevno, a HIV-pozitivnih je 34 milijuna. Ipak, životni vijek je u prosijeku produljen, pa djeca rođena danas mogu očekivati da će živjeti osam godina dulje nego djeca rođena prije 30 godina. Povećana je i pismenost stanovništva.

Devedesetih godina, koje su označene privrednim poletom u svijetu, pomoć zemljama u razvoju je smanjena, a njihov dug povećan. Cijene glavnih izvoznih proizvoda tih zemalja su pale pa je smanjen i njihov prihod.

Najnekvalitetnije se živi u Africi. Od 33 države s niskim indeksom čak 30 je afričkih. Dvadeset zemalja podsaharske Afrike opće osnovno obrazovanje moglo bi postići 2129. godine, a krajnje bi se siromaštvo moglo prepoloviti 2149. Tešku situaciju u tom dijelu svijeta potvrđuje i podatak da je na posljednjih 10 mjesta devet podsaharskih zemalja i jedna saharska (Mali). Stanovnici posljednje zemlje na listi, Sijera Leonea, mogu očekivati da će živjeti 34,5 godine, indeks ljudskog razvoja iznosi 0,275, a bruto domaći proizvod po stanovniku prema kupovnoj moći iznosi samo 470 dolara.

UN-ovi stručnjaci za izračun indeksa ljudskog razvoja uzimali su u obzir kupovnu moć po stanovniku, očekivanu životnu dob, pismenost i obrazovanost, zdravstvenu zaštitu, pristup stanovništva pitkoj vodi, itd.

(Vjesnik 14. srpnja 2003.)

bankarska ativa je ispod petine BDP-a. Još je manji udio kreditiranja privatnog sektora, jer su bankari preoprezni, s obzirom na neugodna iskustva iz devedesetih godina. U Sloveniji, Hrvatskoj i Latviji ukupni su krediti pre-prošle godine od 30 do 40 posto BDP-a, u Estoniji, Slovačkoj i češkoj omjer bankovnih zajmova i BDP-a je oko 25 posto, drugdje još niži. Analitičari Privrednog vjesnika navode da sve to ukazuje na golem potencijal rasta financijskih tržišta Srednje i Istočne Europe. (Slobodna Dalmacija 23.7.)

VLADA DONIJELA ODLUKU O PRODAJI DIJELA INE MAĐARSKOM MOLU

ZAGREB, 17. srpnja (Hina)- Hrvatska Vlada u četvrtak je jednoglasno donijela odluku da se 25 posto plus jedna dionica INA-e proda mađarskom MOL-u za 505 milijuna američkih dolara.#L#

Ugovor o kupoprodaji dionica i dionički ugovor bit će popodne potpisan u Zagrebu, a očekuje se da na potpisivanju bude i mađarski premijer Peter Medgyessy.

Odluka o prodaji djela INA-e mađarskom MOL-u dobila je jedno-glasnu potporu ministara koji su ocijenili da je taj posao obavljen po zakonu, odgovorno, profesionalno i u korist INA-e. O privatizaciji INA-e sutra bi, na izvanrednoj sjednici trebao raspravljati Hrvatski sabor. Vlada će danas od Sabora zatražiti da izvanrednu sjednicu posvećenu privatizaciji INA-e sazove za sutra, 18. srpnja.

Vlada je također zaključila da je za objavu svih dokumenta oko prodaje paketa dionica INA-e mađarskom MOL-u za što će zatražiti suglasnost mađarskog partnera.

milijuna eura koje je obećao platiti većinski dioničar (33,55 posto) Giancarlo Zacchello. Nakon toga bi Vlada trebala Škveru dostaviti 2,5 milijuna eura. Nakon što je predsjednik Uprave Damir Vrhovnik prije nekoliko dana pojasnio radnicima, sindikalnim vođama i javnosti da Zacchello prema postignutom dogovoru nije dužan uplatiti spasonosnih 1,7 milijuna eura prije ostalih, nego u narednih 30 do 60 dana, kao i kreditore, sve oči su ponovno uprte u Vladu od koje se očekuje da "stvori" novac za dio zaostalih plaća 1100 radnika, čime bi se spriječio ili barem odgodio štrajk najavljen za 1. kolovoza.

Uprava je nakon pritiska Sindikata i predstojnika Vladina ureda za socijalno partnerstvo Vitomira Begovića, zatražila u petak od Vlade pozajmicu za plaće. Vrhovnik nije želio komentirati najnovija zbivanja u škveru, ali je napomenuo da očekuje pozitivan razvoj situacije. Vjeruje da će kreditore potpisati ugovor, što bi pridonijelo da 360 kooperanata i dobavljača, koji imaju velika potraživanja prema "Lencu" i na taj način mu drže »nož pod grlom«, pristanu na nagodbu o obročnoj isplati tih potraživanja.

Ovih dana u "Lencu" završavaju remont dva ruska broda, što bi na pre-sahli žiro-račun tog škvera trebalo donijeti oko 300 tisuća dolara.

Događaji u našoj zajednici

Domijenak Hrvatskog informativnog radija (HIR)

U petak 27. lipnja održan prvi domijenak HIR (Hrvatskog informa-tivnog radija), Toronto, što ga su ga organizirali suradnici i uredništvo jed-nosatnog tjednog radio programa na frekvenciji AM 530. Posjeta slušatelja bila je ispod očekivanog broja, ali program i atmosfera cijelog događaja bila je u okvirima daljnjeg rasta, i pod prilikama povećavanja društvenja. Svako organizirano druženje biti će uspješno ukoliko bude zaokružilo optimistički dio zajednice i pozitivne pojedince.

Ovakova druženja i pomoć ljudima koji rade u ovoj vrsti posla vrlo su nužna za našu zajednicu. Kako su i ove novine pod teškim financijskim bre-menom, potpuno razumijem urednicu ove radio postaje, gđu. Veroniku Topić, koja radi besplatno, i iako je u teškoj poziciji i dalje nastavlja, no taj rad može shvatiti samo onaj tko "zagriže tu jabuku". Taj je rad zarazan, jer lijepo je činiti lijepo, a raditi u medijima je pisati ili govoriti o ljudima koji su sebe posvetili zajednici posebna je čast. Nažalost, naša zajednica nije dovoljno svjesna koliko novaca i truda treba kako bi se priredio jedan radio pogram ili održavale jedne novine, tako smo u stalnoj opasnosti da izgubi-mo ovo malo što imamo. A to što imamo vrlo je važno za sve u ovoj zajed-nici, jer sve ono što nije zabilježeno na ovaj ili onaj način, zaboravljeno je. Mi očito imamo novaca za razne stvari, često nepotrebne, no za knjige, novine, radio postaje nažalost vrlo teško se nađe.

Urednici HIR-a, gđi. Veroniki Topić, i svima onima koji rade na toj radio postaji - sve najbolje! (VK)



Gđa. Višnja geoheli, ing. Ivo Jolić

i gđa. Veronika Topić

Bračni par Geoheli

Piknik naših penzionera

U župnom parku "Father Kamber" u subotu 28.lipnja Društvo penzion-era imalo je svoj prvi, vrlo uspješni, ovogodišnji piknik. U hladu parka sakupilo se oko 200 članova tog društva koje uspješno radi već preko pet godina, od godine 1998. Ovo je jedino društvo koje stalno dobiva nove članove, jer mi smo zajednica koja stari, a po onom što sam čula, ovo društvo se zaista brine za svoje članstvo. Tako u prostorijama u Tomkin Twin Areni sastaju se tri puta tjedno, kartaju, igraju šah, razgovaraju, piju kavu, a svakog ponedjeljka ženski dio društva uvježbava svoj program. Naime, članice društva organizirale su zbor "Mladost" i počinjemo ih slušati na piknicima, a nadam se i na zabavama uskoro. Nadajmo se da ta naša "Mladost" (a gledajući članice tog zbora, one to zaista i jesu, mlade u srcu) nisu sramežljive. Naime, na međimurskom pikniku sreća sam ih prvi puta, a pjesma im je prava hrvatska!

Ovo društvo organizira još dva piknika, jedan u srpnju, a zadnji piknik ove godine biti će 23. kolovoza. Njihovi planovi, kako govori predsjednik gosp. Vinko Šarić nisu veliki, ali su stalni: sastajemo se svaki tjedan jednom mjesečno odlazimo u kasino, šest puta godišnje organiziramo večere za članstvo. To je dosta, a sigurna sam da će biti još toga, recimo, kako je spomenuo gosp. Šarić, imaju planove za Božić, Uskrs itd. I na kraju da vam predstavimo neke članove Upravnog odbora: kako smo rekli predsjednik društva je Vinko Šarić, do-predsjednik je Vili Juranić, blagajnik Stanko Bingula, a tajnica Ana Plodinec.

Pozdravljamo ovo društvo, koje tamo marljivo radi usprkos tome što su



Bračni par Zdunić i prijatelji na "penzionerskom" pikniku

Takve goste trebamo!

Saudijski kralj u samo nekoliko dana potrošio je 100.000 kuna, J. Malkovich je morao izbrojiti 20-ak tisuća eura, Lukšić junior još 10-ak tisuća više, a zabilježeno je da je 7 ruskih poduzetnika večeru platilo 10.000 kuna...

U nas se godinama govori o tomu kako u turizmu treba stvoriti uvjete za bogatu klijentelu, ali u tome je doista premalo učinjeno. U prvoj polovici srpnja restorani su bili poluprazni pa su se ugostitelji žalili da im je bilo gore nego za rata. Ipak, pojedina turistička središta proteklih su dana ugostila malobrojne poznate i bogate goste, no uglavnom pisalo da su samo posjetili i razgledali dotično mjesto.

Nedavno su Nacionalni park Brijuni na svojim megajhtama posjetili monegaška princeza Carolina sa suprugom Ernstom Augustom od Hannovera, djecom i prijateljima, zatim savjetnik saudijskog kralja Muhammad Al Soleiman s obitelji, katarski ministar vanjskih poslova Hamad Jassim Al-Thani s obitelji i prijateljima te drugi bogati gosti. Zanimalo je koliko su potrošili na Brijunima, kamo su prije više od dvadeset godina dolazili brojni političari, državci, glumci i pjevači te uživali na račun bivše države, odnosno poreznih obveznika. I dok su Carolina od Monaka i članovi njene obitelji te katarski ministar Al-Thani platili samo vez za svoje jahte i vodiče za izlet, a hranili se na svojim golemim jahtama, za gospodu Al Soleimana, dvadesetero članova njegove obitelji i bliske prijatelje organiziran je privatni party na terasi restorana "školkja" na Velikom Brijunu. Kraljev savjetnik želio je intimu i nije dopustio da ga snimi ni osoba iz Odjela za odnose s javnošću Nacionalnog parka Brijuni.

Voditelj Ugostiteljstva JU Nacionalnog parka Brijuni Vladimir Brajković je ispričao da je za savjetnika saudijskog kralja i članove njegove obitelji te njihovim gostima za večeru na četiri stola serviran meni sa 25 vrsta hladnih i toplih jela od morskih plodova i mesa. Gosti su gozboj bili vrlo zadovoljni. - Pripremili smo školje mušole, capesante, dondole i kaneštrele, zatim jastoga, kozice, lignje, hobotnice, istarski pršut, istarski ovčji sir s orasima, jabukama i groždem, rozbif, teleće filete s umakom od tunjevine, punjene lignje sa škampima i piletinom, škampe rolane u tikvici i pršutu s umakom od jastoga te druga jela, potom i kolače - opisao je Brajković. - Pila su se istarska bijela i crna vina, a jedino je gospodin Al Soleiman pio francusko vino, koje je osobno donio na Brijune. Boca toga vina u najboljim zagrebačkim hotelima stoji oko 3000 kuna!

Gospodin Brajković, koji je prije mnogo godina u Puli imao restoran i zajedno s kuharom dobio međunarodno priznanje Zlatni kuhar, odličan je poznavatelj kulinarstva, osobito ribljih i od morskih plodova. No koliko je savjetnik saudijskog kralja potrošio za privatni party na Velikom Brijunu, nije htio otkriti, rekavši da je to poslovna tajna. Ipak, uz osmijeh je dodao da je platio toliko koliko sto gostiju potroši za solidan turistički meni u dobrom restoranu. Iz izvora dobro znanog Večernjaku doznali smo da je samo jelo po osobi stajalo 1000 kuna, a račun za jelo i piće iznosio je 35.000 kuna. Kad se tomu dodaju troškovi za vez 56-metarske jahte "Tacanuya", i vodiča, kraljev je savjetnik platio ukupno 46.000 kuna! Budući da je posjetio Dubrovnik i

druga mjesta na Jadranu, računa se da je za nekoliko dana potrošio više od 100.000 kuna. Na Brijunskom otočju boravila je skupina od sedam ruskih poduzetnika koji su doplovili čarter jahtom. Iako su naručili obilan ručak, više su potrošili na alkoholna pića. Poznato je, naime, da Rusi piju puno. Račun su platili 10.000 kuna.

To su gosti koji trebaju Hrvatskoj - kategoričan je gospodin Brajković, naglasivši da takvi gosti žele ostati anonimni.

Ovog ljeta hrvatskim Jadranom krstari poznati američki filmski i kazališni glumac i redatelj John Malkovich s obitelji. Osim što je bio gost u Puli i Dubrovniku, a posjetio je i Brijune, u zemlji svojih predaka slavni će glumac, kako neslužbeno doznajemo, za ljetovanje potrošiti više od 20.000 eura. Od ostalih pripadnika jet-seta na krstarenju po Jadranu bili su Carlo Abcelotti, trener nogometnog prvaka Europe Milana, s obitelji i prijateljima, zatim Androniko Luksich Jr., sin čileanskog poduzetnika hrvatskog podrijetla, koji je sa suprugom na 48-metarskoj luksuznoj jahti "Salperton", vlasništvo jedne čarterske kompanije iz Novog Zelanda, doplovio u Poreč te nastavio ploviti Jadranom. Gospodin Luksich i supruga mu provest će na Jadranu tridesetak dana i jasno je da će u našoj zemlji, u kojoj njegova bogata obitelj ostvaruje golemu zaradu, ostaviti veći snop novčanica! Nije lako doznati koliko će potrošiti na mondeni život, ali dobri poznavatelji te vrste turizma tvrde da će ga to stajati oko 30.000 eura.

Dolazak su najavili riječki zet, vlasnik Formule 1 Bernie Ecclestone i supruga mu Slavica, jedna od najbogatijih obitelji u Velikoj Britaniji, koji su i proteklih godina bili na krstarenju hrvatskim Jadranom, te poznati talijanski kantautor i glazbenik Lucio Dalla, koji je u emisiji "Sereni variabile" na RAI2 izjavio kako ovog ljeta prvi put odlazi na krstarenje u Hrvatsku. Očekuje se i dolazak nekih šeika. Prije dvije godine na Brijunima je za šeika Yuffalyja, koji je doplovio jahtom "Kolaha", i njegove goste u zaljevu Verige na ostacima rimske vile iz 1. stoljeća organiziran raskošan ručak koji je platio 12.000 ondašnjih kuna! U Dubrovniku su ljetovali nogometaši poznatih britanskih klubova Rio Ferdinand (Manchester United) i Mark Viduka (Leeds). Iako je engleski reprezentativac Rio Ferdinand došao tajno na ljetovanje, novinari su ubrzo otkrili da je u Dubrovniku.

U Puli, Pješčanoj Uvali i Rovinju ljetovao je poznati švedski reprezentativac Jespar Blomquist (Charlton). Budući da je riječ o bogatašima, ne treba sumnjati da su od njih naši ugostitelji i trgovci dobro utržili. Osim toga, švedanin i njegova zaručnica kupili su obiteljsku kuću u Pješčanoj uvali (Medulin pokraj Pule).

Cijene za vezove u našoj zemlji nisu baš niske. Na primjer, vez na Brijunskom otočju, ovisno o veličini plovila, stoji od 760 do 3280 kuna, a izlet u Nacionalni park Brijuni od 100 do 150 kuna po satu. Gotovo sve poznate osobe koje posjećuju Nacionalni park Brijuni voze Titov "cadillac", a cijena polusatne vožnje za pet osoba je 320 kuna. Druga atrakcija je čavrljanje s Titovim papagajem Kokijem, a cijena je uračunana u cijenu izleta. (Večernji list 16.7.)

John Malkovich: NAJLJEPŠE LJETOVANJE U ŽIVOTU

Nakon tjedan dana krstarenja našom obalom od Pule do Dubrovnika, na jahti "Lady Jana" koju je iznajmio za svoju obitelj, John Malkovich pristao je ponovno na kopno, u Dubrovniku. Oduševljen i prepun dojmova, nije krio zadovoljstvo ovogodišnjim izborom ljetovanja kad je odlučio da upozna najljepši dio Hrvatske, jadransku obalu i otoke.

Bilo je to najljepše ljetovanje u mom životu. Sve je prekrasno, fantastično. Otoci su nešto posebno, pravi dragulji. Nisam očekivao da su tako veliki. Kažete da je Hrvatska mala zemlja, a otoci su tako veliki. More je čisto, bistro, nevjerojatno kako je tako čisto čak i ovdje u Dubrovniku, u gradu - rekao je istaknuti američki glumac, redatelj i producent hrvatskog podrijetla John Malkovich i dodao da se ne može odlučiti gdje mu je bilo najljepše. Svuda ga je impresionirala priroda, bujnost zelenila i arhitektura koja svjedoči o bogatoj prošlosti, ali i hrana i ljudi.

-Već na početku plovidbe, prve večeri - kaže Malkovich - zaustavili smo se u Malom Lošinju koji me impresionirao. To je krasno malo mjesto, idealno za mima, neopterećena ljetovanja, za brzu vezu s kontinentom i opuštenu druženje. Komati su posebni, to je čudo prirode, ali tamo je samo more i kamen. Zgodni su za razgledavanje, ali ne i za život. Hvar je prekrasan, bio sam u tamošnjem starom kazalištu, a plaža na obližnjoj Palmižani je nezaboravna. O Mljetu ne moram posebno ni govoriti, to je čudo. No, posebno me dojmio Vis, taj udaljen a tako lijepi otok, na kojemu nema gužve i na kojemu smo doista uživali. Na Korčuli smo bili za vrijeme izvedbe tradicionalnog plesa Moreška, to je sjajno, tako originalno i efektno - govori Malkovich još uvijek

pod dojmom svega što je vidio, dok se impresije još nisu slegle i selekcionirali doživljaji.

Kupanje, plivanje, ronjenje, ribarenje, savršena hrana, među kojom su ga na jednom od otoka, nakon ribe, škampa i jastoga, jednoga dana oduševili janjetinom ispod peke s krumpirima. Sve se to uklapalo u savršenstvo njegova ovogodišnjeg ljetnog izbora.

I onda na kraju, ali nikako ne i posljednji po dojmovima - Dubrovnik. Uz pomoć Miše Mihočevića, već u subotu Malkovich je obišao grad, zgradu teatra koja ga je oduševila. Tvrdi da je savršen odnos između pozornice koja nije previsoka i gledališta, kao primjerice u većini kazališta u Italiji gdje se mora neprekidno i neprirodno gledati u visinu. Susret s Mišom Martinovićem, njegovom kćerkom Pericom i kostimografinjom Doris Kristić, zatim pogled na Lovrjenac iz posebna kuta, iz vrta ljetnikovca poznate tapiseriće Jagode Buić, čiji je gost bio na večer, gdje su pričali o Francuskoj i malome mjestu u Provansi gdje oboje imaju kuće, no do sada se nisu sreli.

Nedjelja je, pak, rezervirana za obilazak Konavala i pripreme za povratak, za odlazak u Ameriku i nove poslove. Nadamo se da je boravak u Hrvatskoj Malkovicha odmorio i relaksirao, napunio novom energijom za buduće redateljske i glumačke uloge u teatru i na filmu. Na kraju, obećao je da će sigurno opet doći, a na pitanje, što će tada biti njegov izbor, kamo će ići, rekao je: "Ponovno ću krstariti, samo ću tada krenuti od Dubrovnika prema Puli, dakle, obrnutom rutom. I znam točno što ću još jedanput obavezno otići pogledati, što sam propustio i u koje dijelove na obali i otocima želim se vratiti" (Vjesnik)

Naša dopisnica gospođa Biserka Milinković bila je u posjeti Hrvatskoj u lipnju mjesecu ove godine. Prošla je jednim dijelom Hrvatske, doživjela mnogo toga što želi podijeliti s vama, dragi čitatelji, pa ćemo u nekoliko brojeva HRVATSKE ISKRE čitati o njenim dojmovima.

OPATIJA - BISER SJEVERNOG JADRANA

Lipanj 2003 - Iako još nije bila prava turistička sezona, Opatija je već imala podosta stranih turista, najviše Nijemaca, Austrijanaca i Talijana. Pa i u turističkoj sezoni bilo je tu kroz cijeli mjesec proslava, svečanosti, priredbi, koncerata, sportskih natjecanja.

Šetajući Opatijom, njenim ulicama, parkovima ili uz samu obalu, mogu se vidjeti spomen ploče, kipovi, natpisi o slavnim ljudima prošlih vremena koji su živjeli i radili ili posjećivali Opatiju. Ali to se odnosi i na one koji danas žive i rade ili samo 'prohujaju' kroz Opatiju.

Proslava grada Opatije

Svake godine Opatijci slave svoj grad nizom svečanosti, kulturnih i sportskih natjecanja. Ove godine glavna svečanost proslave grada Opatije bila je proslavljena otvaranjem obnovljenog umjetničkog paviljona "Juraj Sporer" u centru grada. Samo malo o ovom umjetničkom paviljonu: ovaj vrijedni objekat, star preko stotinu godinu izronio je poslije ovog popravka kao ljepotica iz mora.

Ceremoniji su bili prisutni, uz mnoge visoke državne, političke, gradske i crkvene osobe, ministrica turizma gđa. Pave Župan Rusković, i predsjednik Republike Hrvatske gosp. Stjepan Mesić s gostom Predsjednikom Poljske.



Sa proslave grada Opatije: ministrica turizma gđa. Pave Župan-Rusković, predsjednik RH Stjepan Mesić sa suprugom, predsjednik Poljske sa suprugom

Velika vrućina, neobična za to doba godine u Opatiji, preko 30 C, s faktorom vlažnosti i 35C, nije smetala da se okupi nekoliko stotinaka gostiju



Folklorišti na danu Opatije

za tu svečanost.

Poznata opatijska folklorna grupa izvela je prigodan program za sve prisutne. Jedina stvar koja me je iznenadila bila je točka 'hrvatskog' plesa na vrlo poznatu slovensku narodnu melodiju. Pitala sam voditelja grupe i koreografa kako to da je za tako važan nastup, izabrao nešto strano. Dobila sam za mene iznenađujući odgovor da se u tom dijelu Opatije i oko puno svira slovenskih stvari i da onda je on napravio novu koreografiju na tu glazbu. Nema ja ništa protiv slovenskih 'stvari' ali zar je to sve što su mogli prikazati Poljacima i nama? ETO TI GA NA!

U razgovoru s predstavnicom Opatije Rajnom Miloš doznajem da Opatija ima u svome programu obnovu i očuvanje kulturne baštine. Posebno je istaknula da bez obzira tko je na vlasti u Zagrebu, Opatija dobiva pomoć od vlade u svojim projektima. Tako je lanijske godine bila otvorena obnovljena čuvena Vila Angelolina a ove godine umjetnički paviljon "Juraj Sporer". A na godinu? Vidjet ćemo!

KIPARSTVO

Poznata opatijska likovna umjetnica Tatjana Kostanjević predstavila nam se opet novim umjetničkim radom. Njen najnoviji kiparski rad je poprje slavnog ruskog pisca A. Čehova. Smješten je s desne strane terase hotela Kvarner. Naime uz mnoge europske kao i svjetski poznate osobe koje su posjetile ili boravile u Opatiji u posljednjih stotinu godina bio je i Čehov.

Skulptura slavne plesačice Isadore Duncan postavljena je također u blizini čehovog poprja, odmah pored hotela Kvarner na obalnoj strani.

Ova umjetnica nije samo poznata po svojim radovima skulpture nego i kao profesorica i mentor mladih i budućih hrvatskih umjetnika. Jedna od njenih učenica je već osvojila pred dvije godine nagradu na izložbi Europe. Čestitamo i želimo mnogo uspjeha u radu našoj umjetnici i njenim studentima!

EKOLOGIJA

Na već tradicionalnom Zagrebačkom međunarodnom sajmu cvijeća u lipnju 2003, bio je i izložbeni informativni centar Ekološkog društva. Troje mladih iz tog društva s velikim su poletom i zanosom informirali prisutne o svom društvu. Nastoje uz veoma skromna sredstva, informirati i poučavati stanovnike Hrvatske o važnosti ekologije, zaštite okoliša, zdrave hrane. Časopis ekološkog društva ECOLOGICA izlazi četiri puta godišnje, a obiluje zanimljivim reportažama, napisima i člancima s područja ekološke poljoprivrede, zaštita okoliša i održivog ruralnog razvika. Pogledajte na internetu ili se obratite elektronskim putem na slijedeće adreseswww.ecologica.hr i ecologica@zg.tel.hr



Biserka Milinković

Mladi hrvatski Ekolozi

stoljeća. No, je li doista u današnjoj Hrvatskoj veća opasnost od veličanja fašizma i nacizma, nego od oživljavanja i veličanja komunizma i komunističke ideologije? Prihvatanjem te odredbe, posve će se suziti prostor za djelovanje instrumentaliziranih provokatora - što je sa stajališta općega dobra pozitivno. No, sada sama ta zakonska odredba predstavlja aktualno hrvatsko društvo, pred domaćom i svjetskom javnošću, u izvjesnoj mjeri sklonu fašizmu i nacizmu, a time se ide na ruku ne samo snagama koje su protivne, nego i onima koje su izričito neprijateljske prema Hrvatskoj i hrvatskom narodu. Je li opasnost od veličanja fašizma i nacizma u Hrvatskoj objektivno tako velika, da je vrijedilo riskirati takvu uslugu hrvatskim protivnicima i neprijateljima? Ili je to moneta za unutrašnju političku scenu na kojoj pripadnici lijeve političke opcije pokazuju svoju snagu i na taj način odvrćaju pozornost domaće javnosti od moguće, donekle redizajnirane komunističke opasnosti? Kad je već išla pravno regulirati ta pitanja, Hrvatska je imala šansu učiniti povijesni korak i ravnomjerno sankcionirati sva tri zločinačka poretka - fašizam, nacizam i komunizam - jer zločini sva ta tri režima jednako su stravični i krv nevinih žrtava jednako vapi u nebo, a još samo komunizam - iz taktičkih razloga - nije doživio zasluženu planetarnu osudu. Upravo je ova, pretežno lijevo orijentirana koalicijska Vlada trebala

ČLANAK 203. KAZNENOG ZAKONA: VLADA OBMANJUJUĆI JAVNOST PROVODI REPRESIJU NAD MEDIJIMA

Novinarima umjesto slobode - autocenzura ili zatvor

ZAGREB - Da je vladajuća koalicija odlučila ograničiti novinarsku slobodu pisanja, može se zaključiti iz činjenice da je ukinut Članak 203. Kaznenog zakona, koji je na neki način bio oslobodilački za novinare kada bi eventualno nekoga oklevetali, ako bi taj čin napravili nenamjerno. S druge strane, imamo i prijedlog novog zakona o medijima koji bitno ograničava slobode i restriktivan je u odnosu prema dosadašnjem Zakonu o javnom priopćavanju, a, između ostaloga, uvodi i osobnu materijalnu odgovornost glavnih urednika za napisane članke.

"Na taj će način zasigurno potaknuti autocenzuru, jer teško da bi ikoji glavni urednik mogao izdržati i jednu ozbiljnu tužbu u karijeri", kaže zagrebački odvjetnik Anto Nobilo i dodaje: "Mene više iznenađuje nešto drugo: zašto svi oni koji bi se u vrijeme vladavine HDZ-a u sličnim situacijama digli na noge - me-diji,udruge za ljudska prava, politička opozicija -sada šute? Osim sporadičnih napisa u pojedinim medijima, pravog otpora nema.

Čini mi se da je odgovor na to pitanje relativno slojevit: mediji su na neki način ipak podijeljeni na 'naše' i 'vaše', pa određeni mediji podržavaju vladajuću koaliciju, ili su u vlasti države (Vijesnik, Slobodna Dalmacija, HTV...), dok neki drugi podržavaju tu koaliciju jer su s njome u svojevrsnom političkom paktu, pa ne ulaze u preošturu bitku sa 'svojim' ljudima na vlasti. S druge strane, borci za ljudska prava i nevladine udruge također nisu dali pravi otpor, pokazujući da su im političke simpatije na strani ove vlasti.

A s treće strane, ni opozicija ne daje otpor, zato što držim da se i ona duboko u sebi u tome slaže s vladajućom koalicijom. Vladajući i opozicija žele ograničiti slobodu medija jer su zahvaljujući toj slobodi i jedni i drugi često bili na udaru novinara, pa tu postoji kolegijalna suglasnost, solidarnost ili istovrsnost interesa."

Vlada laže i obmanjuje javnost

Sudeći prema iznesenom, posve je dovoljno razloga zašto nema pravog otpora Vladinom nastojanju da pod čvršću kontrolu stavi pisanje medija. S druge strane, misli Nobilo, tome su pridonijeli i sami mediji jer su neki slabo informirani i iskusni novinari često puta ulazili u teme nedovoljno pripremljeni, a utjecaj medija je toliko porastao da su postali prvorazredni politički faktor koji nije pod kontrolom gotovo nikoga. Političari su pod kontrolom građana jer prolaze ili padaju na izborima, ali mediji koji su ključni politički faktor, i koji odlučujuće utječu na donošenje mnogih važnih odluka u Hrvatskoj, na neki način nisu ni pod čijom demokratskom kontrolom.

"Međutim, usprkos tomu smatram da je način na koji se pokušava kontrolirati i ograničiti sloboda medija pogrešan, kažnjavanje za uvredu i klevetu zatvorom je pogrešno. Prema mome mišljenju, jedino je pravilno da oni nakladnici koji na lažnoj informaciji i lažnom senzacionalizmu zarađuju novac, u slučajevima kada se utvrdi da je ta informacija lažna, plate dio profita koji su ostvarili tom lažnom informacijom. Ne vidim da je zatvorska represija prema novinarima dobar model kontroliranja pisanja u medijima", dvojri Anto Nobilo.

Njegova kolegica Vesna Alaburić smatra da je nedavno usvojena promjena članka 203. KZ-a veliko ograničenje slobode govora i regresija na dosad osvojene prostore medijske slobode, jednostavno zato što se tim promjenama olakšava kažnjavanje novinara za kazneno djelo klevete:

"Opravdanje vlasti kako je tim promjenama željela spriječiti svjesno iznošenje laži, svojevrsna je obmana javnosti, zato što ni do sada ni jedan propis nije dopuštao svjesno iznošenje laži i klevete bez ikakvih štetnih posljedica i kazni. Jednostavno se radi o tome da će ubuduće mogućnost obrane novinara za kazneno djelo klevete biti iznimno malena i da će se

učiniti taj korak koji će kad tad postati neizbježan, jer komunistički zločini ne mogu biti tek tako zaboravljeni - zbog opasnosti da bi se mogli opet lako ponoviti. Kompromis koji je u tom članku učinila Vlada dodajući formulu da je kažnjivo veličanje " drugih totalitarnih država i ideologija" teško da će zbog nejasnoće moći imati stvarnih pravnih učinaka, no znakovito je da je Vlada ipak javno iskazala svijest da postoje "i druge totalitarne države i ideologije."

Europska unija, kojoj današnja Hrvatska teži, a koja je dolaskom predsjednika Europske komisije Romana Prodijsa s katalogom od 2500 europskih pitanja u Zagreb pokazala otvorenost prema Hrvatskoj, neće se miriti ni s kojim oblikom totalitarizma, pa dakle ni s redizajniranim komunizmom. A izbjegavanje objektivne kvalifikacije i oklijevanje u onemogućavanju komunizma, ne samo u Hrvatskoj nego i u drugim bivšim komunističkim zemljama, nužno će prije ili kasnije doći pod udar kritike, jer ni danas sve jače svjetske liberalističke snage ne mogu prihvatiti totalitarizam komunističkoga poretka, ni stravične krvave posljedice takvih režima, pa ni znatan dio komunističke ideologije. Komunizam je, kako god to teško nekima padalo, definitivno osuđen na povijesnu ropotarnicu, bilo u tišini bilo uz zvuke fanfara koji se za sada još ne čuju. (Glas Koncila, 29/2003)

pooštriti odgovornost novinara za informacije koje pronose u svojim novinskim prilozima. što se predloženog nacrtu medijskog zakona tiče, smatram da je riječ o izuzetno lošem nacrtu, koji nije ni pojmovno usklađen, niti se zna što se tu želi promijeniti u odnosu prema postojećem zakonu", upozorava Alaburić.

Postojeći zakon je dobar

Apsolutno je nedopustivo, tvrdi dalje Vesna Alaburić, da se pod opravdanjem "usklađivanje s europskim standardima" mijenja postojeći Zakon o javnom informiranju, koji je neusporedivo bolji, konzistentniji i sukladniji europskim standardima. Osim toga, postojeći zakon je donesen 1996. godine, u vrijeme kada je Hrvatska željela postati članicom Vijeća Europe i tadašnja je vlast bila izuzetno kooperativna i prihvaćala sve sugestije europskih eksperata o slobodi medija, pa smo već tada imali zakon koji je bio sukladan europskim standardima.

"Mogu reći da mi je izuzetno čudan način komuniciranja naših političara s novinarima i novinama. Oni smatraju da je posve normalno nazvati novinara čijim prilogom nisu zadovoljni, i onda ga žestoko kritizirati, pa čak i prekinuti komunikaciju s njim, uvjetovati daljnje intervjue... čujem da čak ima političara na vlasti koji zahtijevaju da se mijenjaju naslovne stranice pojedinih dnevnih novina zato što oni njima nisu zadovoljni!

To je nedopustivo, a, s druge strane, i mediji i novinari koji pristaju na takav način komunikacije odgovorni su što nam javni prostor izgleda tako kako izgleda. Iskreno se nadam da će Vlada shvatiti kakvu je lošu promjenu napravila ovom izmjenom KZ-a, ispraviti sve što je pogrešno učinjeno i vratiti novinarima osvojeni prostor slobode.

A što se tiče Zakona o medijima, javnost je ovaj put pravodobno reagirala, tako da postoji mogućnost da Vlada ne usvoji nacrt u predloženoj tekstu i iskreno očekujem da ćemo najprije razmisлити treba li nam uopće novi zakon jer je postojeći dobar", zaključuje Vesna Alaburić.

Vesna KLJAJIĆ, Glas Slavonije 18. srpnja 2003.

Preporučujemo.....

S naše farme u Vaša domaćinstva - AGRAM MEATS!

Novootvorena trgovina prehrane AGRAM MEATS nudi Vam bogat izbor suhomesnatih prerađevina: kobasice, salame, slaninu i pečenice.

U AGRAM MEATS naći ćete i sve delikatesne proizvode uvezene iz domovine Hrvatske, začine za jelo, čokolade, napolitanke i još mnogo drugih artikala. Svježa jaja s vlastite farme nudi samo AGRAM MEATS, kao i piliće i patke po narudžbi.

AGRAM MEATS nalazi se na adresi 49 Queen St. South u Streetsville-u, a telefonski broj je (905) 286-4602.

Kvaliteta i svježina s naše farme u Vaša domaćinstva - AGRAM MEATS!

Hrvatska književnost

MATE BALOTA (1898. - 1963.)

Iz istarskog sela Raklja, smještenog nad slikovitim Raškim zaljevom, potekao je Mijo Mirković - Mate Balota. Na nadgrobnoj ploči uz nadnevak rođenja, Rakalj, 28. rujna 1898., i smrti, Zagreb, 17. veljače 1963., piše da ondje počiva: težak, ribar, momar, akademik, pjesnik, prvi Rakljan ki je napisal 50 knjig. Stoji i to, vrlo važno za Mirkovićev životopis, da je pokopan uz zvuke dragih roženic.

Objavljujući već kao dak u pazinskom listu Nada, Mijo Mirković služio se raznim pseudonimima. Mnogi suvremenici nisu ni znali da imena Mirković i Balota kriju istu osobu. Prvu pjesmu sročio je s devet godina. Tema, kao i drugih Balotinih pjesama, bio je težak život ribara i mornara. Već s devet godina ukrcao se na talijanski trabakul kojim je prevožen kamen. Radio je kao kamenolomac i miner, radnik na željezničkoj pruzi u Moravskoj. Bio je slagar u tiskari, novinar i urednik lista u Puli te dopisnik domaćih i inozemnih listova. Skolovao se u Čehoslovačkoj, gdje je završio klasičnu gimnaziju, i Njemačkoj, gdje je diplomirao i doktorirao ekonomske i društvene znanosti. I nakon završetka najvišega školovanja morao je najprije obavljati ribarske i konobarske poslove, a tek poslije sveučilišno-profesorske, i to najdulje na Ekonomskom fakultetu u Zagrebu.

Kao znanstvenik najprije se predstavio uspjelom obranom doktorske disertacije O glavnom uzroku ograničene gospodarske djelatnosti slavenskih naroda 1923. na Sveučilištu u Frankfurtu na Majni. S područja kulturne povijesti Mirković je 1960. objavio veliku znanstvenu monografiju Matija Vlačić Ilirik (Flacius), o istaknutom hrvatskom i europskom latinistu i reformatoru XVI. stoljeća. Za tu je knjigu dobio nagradu Hrvatskoga sabora za životno djelo. U hrvatskoj književnosti Mirković je pod pseudonimom Mate Balota zauzeo istaknuto mjesto svojom zbirkom čakavskih pjesama Dragi kamen, romanom Tijesna zemlja, monografijama Stara Pazinska gimnazija i Puna je Pula te drugim proznim tekstovima. U Dragom kamenu Balota je ispjevao odu zavičaju, majci, ocu i ljudima svoga kraja te, uz Pera Ljubića i Dragu Gervaisa, dao temeljni pečat ponovnom procvatu čakavske poezije. Impresivnim umjetničkim jezikom on je u književno djelo ugradio i svoje izvrsne gospodarske studije o Raklju, Puli i Istri s kraja XIX. i početka XX. stoljeća.

Mirkovićev domoljubni rad bio je osobito intenzivan od kraja I. do kraja II. svjetskog rata, a vrhunac je postigao na Pariškoj mirovnoj konferenciji 1946. Na njoj se, kao voditelj naših stručnjaka za etnička, gospodarska i geografska pitanja znanstvenim argumentima i domoljubnim žarom, izborio za međunarodno priznanje sjedinjenja Istre s Hrvatskom u sastavu ondašnje Jugoslavije, što je jedino i bilo moguće.

KOZA

Četiri ure je mati hodila, pedeset miljari koraki je učinila na tašte.

Tako je došla priko brigi i drag h meni u grad i donila glas da je koza krepala.

Doma leži starica baba i mala sestra je bona. Hiža prez žita, prez muke, prez šolda i krepana koza.

Jopet miljari koraki.

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 123, 01. VIII 2003.

Svaki je korak pun škrbi. Ma kako se moru tolike duše prihraniti od plaće jenega diteta u gradu.

Tri dana nis hrane pokusija, tri noći za kozon san plaka i dela u ognju četnajst ur na dan.

Ma daleki cesar austrijski i veliki car od Germanije nisu ni slutiti mogli ča misli jedan mali čovik, ki cilu božju noć proplače za kozon.

MOJA MATI

Moja mati je bila velika sirota, tuju je zemlju kopala, tuje pode je prala. Sva svoja lita otkidala je od svoga života, i malo po malo sve je drugin razdavala.

Od vrha do dna su njoj dani bili puni rabote, noći je živila u strahu i škrbi za druge. Svako je brime nosila sama od svoje dobrote, prez plaće je služila svima, bolje od najbolje sluge.

Ona je ovce čuvala, drugi su vunu strigli, ona je prasce hranila, drugi su jili pršute. Sve ča je s mukon prikupila, drugi su lako digli: od mrsa, vina i smokav, od sira i skute.

I meni je čuda dala, a ja san njoj malo vrnuja, daleko je ona od mene, sama prez ninega svoga. Da prosi ča od bližnjega, ki zna ko ki bi je čuja, i kad bi Boga molila, Bog bi druge pomoga.

Priredio: Dr. Darko Desaty

Preporučujemo vam.....

Modern Age Plastics Inc.

Custom Plastic Fabrication & Machining
Specilizing in Acrylics:

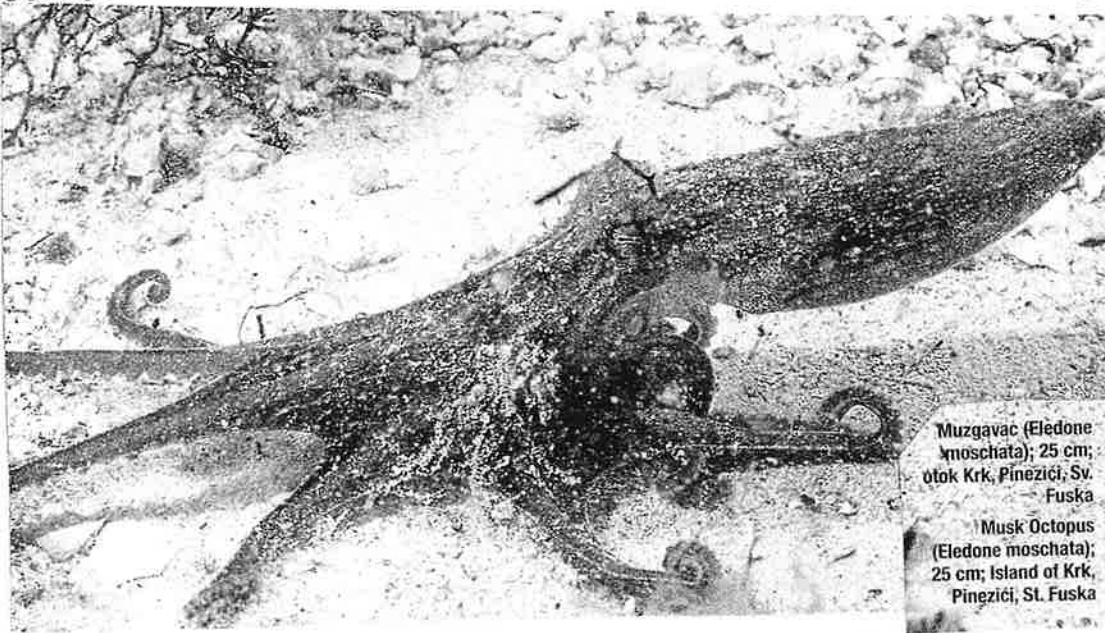
- Designing
- CNC Machining
- Computerized Vinyl Signs
- Point of Purchase Displays
- Optical Displays
- Acrylic Furniture
- Projektiramo po Vašim osobnim specifikacijama
- Izradujemo Acrylic namještaj
- Stalci za novine, tace za serviranje, rame za slike itd.

For more information call:
Stan Trtanj, Ivan Hajsan or Bob Galamaga
Tel: (416) 675 2955, Fax: (416) 675 2965
50 Fasken Dr. Units #2, 3, 4, 5
Etobicoke, Ontario, M9W 1K5

Hrvatsko podmorje

GLAVONOŠCI: Jednostavni i najsavršeniji beskralježnjaci

Ostvarujući želju čovjeka da leti, pa onda da leti udobno i sigurno, zrakoplovi su postali materijalizacija ljudske inventivnosti. Teško je pronaći u svakodnevnom životu primjer u kojemu je ostvareno više ideja nego u suvremenom zrakoplovu, osim ako ne promatrate svijet prirode i jednu osobitu skupinu živih bića. Više od šest stotina milijuna godina priroda ulaže u najsavršenije beskralježnjake koji su, pak, zbog svoje jednostavnosti dobili naziv što ih potpuno opisuje - glavonošci (Cephalopoda, glava i noge). U jednoj jedinki možete pronaći sve izume prirode potrebne za preživljavanje: od osjetila, primjerice u goleme, mitske lignje ugrađeno je najveće oko u prirodi (promjera do 40 cm), organa za hvatanje s vakuumskim sisaljkama, kljuna s otrovnim žlijezdama, do najsavršenije obmane i hidromlaznoga pogona. U Jadranu najpoznatiji su predstavnici ove skupine hobotnice, muzgavci, sipe i lignje. Zajedničko im je da im noge rastu iz glave i po tom obilježju, tj.



Muzgavac (Eledone moschata); 25 cm; otok Krk, Pinezici, Sv. Fуска
Musk Octopus (Eledone moschata); 25 cm; Island of Krk, Pinezici, St. Fуска



Preporučujemo Vam: TRAVEL SERVICE LTD.

Special agents for
CROATIA AIRLINES
MEMBER OF IATA

CAR RENTALS
IN CROATIA

GeneralTulist travel Service Ltd. je jedna od najuglednijih putničkih agencija u Kanadi. Utemeljitelj i vlasnik ove poznate tvrtke je obitelj Lončarić. Profesionalnim uslugama ove agencije koriste se Hrvati iz Kanade, Hrvatske, Ujedinjenih Američkih Država i drugih zemalja, već više od 30 godina.

- Naša agencija zastupa gotovo sve zrakoplove i pomorske linije.
- Organiziramo grupna (charter) putovanja s najnižim cijenama, naročito u domovinu Hrvatsku.
- Također, već više od 30 godina, obitelj Lončarić uređuje i emitira hrvatski radio sat "Zvuci Hrvatske" kojeg možete slušati na radio postaji CHIN 100.7 FM u tjednu od 2:00-3:00 sati i nedjeljom u 12:00 na 15.40 AM
- Za sve informacije obratite se na nas ured.

Ivica (John) Lončarić

3045 Southcreek Road Unit 1, Mississauga, Ontario L4X 2X6
(905) 602 8900, Generaltourist@ICA.net, www.generaltourist.com, Fax: (905) 602 8899

CHIN Radio is now broadcasting LIVE on the internet 24 hrs a day! Check out our new and improved website: chinradio.com and listen to FM 100.7 FM and AM 1540 live on your computer! email us your comments at: promotions@chinradio.com. We would like to hear from you!

broju nogu, koji može biti osam za, primjerice, hobotnice, ili deset za sipe i lignje, dalje dijelimo te životinje. No ono što najviše fascinira promatrača dubina prije svega inteligencija je tih bliskih srodnika puževa i savršena obmana riješena na mikroskopskoj razini. Glavonošci su prekriveni stanicama zvanima kromatofore, a svaka je pojedinačno povezana s mozgom i vrlo brzo mijenja boju. To svojstvo omogućava glavonošcima da u trenu poprime boju i šare okoline, ali isto tako da komuniciraju i iskazuju osjećaje. To je vrlo vidljivo u vrijeme parenja kad u koreografiji zavodničkog plesa zaljubljeni parovi u sekundi izmjenjene po nekoliko živopisnih kreacija. Osim boje, glavonošci, a najsavršeniji je primjerak hobotnica, kadri su promijeniti i teksturu, tj. hrpavost i oblik kože. Gotovo je i nemoguće zapaziti hobotnicu koja vrebira raka kad se smiri i postane tek jedan od niza grebena na morskom dnu ili kad se skriva. Ako je pak njezina obmana otkrivena, najčešće se

spasava bijegom na doslovno mlazni pogon. Morem napune prostor u plaštenoj šupljini i snažnom kontrakcijom tijela ispumpavaju ga kroz sifon, otvor smješten blizu očiju. Ali to još nije sve. Kadre su koristiti se jednim oblikom vektorskog pogona, koji su ljudi na zrakoplovima tek nedavno usavršili, usmjeravajući sifon u željenom pravcu i tako naglo mijenjaju smjer. Ako ni ta strategija nije dala spasonosni rezultat, ostaje snažno oružje - žlijezda koja izbacuje tvar nalik na tintu. Ispuštena, stvara veliki oblak crnila koji omogućava nevidljivi bijeg. Ta tinta također može blokirati osjetilo njuha kod, primjerice, riba i drugih napadača. Glavonošci imaju razdvojen spol, a mnogi se poput liganja u razdoblju parenja okupljaju u velika jata. U toj iscrpljujućoj želji za stvaranjem potomstva većina i ugiba. Ženkama je, za razliku od mužjaka, dano još toliko vremena da polože jaja osiguravajući tako sljedeći naraštaj. Neke se vrste poput hobotnice ipak donekle brinu za potomstvo. Ženka katkad ostane čitav mjesec pa i dulje čuvajući svoje potomstvo od uljeza i nečistoće i pritom neće ništa okusiti. Pošto se izlegu male hobotnice, ženka ugiba od gladi i iscrpljenosti. Posljednja opasnost koja prijeti ovim jedinstvenim morskim bićima, a protiv koje priroda još i danas traži dobar izum, jest čovjek. Upravo stoga što smo ipak mi najinteligentnija bića, tu svoju superiornost trebali bismo dokazivati i sposobnošću očuvanja žive zbirke podmorja i svih njezinih inovacija testiranih milijunima godina.

(Hrvoje Vrdoljak, Croatia in-flight Magazine, zima 2001-2002)



Damir Borovčak: Hello Toronto - ovdje Zagreb

VRIJEME CRVENIH DEMOKRATA

Jesu li se bivši komunisti promjenili i preobratili ili još uvijek misle kako su oni jedina bezgriješna svetinja?

TEST EU PODOBNOSTI

Komunistički vlastodršci i prikriveni jugonostalgičari pokušavaju stalno u Hrvatskoj nametnuti stare dogme, zavesti i podijeliti, kako bi i dalje vladali. Veličajući stare vrijednosti, Hrvatsku guraju u novi geopolitički tor, koji će služiti stranim globalnim interesima i 'višim ciljevima' ujedinjavanja. Ta je činjenica uočena već prije par godina i poznata pod imenom regija zapadnog Balkana, kuda je razvrstana i Hrvatska. Te zamisli po narudžbi centara svjetske moći pod krinkom tzv. demokracije u Hrvatskoj provodi ex-komunistički kadar. Koalicijski povezani bez obzira na stranačku opredijeljenost, provode to isti oni koji su i ranije služili istim interesima punih pedeset godina. Kada su u ne tako davno vrijeme, o opasnosti Balkanske unije upozoravali razni hrvatski analitičari, domoljubni političari i neki komentatori, ta se činjenica opovrgavala od strane onih koji su danas na vlasti. Iako su kreatori politike EZ-a sve učinili kako bi Hrvatsku degradirali smjestivši je na zapadni Balkan, sada se pokušava tu činjenicu dodatno frizirati. Nedavno se u Zagrebu pojavio Romano Prodi, predsjednik Europske komisije za pridruživanje, koji je u svezi ispunjavanja uvjeta Hrvatske za članstvo u Europsku zajednicu donio hrpu od 4.500 pitanja. Ostaje upitno zašto se napr. pitanja koja određuju hrvatsku nacionalnu sudbinu ne smiju predstaviti hrvatskoj javnosti? Tako hrvatski narod ne može dobiti na znanje što se od Hrvatske sve traži, a pojedinci u vladi odlučuju sudbinu naroda u svezi onog što Bruxelles od nas traži! Bilo bi interesantno znati koja je još zemlja morala prolaziti takav tretman i test svoje podobnosti o pridruživanju? Konačno jesu li kriteriji o pridruživanju za sve članice isti ili je Hrvatska u posebnoj poziciji? Bilo bi to dobro usporediti u svezi nedavno primljene Slovenije koja se s(p)retno izvukla iz jugobalkanskog tora. Vjesnik je 4. srpnja prenio izvadak iz članka Jeffrey T. Kuhnera iz The Washington Timesa u kojem autor piše o želji EU za stvaranjem balkanske unije, optužuje i kritizira Bruxelles za pokušaj obnove velike Jugoslavije kao "duboko rasističku politiku" i pritisak kojim se "narodima regije govori da nisu sposobni sami sa sobom upravljati i da u EU mogu ući samo kao regionalni blok". Pri tom se piše kako "najviše zaprepasćuje pristanak lijeve hrvatske vlade na plan Bruxellesa, što Zagreb dovodi na rub da potraži teško stečenu hrvatsku neovisnost." Nažalost, sada kada se ta politika pomalo uočava u nekim krugovima na zapadu, taj je model balkanske unije već daleko odmaknuo.

KRINKA ANTIFAŠIZMA

U Hrvatskoj se sve više provodi novo bratstvo i jedinstvo. Taj model je stalno prisutan u raznim oblicima vladajuće strukture, kroz političke odluke, u medijima, kulturi i gospodarstvu. Kako bi to čim bolje funkcioniralo i 'saživilo', koriste se uz stalno nove optužbe o Domovinskom ratu kao zločinački motiviranom etničkim čišćenjem, poput posljednjeg izvješća HHO-a i žarka Puhovskog, i govori na već prokušanim mjestima okupljanja antifašista. "Glas koncila" u svom uvodniku od 6. srpnja og. pod naslovom "Nečuvena prijetnja državnoga dužnosnika" opisuje istup bivšeg člana Saveza komunista i sada visokog funkcionara SDP-a Hrvatske i potpredsjednika Vlade na proslavi Dana antifašističke borbe za Primorsko-goransku županiju na Tuhobiću. Dana 22. lipnja iz usta Slavka Linića čula se prijeteća isključivost: "Hrvatska će se uvijek ponositi antifašizmom i neće biti mjesta Lončarima i njima sličnima." Potpredsjednik Vlade mislio je na nezavisnog saborskog zastupnika Ivu Lončara i na njegovu izjavu u Hrvatskom saboru o komunizmu kao bivšem zločinačkom sustavu i Josipu Brozu Titu kao ratnom zločincu. Taj je saborski zastupnik samo javno iznio svoje mišljenje i za taj 'delikt' prozvao ga je potpredsjednik Vlade i verbalno mu je zaprijetio da za njega, legitimnog i legalnog građanina Republike Hrvatske, i za njegove istomišljenike u Hrvatskoj neće biti mjesta - piše Glas koncila. Uvodničar tog katoličkog lista otvara cijeli niz logičnih pitanja. Poznato je naime da se u Hrvatskoj već duže vremena pod krinkom antifašizma veliča ustvari komunizam, ignorirajući pri tom istinu o tom krvavom i zlokukom režimu. Zašto oni koji su nas pedeset godina zlostavljanjem i zatvaranjem prisiljavali na njihovu patvorenu istinu, sada ponovno prijete riječima koje su u našoj prošlosti bile uglavnom uvertira krvavih i teških represija? Postavljaju se mnoga pitanja. Nije li takav nečuveni govor mržnje, totalitaristički istup, kojemu nedostaje samo drugi korak koji jamačno u komunizmu ne bi izostao - uhićenje osobe koja drugačije misli? - pita se Glas koncila. Osvrćući se na suvremeno hrvatsko društvo ističe se kao grozna istina i krajnje porazna

činjenica kako na takovu pojavu govora mržnje komunističkog totalitarizma i netolerancije visokoga državnog dužnosnika nijedno sredstvo društvenog priopćivanja uopće nije reagiralo? To je još jedna porazna činjenica o iluziji slobode medija koju nam nude bivši komunisti i u kojoj danas živimo. Jesu li se bivši komunisti promjenili i preobratili ili još uvijek misle kako su oni jedina bezgriješna svetinja? No tim događajem nije sve i završeno. U nedjelju 27. srpnja u Istri je boravio i premijer Račan, koji je podilazeći svima i svakome tko bi potencijalno mogao biti SDP-ov glasač govorio na novom skupu antifašista. On je skoro doslovno potvrdio Linića, nastavljajući veličati komunizam i Tita, pozirajući oslonjen na njegovu veliku sliku u maršalskoj uniformi. Stara-nova revizija povijesti se s time dalje nastavlja.

A KOMUNISTIČKI TOTALITARIZAM?

Nedavno su izglasane dopune Kaznenog zakona koje spominju eksplicite samo ustaško-fašistički totalitarizam. On se domoljubnim Hrvatima već desetljećima uporno podvaljuje, dok se zabrana veličanja i promidžbe komunističkog totalitarizma u zakonu uopće ne spominje. Zato opravdano Glas koncila pita kako to da nitko od medija i razvikanih zaštitnika ljudskih prava nije zabrinut za ugrožavanje demokracije u hrvatskom društvu s pozicija totalitarističkog komunizma, koji se još uvijek nije posve ohladio u svojoj povijesnoj ropotarnici? Ovakovi ekscesi poput spomenutih izjava i poruka s antifašističkih skupova, nemogu se nikako nazivati demokracijom te skidaju mnoge maske i tjeraju na razmišljanja koliko smo ostali ili opet postali zarobljenici zločinačkog sustava koji je ovim prostorima vladao više od pola stoljeća. Činjenica je kako je poslije pada Berlinskog zida komunizam u Europi svugdje pao, osudile su ga sve tranzicijske zemlje, a Njemci su primjerice sudili istočnonjemačkom komunističkom vođi Honeckeru. No, Hrvatska niti dan danas nije osudila niti jedan zločin, niti dovela na sud niti jednog zločinca iz vremena komunističke krvave represije. Sve ovo što se danas kod nas događa ustvari je priča o nastavku poremećene i deformirane ljudske savijesti, zaslijepljene crvenim totalitarizmom i sluganskom podatnošću za gospodare novog svjetskog poretka. Crveni 'demokrati' bespogovorno služe londonsko-bruxellskim izaslanicima i nanovo kroje sudbinu hrvatskog naroda, ponajviše u osobnom interesu. Kada to rade ex-komunisti onda se to zove demokracija i antifašizam, a kada se tome suprotstavi domoljubna opcija onda se to zove desničarski nacionalizam i ustaštvo. Sada se već rutinerski mijenjaju zakoni i ponovno prijeti egzistencijom onima koji se usude drugačije misliti i govoriti. I jučer i danas, državna se opstojnost nagrizala istim ex-komunističkim kadrovima i idejama, koji su iz izlutih ali i ne samo vlastitih interesa, sukcesivno upropaštavali dosege i rezultate narodne želje za samobitnošću i slobodom. Predhodno su mediji stalno kreirali ozračje sveopće pljačke i političke hipokrizije, kako bi opće društveno stanje rezultiralo sveopćim političkim zaborom, zaboravom, podjelom i sučeljavanjem. To je onda pravo vrijeme 'zamora materijala' biračkog tijela, koje se koalicijski iskorištava za novo prigrabljivanje vlasti. Birači bi mogli toga dosta učiniti, no mora biti jasno da se dobro u našem svijetu ne postiže samo od sebe. Potrebna je volja i hrabrost građana da se zauzimaju za istinu, za svoja prava i prava svojih sugrađana, pa i onda kada su suprotna vlastodršcima i medijskim trendovima iskripljavanja stvarnosti i emocionalnoj zloporabi. Poznato je naime kako je ponavljanje majka učenja, ali treba i znati kako je stalno ponavljanje laži majka prijevera. Poznato je i to kako se mnogo toga svjesno i namjerno u politici skriva od očiju javnosti, kako se može nevjerojatno drsko lagati, ali biti represivan i arogantan za moć opstanka na vlasti. Dakle, uskoro ćemo moći ponovno odlučivati o ex-komunistima koji su puno toga obećavali kada su dolazili na vlast, dok danas sve glasnije veličaju komunističko-totalitarističku povijest, prijete onima koji traže preispitivanje zločina i zločinaca iz komunističke prošlosti. Pri tom nas, pod krinkom europske demokracije cijelo vrijeme ne prestaju vraćati u novo-staro balkansko bratstvo i jedinstvo. Za sve to traže još jedan mandat i smišljaju način kako da ga i ostvare. Nadajmo se da ćemo kao narod znati to pravilno ocijeniti na skorašnjim izborima.

Damir Borovčak:

damir.borovcak1@zg.htnet.hr

Vijesti iz Haaga i druge vijesti

HAAG OSUMNJIČIO NORCA ZA AKCIJE MEDAČKI DŽEP I OLUJA

RIJEKA, 18. srpnja (Hina) - Riječki Novi list objavio je u broju od petka kako je "prema neslužbenim, ali provjerenim informacijama, Haaško tužiteljstvo osumnjičilo umirovljenoga generala Mirka Norca za ratne zločine u vojno-redarstvenim akcijama Medački džep i Oluja." U tekstu se navodi da "izvori bliski vrhu hrvatskih pravosudnih institucija u Zagrebu" tvrde da je "u Hrvatsku stigao zahtjev za saslušanje Norca u svojstvu osumnjičenika", a da su "pitanja koja zanimaju istražitelje akcije Medački džep i Oluja."

Umirovljeni general Mirko Norac oko dvije i pol godine nalazi se u riječkom zatvoru. Prije nekoliko mjeseci nepravomoćnom je sudskom odlukom, kao jedan od članova tzv. "gospičke skupine", osuđen za ratni zločin počinjen nad civilima srpske nacionalnosti 1991. u Gospiću. Sud mu je izrekao kaznu od 12 godina zatvora.

Prema izvorima Novoga lista saslušanje Norca pred haaškim istražiteljima zakazano je za prvu polovicu kolovoza u zagrebačkom centru Haaškog

POČINJE DJELOVATI NOVOIMENOVANI SPECIJALNI TUŽITELJ ZA RATNE ZLOČINE U SRBIJI

Slučaj Ovčara - prvi slučaj

BEograd - Slučaj Ovčara bit će prvi slučaj koji će preuzeti novoimenovani specijalni tužitelj za ratne zločine u Srbiji Vladimir Vukčević, objavio je u četvrtak beogradski "Danas". Nakon Ovčare početak istrage o ratnim zločinima nad kosovskim Albancima, pokopanim u masovnim grobnicama u Batajnici kod Beograda, te Petrovog Sela kod Kladova, gdje je 2001. godine nađena hladnjača puna mrtvih tijela Albanaca s Kosova, rekao je Vukčević u razgovoru za list. Tužiteljstvo za ratne zločine bavit će se "svima za koje postoji osnovana sumnja da su počinili kazneno djelo, bez obzira na mjesto u političkoj, vojnoj ili policijskoj hijerarhiji". U Srbiji su još pomiješani osjećaji o svemu što se događalo za oružanih sukoba u bivšoj SFRJ, istaknuo je specijalni tužitelj. "Neki još vjeruju da nije bilo zločina, već samo patriotske borbe za neke nacionalne ciljeve", kazao je Vukčević, dodajući da zato treba potencirati značaj ispitivanja i suđenja ratnim zločincima.

U okviru policijske akcije "Sablja", provedene nakon ubojstva srbijanskog premijera Zorana Đinđića 12. ožujka, uhićena su četvorica osumnjičenih za izravno izvršenje ratnog zločina na Ovčari kod Vukovara, te je protiv njih pokrenuta istraga u novosadskom Okružnom sudu. Još dvojica osumnjičenih za taj ratni zločin još su u bijegu. (Hina, 25.7.)

Napuljsko tužiteljstvo traži uhićenje Đukanovića

ZAGREB, 8. srpnja - Državno odvjetništvo u Napulju podignulo je prije nekoliko dana optužnicu protiv crnogorskog premijera Mile Đukanovića te od nadležnih sudskih tijela zatražilo izdavanje naloga za njegovim uhićenjem. Đukanovića se tereti da je bio jedan od vodećih ljudi u nedavno razbijenom lancu međunarodnih švercera cigareta. Ova informacija, koju je prenijela talijanska novinska agencija ANSA, a zatim crnogorski listovi "Dan" i "Vijesti", uslijedila je nakon što su na području Napulja uhićena petorica muškaraca, navodno pripadnika zloglasne organizacije "Camorra". Antonio Nuvoletta, Gennaro Virgilio, Giancarlo Donzelli, Demetrio Governalli, Michelle Armento uhićeni su nakon što ih je više mjeseci prisluškivala i pratila talijanska Financijska policija, a tereti ih se da su u SAD-u kupljene cigarete preko Crne Gore švercali u zapadnoevropske zemlje.

Kako tvrdi ANSA, tužiteljstvo je tijekom istrage doznalo da je Đukanović dobijao postotak od uhićenih, u zamjenu za koji su oni, pak, u Crnoj Gori dobijali dozvole za skladištenje i transport cigareta. Zahtjev za uhićenjem Đukanovića talijansko je sudstvo odbilo jer je on zbog svoje funkcije po međunarodnom pravu zaštićen imunitetom.

Informacija koju je ANSA "pustila" 2. srpnja dobila je svoj epilog kada je dva dana kasnije tužiteljstvo u Napulju ogradilo od objavljene informacije, tvrdeći da se u njihovom službenom priopćenju nigdje ne spominje ime crnogorskog premijera, te da informaciju o zahtjevu za njegovo uhićenje "ne mogu ni potvrditi ni opovrgnuti". No, novi obrat događa se 5. srpnja kada ANSA kao odgovor na priopćenje tužiteljstva objavljuje iscrpni tekst o proceduri na temelju koje je tužiteljstvo u Napulju navodno podignulo optužnicu i zatražilo Đukanovićovo uhićenje. Prema tom tekstu Đukanovića je talijanska policija prisluškivala zajedno sa Paolom Savinom, Dušankom

suda i trajat će nekoliko dana.

Također se tvrdi da bi zahtjev za saslušanjem putem Ministarstva pravosuđa trebao sutra ili prekosutra biti dostavljen riječkom županijskom sudu i osumnjičenome Norcu. "Nakon primanja zahtjeva Norac se mora izjasniti želi li odgovarati na pitanja istražitelja", piše Novi list uz napomenu da "ako to odbije može mu se dogoditi, kao i generalu Gotovini, da se protiv njega izravno podigne optužnica."

Novi list još navodi da "u riječkome županijskom sudu nije dobivena potvrda o haškim terećenjima Norca" te da je "o sumnjičenju Norca za Medački džep i prije bilo govora", ali da se "dosad nisu spominjale sumnje za Oluju."

Hina u četvrtak kasno navečer nije mogla dobiti potvrdu te informacije iz krugova Norčevih odvjetnika, Ministarstva pravosuđa ni Vladina Ureda za odnose s Haaškim tribunalom.

HAAŠKI ISTRAŽITELJI U ZAGREBU

Džanko razgovarao s istražiteljima

ZAGREB - General Hrvatske vojske u mirovini Luka Džanko jučer je razgovarao s istražiteljima Haškog tribunala. Razgovor je obavljen u sjedištu ICTY-ja u Zagrebu, a nastavit će se i danas. Džanka se sumnjiči za kršenje humanitarnih prava.

Nakon jučerašnjeg dijela saslušanja, okončanog oko 18.30 sati, Džanka i njegovog odvjetnika Bobana u hotel "Panorama" gdje su odsjeli prebacili su haški istražitelji.

- General Džanko ne smije ništa reći. Zabranjeno nam je govoriti o sadržaju ispitivanja. General Džanko iznio je ratni životopis, a u nastavku očekujemo ozbiljnija pitanja. Za impresije je prerano, ali mogu reći da haški istražitelji znaju sve i da se korektno odnose, rekao je Džankov odvjetnik Nenad Boban novinarima u hotelu "Panorama".

Na pitanje zbog čega su u automobilu haških istražitelja prebačeni u hotel, Boban je odgovorio da su to sami tražili, jer pažnja javnosti neće pomoći obrani.

Džankov odvjetnik prije dva tjedna od MORH-a, Vlade i Ureda Predsjednika zatražio je osam dokumenata potrebnih njegovom klijentu za svjedočenje, od čega su šest dokumenata zapovijedi načelnika Glavnog stožera HV-a. No, dan prije saslušanja Džanko je dobio samo tri dokumenta, od kojih jedan nije ni tražio. (Glas Slavonije 25. 7.)

Jeknić, komercijalnom zastupnicom Crne Gore, te Veselinom Barovićem, te su na temelju tih transkripata zatražili Đukanovićovo uhićenje zbog sumnje da su uhićenim mafijašima uz novčanu naknadu na području Crne Gore osiguravali skladišta za cigarete. Istražiteljima je posebno zanimljiva bila uloga Paola Savinija. On je naime, tvrdi ANSA, od petorice navodnih pripadnika "Camore" prikupljao novac te ga dostavljao ljudima u Crnoj Gori (uz ostale i Đukanoviću).

Đukanović je na ove informacije oko navodnog zahtjeva za njegovim hapšenjem reagirao izjavom da je riječ o političkom pritisku na njega te naveo da su takve stvari već ranije pokušavane u nekoliko navrata, no bezuspješno.

O navodnoj Đukanovićevoj umiješanosti u međunarodni šverc cigareta-ma već dulje vrijeme piše i hrvatski tjednik Nacional. Taj je tjednik u svibnju 2001. godine objavio intervju sa Srećkom Kestnerom navodnim bivšim partnerom Đukanovića i crnogorskog poslovnog čovjeka Stanka Subotića u švercu cigareta. Zbog togas su Subotić i Đukanović tužili Nacional te bi se prva rasprava u sporu sa Đukanovićem trebala održati u prosincu ove godine. (Vjesnik 9.7.)

**ŠIRITE
HRVATSKU ISKRU**

obale otoka Murtera, i ovaj je otočić osvijetljen. Na povišenim kamenim temeljima je zapravo prizemnica izgrađena 1886. godine, a uz koju je prema moru podignuta kamena kula svjetionika.

Tri sestre kod otoka Rivnja

Pred rtom Zanavin na otoku Rivnju, nalazi se prvi, najmanji, ali mnogi kažu i najljepši otočić iz niza koji nazivaju Tri sestre. On jedini ima svjetionik. Na kamenu otočiću obraslo makijom i škrtu borovima, na suženju prema sjeveroistoku, podignuta je 1899. godine svjetioničarska prizemnica i uz nju četverokutni toranj svjetionika. Podno svjetionika, koji ima posadu, nalazi se i spremište za čamce i betonski mol.

Murvica

Na ulazu u Drvenički kanal, sa zapadne strane, mali je kameni otočić Murvica. Iako kameni, otok je obrastao grmljem kapara, djelomično travom, a sasvim uspješno raste i nekoliko borova. Na njemu je podignuta manja kamena kućica za spremište, a pod kraj XIX. st. sagrađena je i veća svjetioničarska kamena prizemnica, koja s jugozapadne strane ima četverokutnu kamenu svjetioničarsku kulu.

Sestrice, kod otoka Korčule

Na ulazu u Pelješki kanal, s jugoistočne strane, još su jedne Sestrice. U modrini kanala blješte kamene hridi Male i Vele Sestrice, na kojoj je 1871. godine izgrađena svjetioničarska jednokatnica, s četverokutnom kulom svjetionika. Iako je otok od pločastih stijena, uz samu kuću raste trava i ponešto niskog mediteranskog raslinja. Otočić ima i svoj pristan.

Sveti Ivan na pučini



Od obale Rovinja najudaljeniji komadić kopna kameni je otočić Sveti Ivan na pučini. Mali je, a opet dovoljno prostran da je na njemu 1853. godine izrasla kamena jednokatnica i osmerokutna kula svjetionika. To je jedan od 19 jadranskih svjetionika s posadom. Na Svetom Ivanu na pučini nalazi se i crkvice zaštitnika otoka. Uokolo je more duboko od 20 do 66 metara.

Daksa, kod Dubrovnika

Otočić Daksa pred dubrovačkom lukom Gruž, zakrivljen je poput bumeranga. Gusto je obrastao borovima. Godine 1872. izgrađena je svjetioničarska zgrada s osmerokutnom kulom svjetionika. Na otoku su ostaci franjevačkog samostana iz XIII. stoljeća.

Preporučujemo vam....

modernage glass inc.



Window Walls - Curtain Walls
Glass - Glazing - Mirrors
Store Fronts - Entrance Ways

239 Bering Avenue
Toronto, ON, M8Z 3A5

Tel.: (416) 233 5880
Fax: (406) 233 6092

Grebeni, kod Dubrovnika

Surova ljepota kamena, koji upravo prijeteći strši iz mora - to su Grebeni. Oduvijek su ove hridi pred Dubrovnikom zadavale strah, čak i spretnim i iskusnim ovdašnjim kapetanima. Grebene čini nekoliko što nižih, što viših, hridi, a na najvišoj su stijeni majstori-graditelji 1872. godine podigli prostranu svjetioničarsku kuću s četverokutnom kamenom kulom na krovu.

Sveti Andrija, kod Dubrovnika



Sveti Andrija najudaljeniji je dubrovački otok, nalazi se južno od otoka Lopuda, na prilazu koločepskom kanalu. Kamenit je, a posebice je strma jugozapadna obala. Na sjeveroistočnoj strani pošumljen je i obrastao grmljem. Kao i obično, svjetioničarska zgrada podignuta je 1873. godine na najvišem mjestu otoka. To je kamena jednokatnica na čijem je krovu četverokutna kamena kula svjetionika. (Hrvatski otoci)

SVJETIONIK

Daleko, na tamnom otoku se diže bijela i uspravna sablast svjetionika. Oko njega beskraja pustoš oceana, visina nebesa i propast vidika.

Kao uklet stražar orijaškog roda, za vedrijeh dana ko da nešto snijeva sa visokim čelom i s velikim okom, staklenim i praznim, što u suncu sijeva. Galebovi bijeli, te slobodne ptice, oblijeću ga stalno sa krikom veselja a rani ribari, žureć se pučini u nj gledaju blago ko u prijatelja.

On, miram i svečan, kao straža stoji. Hladne su, bez daha kamene mu grudi i oko mu nema ni jednog pogleda za veselje ptica i naklonost ljudi.

A uzalud oko njega, kad oluja bjesni, vjetar kišom šiba i val pjenom prska: usred loma neba i navale mora sablast bijela strši, ukočena, drska. Al' kad noć po svijetu crni skut svoj prostre i smire se ptice i ljudi i vali, kao nekim čudom u kamenom divu srce jedno kuća i oko se pali.

I dok sve, što živi, počinku se daje on, tek sada budan i svijestan, na straži lupom svoga srca opominje blago, plamom svoga oka po tmninama straži. I ljudima, koji na lutanju svome k usudnim daljinama zasjede ne slute ostrih grebena, mrkih kamivala, on otkriva bljeskom zamračene pute. Tako i za vedrih i olujnih noći, bezmjerno dubokih i očajno dugih, tu, na udaljenom otoku, ko uklet, nepomičan vjerno bdije za spas drugih.

Rikard Nikolić

Jadranske posebnosti:

Svjetionici

Jedna od mnogih posebnosti našeg Jadrana, svakako su svjetionici. Poseban je događaj biti na Jadranu ljeti. No zimi, kad su noći crne, crnje nego bilo što moguće i vjetar fijuče, visoki valovi nose brodove, to sitno svjetlucavo svijetlo u daljini znak je spasa. Čudno je gledati to malo svjetlo, koje kad zasvijetli, obasja cijelu pučinu, divno ga je vidjeti kad osvijetli tu i tamo tamne morske valove, a vjerojatno ga je upravo neopisivo gledati u mrkloj noći, kad udara kiša i vjetar, i svjesni ste kako vas samo to svjetlucavo svjetlo vodi u sigurnost. Svjetionici su sagrađeni na mjestima gdje je najopasnije za brodove, tako ih nalazimo na hridima, na ulazima ili izlazima iz dugih prolaza, ili na mjestima koja su poznata po opasnosti za moreplovce. Ovaj puta vam predstavljamo tek nekoliko svjetionika s našeg Jadrana:

Pokonji dol

Na izlazu iz Paklenog kanala, prema otocima Šćedro i Korčuli, nalazi se gotovo okrugli, kameni, 9 metara visoki otočić Pokonji Dol. Uokviren je s nekoliko parcela obrubljenih suhozidom, a na sredini otočića je 1872. godine izgrađena jednokatnica na čijem je krovu svjetionik, četverokutna kamena kula.

Host, kod otoka Visa

Host, duguljasti otočić koji zatvara ulaz u višku luku, dobio je ime u čast hrabrosti Williama Hosta, kapetana bojnog broda britanske mornarice, koji je 1811. godine tu zadao velike brige Napoleonovoj osvajačkoj flotili.

Otočić je uglavnom ozelenjen travom, makijom ali i borovima, a na sjeveroistočnoj je strani 1873. podignuta kamena prizemna kuća, uz koju je osmerokutna kamena kula svjetionika.

Zaglav, kod otoka Cresa

Ispred istoimenog rta i uvale na otoku Cresu, smjestio se nevelik i relativno nizak otočić Zaglav. Obala je kamena, a ravni plato je obrastao travom i mjestimice niskim raslinjem oko suhozida. Osim malog kamenog kućerka, na otoku je 1876. godine podignuta kamena jednokatnica na čijem je krovu četverokutna kamena kula svjetionika.

Vela sestrice, kod otoka Tajera



Na crvenim i bijelim spiralnim prugama. Porer



Nadomak rtu Kamenjak, najjužnijoj izbočini Istre, smjestio se kameni, sav od mora izgledani otočić, ili, kako neki tvrde, hrid - Porer.

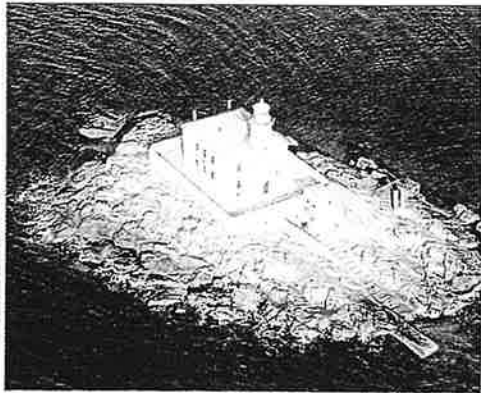
Čudotvorni graditelji, bez pomoći svih čuda tehnike kojima danas raspolažu, u ondašnja su vremena 1833. godine sagradili visoku bijelu i valjkastu kulu svjetionika s galerijom na betonskom čunjastom bloku. Uz svjetionik je i kamena prizemnica za svjetioničara. I na ovom je svjetioniku ljudska posada.

Prvić

U mjesečevu pejzažu, bez travke i drveta uokolo, na rtu Strača otoka Prvića, u Senjskim vratima, prema otoku Krku, smješten je zanimljiv svjetionik. Na stijenama iznad mora, okružena kamenim zidom sa sve četiri strane, prostrana je kamena prizemnica, podignuta 1875. godine. Na njenom je krovu prema moru četverokutna kula svjetionika, ispred je i bijela metalna valjkasta kula s galerijom.

Mulo

Hrid Mulo nalazi se pred Rogoznicom, a taman je dovoljno prostrana da se na njoj mogla 1873. godine podići svjetioničarska zgrada s tornjem za svjetionik. Kamena jednokatnica ograđena je debelim zidom, da se koliko-toliko zaštiti od valova i vjetera, a na strani koja gleda prema kopnu ima osmerokutnu svjetioničarsku kulu.



Trstenik

Ne kažu bez razloga da otok Trstenik treba vidjeti iz zraka. Ovaj preljepi niski otočić u Kvarneriću, sjeveroistočno od rta Kolorat na otoku Cresu, čudna oblika, s dvije veće i jednom manjom uvalom, plijeni ljepotom. Iskrižan je mrežom zapuštenih suhozidova i obrastao travom.

Svjetioničarska je zgrada podignuta 1873. godine. Kao i obično na otocima, kamena je to jednokatnica, a svjetionik osmerokutna kula uz zgradu.

Blitvenica

Na hridi visokoj 21 metar, čije se kamene ploče koso usjecaju u more, a nigdje nema ni travke, jedan je od najljepših, ali i najvažnijih svjetionika na Jadranu, izgrađen 1872. godine. Važan je brodovima koji iz Otraskih vrata plove prema Rijeci i Trstu. Građevinski su majstori i ovdje pokazali veliko znanje. Na vrhu hridi podigli su prostranu kamenu jednokatnicu za svjetioničara i njegovu obitelj, a uz nju se diže kamena kula. I danas je na svjetioniku posada.

Grujica

Prekrasan, nevisok zeleni plato, s bijelim kamenim rubom uz more, to je otok Grujica u Kvarnerićkim vratima. Ima oblik nepravilnog kruga. Na jugozapadnoj strani otočića, obrubljena malim imanjem s povrtnjakom i drvećem, nalazi se prostrana kamena prizemnica izgrađena 1872. godine. Nad njom se uzdiže četverokutna kamena kula svjetionika.

Pločica

U jadranskoj modrini korčulanskog kanala smjestio se, oblikom poput bumeranga, otočić Pločica. Na jednom je njegovu kraku mali pristan sa spremištem za čamce. Dalje put vodi do 1887. godine podignute kamene jednokatnice u kojoj je ugrađena četverokutna kula svjetionika.

Prišnjak



Kamene grmače kao sa slika, gdje-gdje ozelenjene travom, makijom i na sjeverozapadu otoka borovinom, slika su i prilika malog otočića Prišnjaka. Smješten iza same sjevero-zapadne

Vijesti iz Bosne i Hercegovine

Mala korist od crnih lista u BiH dok narod u zločincima gleda heroje

Ne treba zanemariti značajnu podršku koju posebno Karadžić uživa među lokalnim pučanstvom, ali i opće prilike u BiH, prije svega još uvijek snažan nacionalizam, te činjenicu da je glavni Karadžićev i Mladićev ratni "projekt", stvaranje Republike Srpske, praktično legaliziran, upozorava šef Međunarodne krizne skupine za BiH Mark Wheeler

SARAJEVO, 8. srpnja - Međunarodna zajednica nastavila je u BiH provoditi novu strategiju za hvatanje osumnjičenih ratnih zločinaca, definiranu još početkom ove godine. Nakon objavljivanja američke »crne liste« te europskog popisa nepoželjnih, visoki predstavnik Paddy Ashdown u ponedjeljak je potpisao odluke kojima se zamrzavaju svi bankovni računi u BiH 14 osoba koje pomažu optuženim ratnim zločincima da izbjegn uhićenje. Njihova imovina je blokirana i u Sjedinjenim Državama.

Na tom popisu su članovi najuže obitelji bivšeg lidera bosanskih Srba Radovana Karadžića, supruga Ljiljana, kćer Sonja, sin Aleksandar i brat Luka. Tu su još i Zvonko Bajagić, Bogdan Subotić, Zarko Nikolić, Jovan Đogo, Slavko Roguljić, Dragan Lalović, Dragan Spasojević, Milenko Vračar, Đojo Arsenović i Dragomir Vasić. Posljednjoj dvojici Ashdown je istodobno oduzeo i zastupnički mandat u NS RS, odnosno poziciju u Skupštini općine Zvornik.

Ashdown je pojasnio svoje odluke kazavši da je zamrzavanje imovine još jedan korak koji je poduzela koalicija za borbu protiv zločina. »Tu koaliciju čine američka administracija s izvršnim uredbama Predsjednika, Europska unija s zabranom ulaza, Ured visokoga predstavnika (OHR) s bonnskim ovlastima, Stabilizacijske snage (SFOR), Međunarodni kazneni sud u Hagu (ICTY) i, konačno, naši lokalni partneri u regiji«, rekao je Ashdown, dodajući da »članovi koalicije imaju različito oružje koje koristi-

mo na različite načine u različito vrijeme, ali svi imamo jedan, koordinirani cilj, a to je iskorijeniti kriminalne elemente u Bosni i Hercegovini«.

U priopćenju veleposlanstva SAD u BiH, a gotovo istodobno s Ashdownovom akcijom, proširena je američka »crna lista« s nova tri imena; također su pozdravljene istodobne akcije koje poduzimaju OHR, SFOR i EU protiv osoba za koje se zna da pružaju podršku optuženima za ratne zločine ili na drugi način opstruiraju Daytonski sporazum.

Nasuprot ovom optimizmu, ima i nešto umjerenijih očekivanja. Tako je šef Međunarodne krizne skupine za BiH Mark Wheeler u intervjuu za banjalučke Nezavisne novine kazao da za većinu osoba s popisa, njihovo uvrštavanje na »crne liste« zapravo ne znači mnogo: »To zavisi koliko su ljudi s popisa umiješani u veliki biznis. Čovjek kao što je Milenko Vračar će sigurno osjetiti posljedice. Za posao kojim se on bavi dovoljno je da se njegovo ime nalazi na popisu pa da ima štete. Njegov posao se ne završava samo u BiH niti na Balkanu, i zato će on imati problema. Za druge ljude s popisa koji se ne bave takvim poslom ovakav popis ne znači ništa.«

»Ne treba zanemariti niti značajnu podršku koju posebno Karadžić uživa među lokalnim pučanstvom, ali i opće prilike u BiH, prije svega još uvijek snažan nacionalizam, te činjenicu da je glavni Karadžićev i Mladićev ratni »projekt«, stvaranje Republike Srpske, praktično legaliziran«, tvrdi Wheeler. (Vjesnik 9.7.)

Haag razmatra tužbu protiv Alije Izetbegovića

SARAJEVO, 21. srpnja - Glavna tužiteljica ICTY-ja Carla del Ponte prilikom prošlotjednog posjeta Banjoj Luci nije odbacila takvu mogućnost da bude podignuta optužnica protiv Alije Izetbegovića, kazavši da tužiteljstvo razmatra dokaze koje je protiv Izetbegovića uputio Savez logoraša Republike Srpske (RS) koji tvrdi da su na teritoriju pod Izetbegovićevim nadzorom u ratu postojali logori za Srbe, te da je u većim gradovima pod kontrolom Armije BiH ubijeno nekoliko tisuća srpskih civila. Optužbe ove srpske udruge koja je proteklih godina djelovala s političkih pozicija najrigidnijeg nacionalizma osnažene su, međutim, pojavljivanjem u javnosti nekih od stenograma sjednica Predsjedništva BiH u ratnom razdoblju kojima je predsjedao Izetbegović.

Riječ je o stenogramima koji su smatrani zagubljenim, no očito su dospjeli do tima obrane Slobodana Miloševića u Haagu, budući da ih je bivši srbijanski predsjednik koristio prilikom protuispitivanja tijekom nedavnog svjedočenja Stjepana Kljuića.

Dakle, ako optužnica protiv Izetbegovića bude podignuta, među najvažnijim dokumentima optužbe mogli bi biti upravo "nestali" stenogrami sa sjednica Predsjedništva BiH. Kljuić je, naime, potvrdio vjerodostojnost jednog takvog stenograma od 26. travnja 1994. godine. Na toj je sjednici tadašnjeg kolektivnog šefa države Izetbegović potvrdio da zna za postojanje mjesta gdje su građani srpske nacionalnosti držani zatvoreni bez dokazane krivnje i provedene istrage, odnosno rekao da je zatvaranje srpskih civila bila protumjera ne bi li se olakšalo puštanje Bošnjaka iz logora koje su držali bosanski Srbi.

Predstavnici Udruge logoraša RS tvrde da su zatočenici u tim bošnjačkim logorima, ili "sabirnim centrima", kako su ih vlasti eufemistički nazivale, trpjeli najzvjerskije oblike torture. Slavko Jovičić, bivši zatočenik i potpredsjednik Saveza logoraša RS tvrdi da je Aliju Izetbegovića vidio četiri puta u

Silosu, najozloglašenijem logoru u BiH, te da će o tome svjedočiti pred istražiteljima ICTY-ja. No, vezano za pojavljivanje u javnosti nestalih stenograma, postavlja se i drugo važno pitanje. Kako su oni dospjeli do Miloševića kad vlasti i pravosuđe u BiH usprkos višekratno ponovljenom zahtjevu za istragom te nalogu iz Haaga, navodno nisu doznali njihovu sudbinu?

Podsjetimo, još početkom prosinca 2001. godine upućena je kaznena prijava protiv "nepoznatog počinitelja" zbog krađe ili namjernog uništavanja dijela zapisnika i stenograma, odnosno zvučnih zapisa sa sjednica Predsjedništva Republike BiH u ratnom razdoblju. Tome je prethodio zahtjev što ga je 25. srpnja 2001. uputio voditelj istraga Tužiteljstva Haaškog sada Patrick Lopez-Terres, tražeći dostavljanje preslika zapisnika i stenograma sa sjednica kolektivnog šefa države. Službenici su tvrdili da zapisnici zapravo nisu ni vođeni "zbog nestanaka električne energije i granatiranja zgrade Predsjedništva", no u to nitko nije vjerovao.

Kako je, dakle, Milošević došao do stenograma koji "možda nisu ni postojali"? Nagada se da ih je posrednim kanalima dobio od tima obrane Sefera Halilovića, bivšeg načelnika Stožera Armije BiH, također haškog optuženika. Halilović i Izetbegović već godinama su u oštrom sukobu, prepunom međusobnih optužaba o izdaji države i naroda, te odgovornosti za zločine počinjene nad Srbima i Hrvatima. No, možda je stenograme nekako uspjela dobiti i srbijanska tajna služba.

Od ljudi koji sada rade u pismohrani Predsjedništva BiH mogli smo dobiti samo potvrdu da su oni, prilikom preuzimanja dužnosti prije dvije godine, zatekli potpuni kaos i nesredenost kada je riječ o arhiviranju dokumenata Predsjedništva, posebno iz ratnog razdoblja, te da je dovođenje u red kompletne dokumentacije ogroman posao. Je li taj nered doista samo posljedica ratnih nedaća ili je namjerno stvoren da bi zainteresirani lakše došli do važnih dokumenata? (Vjesnik 22. srpnja 2003.)

VLATKO MATOŠEVIĆ, PREDSJEDNIK UDRUGE BONUS, OGORČEN JE NEBRIGOM DUŽNOSNIKA

Političari bježe od haaških uznika

Hrvatski dužnosnici očito misle da nije bilo "politički zdravo" skrbiti za obitelji hrvatskih uznika, umjesto da to riješe kroz sustav, kao Bošnjaci i Srbi - Ako se ništa ne promijeni, na jesen ćemo ugasiti udrugu jer više ne možemo prosjaciti

Financijski rezultati humane akcije "Koliko srca imamo" - za djecu hrvatskih haaških uznika, koji su priopćeni javnosti, bila je i dobra prilika za razgovor s Vitežanimom Vlatkom Matoševićem, predsjednikom Udruge građana "Bonus". Ova udruga materijalno skrbi o obiteljima bosanskohercegovačkih Hrvata haaških uznika i onih protiv kojih se, zbog sumnje da su počinili ratni zločin, sudski postupci vode pred domicilnim sudovima.

Matošević je, odmah na početku razgovora, izrazio veliko zadovoljstvo financijskim rezultatima akcije "Koliko srca imamo", ali i humanošću i ljudskom toplinom istaknutih hrvatskih nogometnih i estradnih zvijezda. No, nije krio ni razočarenje zbog nedolaska u Mostar hrvatskih dužnosnika političke i izvršne vlasti. Jer, prema njegovim riječima, nitko od njih nije se pojavio na ovoj vrlo uspješnoj manifestaciji koju je na stadionu HSK Zrinjski u Mostaru pratilo više od 15 tisuća gledatelja.

- Zašto se nitko od hrvatskih političkih uglednika iz BiH nije pojavio 21. lipnja na stadionu Zrinjskog u Mostaru, trebalo bi njih pitati. No, bolje poznavatelje prilika, kada je skrb za obitelji hrvatskih uznika u pitanju, njihov nedolazak nije iznenadio. Jer, očito je, oni

misle da nije bilo "politički zdravo" pojaviti se na toj manifestaciji, a to se da zaključiti i na temelju njihova odnosa prema problemu skrbi za obitelji hrvatskih uznika.

Naime, unatoč našim brojnim i upornim pokušajima, unatoč obećanjima, ni vlast Alijanse, ni sadašnja aktualna vlast, a mislim na hrvatske dužnosnike u njoj, ni prstom nije mrdnula da bi ovaj problem barem ublažila, ako ne i razriješila. A problem je težak, za obitelji i zatočene gorući - kaže Matošević i podsjeća - kako su hrvatski političari (HDZ-ovci, prije svih) pred izbore odlučno obećavali kako će ovo pitanje razriješiti kroz državni sustav. Nažalost, sve je ostalo samo na obećanjima.

Matošević također ističe kako su optužnice protiv većine haaških uznika politički motivirane, kako se "temelje" na zapovjednoj odgovornosti i kako je riječ o suborcima aktualnih hrvatskih dužnosnika u političkoj i izvršnoj vlasti, o njihovim političkim istomisljenicima, stranačkim prijateljima, a njihovu obranu uopće ne pomažu.

- Slična ili potpuno ista pitanja Bošnjaci i Srbi su riješili kroz sustav, istina, na različite načine, ali su ih riješili ili barem problem ublažili. A Hrvati, eto, ili ne znaju, ili neće, ili ne smiju to pitanje razriješiti - kaže Matošević i pita - zar može i smije biti politički štetno naći rješenje kako pomoći obiteljima koje su ostale bez skrbnika pa makar bila riječ i o osumnjičenim za ratne zločine. Radi se čak o 110 djece iz 70-ak obitelji koja nemaju sredstava za školovanje, a često je u pitanju i gola egzistencija. Pa zar nije ljudski, humano,

BEOGRAD ŽELI MIJENJATI 35 KILOMETARA TERITORIJA UZ DRINU Srbija traži Rudo, prugu i centrale

SARAJEVO - Nakon što je Sead Avdić, zastupnik SDP-a i poslanik u državnom Parlamentu javno upozorio da se sprema otimačina komada bosanskohercegovačke zemlje od strane Srbije i Crne Gore, počele su stizati stidljive reakcije iz Vijeća ministara BiH. Podsjetimo, Avdić je kazao kako vlasti Srbije i Crne Gore uvjetuju potpisivanje sporazuma o granici s BiH zahtjevom da im se državna granica na dijelu uz rijeku Drinu izmjesti. Na taj način bi BiH ostala bez 35 četvornih kilometara svoga teritorija.

Zahtjev za korekciju granice također obuhvaća i hidroelektrane u području Zvornika i Bajine Bašte. Prema Avdićevim riječima, uzroke za takve ucjene treba tražiti u činjenici da Srbija već deset godina odbija priznanje kako su objekti na Drini zajednički i da na njih isto pravo polaže i BiH. Istočni susjedi također traže da se gradić Rudo pripoji Srbiji, ali i da dobiju osam četvornih kilometara teritorija kojim prolazi željeznička pruga Bar - Beograd.

Povjerenstvo za utvrđivanje državne granice o ovom problemu je također informiralo Vijeće ministara, no kako se o tome dugo šuti, Avdić je javno progovorio. Dodatno opterećuje činjenica kako će Beograd i Podgorica ostati pri svojim stajalištima i već sada se može tvrditi da neće

SARAJEVO: NAVALA NA VIZE ZA ZAPADNE ZEMLJE

Kilometarske kolone pred veleposlanstvima

SARAJEVO - Ispred veleposlanstava u Sarajevu svakodnevno se mogu vidjeti dugi redovi, uglavnom mladih ljudi, koji žele napustiti državu. Onim najupornijima ni visoke temperature ne smetaju da u ranim jutarnjim satima, između 5 i 6, dođu pred veleposlanstvo i satima čekaju na dobivanje dozvole za ulazak u jednu od stranih zemalja. Ovakve situacije pred veleposlanstvima podjećaju na one ratne, kada se satima stajalo u redovima za dobijanje humanitarne pomoći. Prema saznanjima dobijenim iz nekoliko veleposlanstava, mnogo je i onih koji predaju zahtjeve za turističku, poslovnu ili radnu vizu. Ipak, najčešći razlog odlaska je potraga za boljim životom.

Uvjerljivo najveći redovi su ispred njemačkog i austrijskog veleposlanstva. No, ništa manje gužve nisu ni pred slovenskim i grčkim veleposlanstvima. Iz ovoga se da zaključiti kako jedino pred grčkim veleposlanstvom nitko ne traži radnu vizu, u ovom slučaju je riječ isključivo o turističkim vizama.

Prema provjerenim informacijama iz navedenih veleposlanstava za dobivanje njemačke vize potrebno je sedam do deset dana. Svaki zahtjev mora biti osobno podnesen, a kako smo saznali, postoji još mnogo uvjeta i detalja koji moraju biti ispoštovani kako bi se napokon stiglo do Njemačke.

Oni koji ne odlaze zauvijek traže vize koje vrijede tri mjeseca kako bi se moglo nešto novca zaraditi za sigurnije prezimljavanje. Posebno je zanimljivo pred slovenskim veleposlanstvom koje se nalazi u starom dijelu grada. Od prisutnih koji su čekali vize, osoblje slovenskog veleposlanstva dobilo je najvišu ocjenu za ljubaznost i ažurnost.

Naime, u ovom veleposlanstvu u većini slučajeva sve poslove možete završiti za jedan dan, pa čak dobiti i potrebnu vizu. Kada je u pitanju Slovenija, građani iz BiH većinom u ovu zemlju putuju poslovno, ali ima i onih koji zbog još uvijek nepotpisanih međudržavnih sporazuma moraju putovati po svoje zaradene mirovine.

(Slobodna Dalmacija 17.7.)

a i politički ispravno pomoći im, barem materijalno, da premoste te teške životne prepreke za koje niti su krivi, niti su na njihovo nastajanje na bilo koji način mogli utjecati.

Udruga "Bonus" je pomoć zatražila i od Republike Hrvatske, podsjećajući na obećanja koja su dana desetorici srednjobosanskih Hrvata koji su se 6. listopada 1997. godine, uz posredovanje Republike Hrvatske, dragovoljno predali Haaškom sudu. - Nažalost - kaže predsjednik udruge Bonus Vlatko Matošević - osim lijepo sročenog odgovora i "maglovitog obećanja" ništa drugo naša udruga nije dobila niti će, po svemu sudeći, dobiti.

Prikupljeni novac u akciji "Koliko srca imamo" je znatan, ali to je tek "za ugasiti požar". Jer, samo potrebe obitelji osoba protiv kojih se vodi kazneni postupak pred međunarodnim sudom u Haagu (posjete zatočenim, školovanje djece, osnovne egzistencijalne potrebe...) neuporedivo su veće od mogućnosti Udruge i konstantne su. A Udruga skrbi, ili je bolje reći pokušava skrbiti, za čak 70 obitelji osoba protiv kojih se (osim u Haagu) vode kazneni postupci (u BiH) zbog sumnje da su u ratu počinili kaznena djela i ratni zločin.

- Nastavit ćemo, uporno, tražiti sustavna rješenja ovoga pitanja i problema. No, ne bude li ga, u jesen ćemo sazvati Skupštinu i predložiti gašenje udruge Bonus. Jer, prosjačenjem iz dana u dan, kako to sada činimo, prikupljati novac potreban obiteljima zatočenih jednostavno nije moguće.

(Slobodna 23.7.)

odustati od svog zahtjeva niti će staviti potpis na topografske zemljovide koji trebaju biti predani UN-u.

Što se pak tiče stajališta bosanskohercegovačke strane, prema saznanjima do kojih je došla Slobodna Dalmacija, službeno Sarajevo i dalje inzistira na potpisivanju ugovora o granicama, a nakon njegova ratificiranja eventualno bi se moglo razgovarati i o razmjeni teritorija.

Predsjedajući Vijeća ministara Adnan Terzić otkrio je da je prigodom njegova nedavnog boravka Beogradu Goran Svilanović, ministar inozemnih poslova SiCG, izričito zatražio da se napravi izmjena granica. Prema riječima Adnana Terzića, državna vlada do sada nije dobila službeni zahtjev Srbije i Crne Gore. - Bosna i Hercegovina je otvorena za razgovore oko zamjene teritorija i ako do toga dođe, onda bi se to učinilo po principu kilometar za kilometar, ali tek nakon ratificiranja ugovora - tvrdi Adnan Terzić.

Ostaje otvorenim što bh-strana traži za zamjenu spomenutih 35 kilometara? Iako Terzić tvrdi kako se o tome nije ni razmišljalo, u kuloarima se špekulira da bi se teritorij RS-a mogao smanjiti za 35 četvornih kilometara ako BiH ustupi isto toliko teritorija SiCG. (Slobodna Dalmacija 22.7.)

BiH spremna raditi na izmjenama sporazuma o luci Ploče

"BiH je spremna, ako dobije odgovarajuća jamstva od hrvatske vlade u 60 idućih dana, raditi na zajedničkom protokolu temeljnog ugovora o Luci Ploče te uspoiredno s tim rješavati pitanje prolaska kroz Neum", izjavio je predsjedatelj Predsjedništva BiH Dragan Čović, nakon susreta s hrvatskim izaslanstvom.

Ocijenio je odnose dviju zemalja iznimno dobrim, napomenuvši da postoji snažan temelj za daljnju suradnju.

"Hrvatska želi vidjeti BiH u integriranoj Europi. To je i naš nacionalni interes i na toj crti spremni smo surađivati u svakom pogledu s BiH i podupirati te njezine aspiracije.

Upravo u tom smislu vrlo je važno da obje države pokažu i europsku sposobnost i efikasnost u rješavanju otvorenih problema, ali i definiranju zajedničkih razvojnih projekata", kazao je hrvatski premijer Račan.

PRETPLATITE SE NA HRVATSKU ISKRU

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 123, 01. VIII 2003.

Višnja Milas-Matutinović:

Nova izdanja Leksikografskog zavoda "Miroslav Krleža" u Zagrebu

Početkom mjeseca srpnja Leksikografski zavod "Miroslav Krleža" obilježio je dva vrlo značajna datuma: 110. obljetnicu rođenja Miroslava Krleže (1893-1981), osnivača Zavoda, te 53. obljetnicu osnutka Zavoda. Kao i uvijek do sada značajna se obljetnica u Leksikografskom zavodu obilježila stvarnim rezultatima pa je tako i ovom prigodom predstavljen novi svezak *Hrvatske enciklopedije* (5. knjiga, slova Hu-Km), a Adalbertu je Rebiću, glavnom uredniku *Općeg religijskog leksikona*, uručena nagrada "Mate Ujević" (ustanovljena 1996.) za najbolje leksikografsko djelo objavljeno u Hrvatskoj u prethodnoj godini.

Leksikografski zavod već više od pola stoljeća djeluje kao vodeća znanstveno-istraživačka i izdavačka ustanova u području leksikografije i srodnih znanosti. Rezultate znanstvenih istraživanja objavljuje u vrijednim izdanjima enciklopedija, leksikona, bibliografija, rječnika i atlasa. Osnovan je 1950. godine slova Leksikografski zavod FNRR, od 1962. mijenja naziv u Jugoslavenski leksikografski zavod, da bi 1981. uveo u naziv ime osnivača i dugogodišnjeg direktora. Od 1990. djeluje pod sadašnjim nazivom. Za postavljanje temelja ovoj instituciji te za razvitak leksikografske i bibliografske djelatnosti osim Miroslava Krleže osobito je bio zaslužan Mate Ujević (1901-1967) koji je prije II. svj. rata pokrenuo izdavanje *Hrvatske enciklopedije* i bio glavnim urednikom 5 objavljenih knjiga. Okupivši oko leksikografskog programa vrnsne stručnjake raznorodnih disciplina i struka s uspjehom je izgrađena središnja nacionalna leksikografska institucija. Već više od pola stoljeća Leksikografski zavod objavljuje djela u kojima se karakterističnim i preciznim enciklopedičkim stilom obrađuje obilje pouzdanih faktografskih podataka i registriraju činjenice i spoznaje svekolikog ljudskog znanja te povijesnog i kulturnog naslijeđa.

Značajno mjesto među objavljenim izdanjima zauzima niz od 15 enciklopedičkih svezaka *Bibliografija* u kojima je obrađen dio bogatoga bibliografskog fonda u Leksikografskom zavodu. Na više od deset milijuna listića pohranjeni su početkom 50-ih godina prošloga stoljeća podaci o raspravama, člancima i književnim prilogima iz više od 4000 novina, časopisa i drugih periodičnih publikacija od početka periodike do 1945. godine. Iz te goleme građe objavljene su posebne knjige retrospektivnih bibliografija po strukama: književnost (1-7), povijest, pomoćne povijesne znanosti (8-11), likovne umjetnosti (12), glazba (13-14) te bibliografija djela Miroslava Krleže i kritika o njemu (15). Knjige su namijenjene prvenstveno znanstvenicima i svim onim istraživačima i publicistima koji proučavaju raznorodne društvene i prirodne znanosti u nas.

Jedan od središnjih i najznačajnijih izdavačkih projekata svakako je projekt završavanja *Hrvatske enciklopedije* - nove velike opće enciklopedije Leksikografskog zavoda. Ovo se izdanje nastavlja na prethodna tri izdanja Leksikografskog zavoda - *Enciklopediju leksikografskog zavoda* (dva izdanja) i *Opću enciklopediju* (osam knjiga s dopunskim sveskom, 1977.-1988.). Glavnom uredniku toga izdanja opće enciklopedije Josipu Šentiji ravnateljstvo Zavoda dodijelilo je na ovoj svečanosti povelju za najtiražnije djelo Leksikografskog zavoda. Nova velika opća enciklopedija *Hrvatska enciklopedija* rizična je svekolikog ljudskog znanja od prirodnih znanosti, tehnike i raznorodnih umijeća do povijesti, sociologije, umjetnosti, književnosti i geografskih pojmova, karata, država, gradova ili pak pojedinačnih spomenika. Ova je enciklopedija znatno proširena sadržajima hrvatske nacionalne baštine i suvremenosti, to je opća enciklopedija s pojačanom nacionalnom sastavnicom, 70 posto je opća građa, a čak 30 posto nacionalna građa. Prva je knjiga (A-Bd) objavljena 1999. godine; glavni urednik prvih četiriju knjiga je Dalibor Brozović, od pete je knjige glavni urednik August Kovačec. Predviđa se ukupno 11 svezaka, svake se godine objavljuje jedan svezak.

Među izdanjima Leksikografskog zavoda izdvajaju se brojne stručne enciklopedije kao što su *Enciklopedija likovne umjetnosti* (4 knjige), *Filmska enciklopedija* (2 knjige), *Šumarska enciklopedija* (3 knjige), *Poljoprivredna enciklopedija* (3 knjige), *Muzička enciklopedija* (3 knjige), *Medicinska enciklopedija* (7 knjiga), *Enciklopedija fizičke kulture* (2 knjige), *Tehnička enciklopedija* (13 knjiga), *Pomorska enciklopedija* (8 knjiga) te *Krležijana* (3 knjige). Većina je ovih enciklopedija objavljena u nekoliko izdanja.

Prva enciklopedija objavljena u slobodnoj i nezavisnoj hrvatskoj državi bila je *Enciklopedija hrvatske umjetnosti* (2 knjige, 1995-1996). Ujedno je to i prvo djelo među izdanjima Leksikografskog zavoda u kojemu je sustavno i pregledno obrađena ukupna hrvatska likovna umjetnost. Ova je enciklopedija donijela mnoge nove znanstvene sinteze, ispravljena su neka prijašnja netočna tumačenja i uvršten niz dosad nepoznatih podataka, atribucija, hipoteza i interpretacija. Smatra se da ova enciklopedija donosi najc-

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 123, 01. VIII 2003.

jelovitiji prikaz hrvatskih umjetnika te ujedno najpotpuniji topografski inventar umjetničkih spomenika Hrvatske. Također, prvi je puta na jednome mjestu sabrana i stručno obrađena važnija literatura iz područja nacionalne



Pogled na zgradu Leksikografskog zavoda "Miroslav Krleža", koja se nalazi na Trgu Maršala Tita u Zagrebu

povijesti umjetnosti. Obilje kvalitetnih umjetničkih reprodukcija čini ovu enciklopediju i jednim od najljepših izdanja Leksikografskog zavoda. Svojom građom i posvećenošću vjerodostojnom i sustavnom prikazu hrvatskog stvaralačkog genija ova je enciklopedija zavrijedila da bude sastavni dio kućne biblioteke svake hrvatske obitelji. Projekt kojim bi se ova vrijedna građa prijevodom na engleski jezik približila i onima koji ne vladaju hrvatskim jezikom do sada nije naišao na razumijevanje i financijsku potporu - ni u Hrvatskoj, niti u iseljenoj Hrvatskoj.

Posebno mjesto među izdanjima Leksikografskog zavoda svakako zauzimaju jednosveščane edicije - leksikoni. *Hrvatski opći leksikon* namijenjen je naširem krugu korisnika, a građa je prezentirana kratkim i jednostavnim tumačenjima. U ukupno 52.000 leksikonskih jedinica, na 1152 stranice, na vrlo sažeti način donose se pouzdani podaci iz mnogobrojnih struka, znanosti, kulture, politike, sporta, obrađuju se pojedine države, važni povijesni, vjerski i društveni događaji, a posebna je pozornost posvećena hrvatskim sadržajima. Do sada su objavljeni i posebni stručni leksikoni kao što su *Medicinski leksikon*, *Pomorski leksikon* i *Ekonomski leksikon*. U pripremi su *Filmski leksikon* i *Zagrebački leksikon*.

Najnovije izdanje Leksikografskog zavoda Opći religijski leksikon privlači posebnu pozornost svojim opisom, u leksikografskom obliku, religijske pojave u cjelosti. U ovome jednosveščanome leksikonu u 11.000 članaka prikazani su svi tipovi religija (animističke, politeističke, monoteističke, panteističke), potom drevne religije kao što su afričke, kineske, slavenske, te sve svjetske religije kao napr. židovstvo, kršćanstvo sa svim svojim ograncima, islam, hinduizam i dr. Obradeni su također temeljni religijski pojmovi kao što su religija, vjera, konfesija, te se donose biografije utemeljitelja velikih religija, važnijih reformatora, utemeljitelja redova, instituta, crkvenih pisaca, duhovnih učitelja, teologa, i dr. Dodjelom nagrade "Mate Ujević" potvrđuje se da je glavni urednik Adalbert Rebić bio u pravu kada je naglasio da "...ovaj leksikon na objektivnan način, bez konfesionalnih predrasuda, bez kritičkih osvrta i bez ideoloških iskrivljavanja prikazuje sve religije svijeta onakvima kakve one stvarno jesu...."

O značenju i važnosti višesveščane zavodske edicije *Hrvatskom biografskom* leksikonu pisali smo u jednom od ranijih brojeva Hrvatske Iskre.

Osvrt zaslužuju također rječnici objavljeni u Leksikografskom zavodu. To su *Osmojezični enciklopedijski rječnik* - hrvatski, ruski, engleski, njemački, francuski, talijanski, španjolski i latinski, u sedam svezaka (do sada je objavljeno 4 sveska), te nedavno objavljeni jednosveščani *Rječnik hrvatskog jezika* (55.000 leksičkih jedinica) kao i turistički vodič Hrvatska (preveden na engleski i njemački) te objavljen na CD-u.

U Leksikografskom se zavodu u najnovije vrijeme ozbiljno pristupa približavanju tehnološki razvijenijem računalnom mediju - pa će vjerojatno i web stranica uskoro biti dostupna zainteresiranim korisnicima diljem svijeta. Najavljena je adresa web stranice: <http://www.hlz.hr> - a sve se ove se vrijedne knjige mogu kupiti koristeći se e-mail-om: lzmk@hlz.hr.

29

Slikarica Nasta Rojc, rođena bjelovarčanka (6. studenog 1883.g.) do svoje je dvadeset i četvrte godine živjela u rodnom gradu, maturirala na tamošnjoj Realnoj gimnaziji, naučila francuski, njemački i engleski jezik te dobila solidno obrazovanje iz glazbene i likovne umjetnosti.

"U ranoj mladosti zanio je otac moju fantaziju svojim patriotskim demokratskim poučavanjem. Sa sedam godina", govori Nasta Rojs o sebi, "stvorila sam svoj kritički sud o vjeri i zavidjela onima koji vjeruju. U Realnoj gimnaziji ocjene za crtanje i deskriptivu bile su uvijek dobre, a iz drugih predmeta morali su mi pomagati moji školski prijatelji. Otac se protivio mojoj želji za Umjetničkom akademijom. Kod nas još nije bilo Akademije, koju je moj otac tek osnovao na temelju mojih kasnijih studija u inozemstvu. Konačno sam pošla u Zagreb u privatnu školu prof. Ivekovića. Ubrzo uvjerila se da to nije škola kakvu ja trebam. Protivljenje mojim daljnjim studijama u inozemstvu slijedilo je iz primjera tragičnog života našeg rođaka, prvog hrvatskog slikara Ferda Quiquereza. Konačno sa vrlo malom apanažom pošla sam u Beč i München gdje sam svršila uz gladovanje i bolesti Umjetničku akademiju u specijalne kurseve. Po povratku u Zagreb, sagradila sam si na dug prvi atelje i intenzivnim radom zapravo tek sada slobodna od škole započela vječni "studij umjetnika". Tako je Nasta Rojc napisala prvo poglavlje svoje

Nasta Rojc



Nasta Rojc: Proljeće u Gudovcu, ulje, 1915

"autobiografije" za upitnik Arhiva likovnih umjetnosti HAZU. U Münchenu je bila u vrijeme kad su Račić, Kraljević, Becić i Herman već stvorili Kroatische schule, studirala je kod profesora Knirr i Habermann od 1908. do 1911. i nakon jednogodišnjeg razdoblja u Beču, gdje se specijalizirala u grafičkim tehnikama, slijedila je njihov put u Pariz, ali ne propuštajući Firencu i Veneciju. Koliko li ustrajnost i želje za učenjem i sagledavanjem slikarstva svoga vremena u te mlade žene! U Zagreb se vratila 1912.g. željna rada i stvaranja. Uz povremeni angažman u privatnom ateljeu Ivekovića, u svom ateljeu slika i odmah izlaže na IV. Izložbi jugoslavenskih umjetnika u Beogradu, na izložbi Hrvatskog društva umjetnosti u Zagrebu te na izložbi Lade tijekom studija u Zagrebu 1912. godine. Umjetnički i materijalni uspjeh nije izostao i Nasta Rojc radi nacrtre za bolji i veći atelje na Rokovu perivoju, u koji se uselila 1923. godine i u njemu radila sve do kraja svoga života. U tom razdoblju slika djela religiozno - povjesne tematike, do-nekle pod utjecajem Ivekovićeve načina, a potom portrete i autoportrete smirene tonske modelacije i naglašene psihološke raščlambe modela (Dama u crnom, Autoportret). Slijela u kojima se osjeća kolebanje između akademskog crteža i slobodnije kolorističke interpretacije motiva (Moj pas, Iz Šume, Prema Velebitu). Njezine se skice i djela manjeg formata odlikuju lakoćom izvedbe i neposrednim bilježenjem dojmova iz prirode (Pejzaž, Kapelica u Gudovcu).

Godinu 1924. provela je u Engleskoj, posebno studirajući rad njihovih portretista, animalista i slikara krajolika. Za razliku od svog supruga Branka Šenoe, izrazitog pejzažista i vedutista, Nastu Rojc poglavito su zanimali animalistički motivi, portreti i intimne vedute grada u kojem je aktivno djelovala na raznim područjima umjetnosti. Bila je član odbora Društva umjetnosti, osnivačica Kluba likovnih umjetnica (1927 g.), bavila se spisateljskim radom, kiparstvom, ilustriranjem, držala mnoga predavanja.

Prvu je samostalnu izložbu priredila 1918. g. u Zagrebu, potom su uslijedile samostalne u Rijeci, Beču (s Milom Wood), Londonu (u Greves Gallery 1926. g.), Parizu, nekoliko puta u Zagrebu i prva retrospektiva u Umjetničkom paviljonu 1938.g. U međuvremenu sudjelovala je na mnogim skupnim izložbama hrvatskih umjetnika i na svakoj izložbi Kluba likovnih umjetnica, ili kako su ih često nazivali "Izložbi umjetnica Male Antante". Slike "Popov toranj" i "Kamenita vrata" iz najplodnijeg su razdoblja stvaranja Naste Rojc i na najbolji način ilustriraju Nastino poimanje slikarste vedute Zagreba.

Teško oboljevši u zatvoru tijekom rata sporo se oporavlja, a slikarstvu se posvećivala s manje strasti i snage. Umrla je u Zagrebu 6. listopada 1964. g. Retrospektivnu izložbu priredio je bjelovarski Muzej 1969. godine u autorskom postavu Željka Sabola. (Prema Enciklopediji umjetnosti, VK)

HRVATSKA ISKRA

Nasta Rojc: Popov toranj, ulje/ platno, naslikana slika oko 1938.



Marina Vuković:

Za čavrljanje uz šalicu kave ili nešto drugo

Ako još uvijek neznate ili ste zaboravili što su "pasje vrućine", navratite malo u domovinu, odsjednite kod rodbine ili prijatelja (u stanovima bez rashladnog uređaja). Koristite se javnim prometlima i, ako je to ikako moguće (u što sumnjam), obidite nekog znanca na rad-

nom mjestu u nekoj tvornici i sve će vam biti jasno.

Ako pritom susretnete nekog poznanika zabrinutog lica ili tužnog pogleda ne morate odmah pomisliti da vjerojatno nigdje ne radi, ili, možda radi ali ne prima plaću; da ide sa burze neobavljena posla; da ide iz bolnice u kojoj liječnici još uvijek štrajkuju (pa ili nije došao na red ili je naručen za hitni specijalistički pregled za 6 mjeseci ili slijedeće godine u ovo vrijeme, a nema "ono" čime se taj rok skraćuje, a obično se stavlja u kuvertu), da ide sa suda gdje mu se spor rješava već godinama, da je išao platiti režije pa računa jedan kako će skrpati kraj s krajem sa ostatkom kunica ili je možda svratio na plac pa vidio da je primjerice 1 kg peršina 60 kuna, a jabuka, krušaka, grožđa i ostalih domaćih vitamina između 20 - 30 kuna. Ili da možda misli kako ni ove godine neće vidjeti naše lijepo plavo more i zaburiti umorne noge u zdravu, slanu vodu, impregnirati umorno tijelo da lakše podnese još jednu godinu punu odricanja do onog sad već poslovičnog "boljeg sutra", koje nikako ne dolazi.

Možda i ne razmišlja o tome zašto je to Vlada prodala, a Sabor, tamo negdje u neke čudne ure - oko ponoći na jedvite jade potvrdio (sabičući svoje "djelatnike" koji već isto tako poslovično nisu na svojim radnim mjestima ni usred bijelog dana, a kamoli u to gluho doba noći kad se obično sjedi u ugodnoj atmosferi nekog kafića ili restorana ili na terasi hotela ili stana - koji im, a propo, država plaća iz našeg poreza, kao uostalom i sve ostale povlastice - sa čašom fino rashlađenog pjenušca ili nečeg drugog u ruci) prodaju četvrtinu vrijednosti INE +1 posto, i to za 505 milijuna dolara, a najinformiraniji zastupnik bez stranačke pripadnosti, izbaciše ga njegovi dojučerašnji veliki prijatelji i istomišljenici - Ljubo Česić Rojs tvrdi da je to najveća pljačka, ma kakvog stoljeća, u posljednjih 900 godina, zna čovjek povijest, naučio u životnoj školi, te da je na toj transakciji ukradeno 980 milijuna dolara. (Zanimljivo je da kod nas nikad nitko ne demantira takve kompromitirajuće izjave, a još manje istražuje tako javno iznešene podatke, a gotovo nitko ne završi u MUP-u ili Palači pravde).

I ne pita se valjda taj vaš znanac otkud to Mađarima novac za ulaganje u jedan takav gigant, kad su do jučer dolazili na naše more - oni bogatiji i uspješniji sa nekim čudnim klopotavim autima zvanim trabant za koji ste mislili kako uopće mogu izdržati tako dugi put; Mađari, kojima smo odlazili i još uvijek odlazimo u "šoping" ne samo po živužne namirnice, već i po graderobu, jer nam je najpovoljnije, a parola "Kupujemo hrvatsko", ostaje onima dubljev džepa, od 1990. godine na ovamo povećali su svoj izvoz na čak 29,7 milijardi dolara, a rezultat njihove privatizacije je da gotovo i nemaju problem nezaposlenosti (osim nešto slabijeg gospodarstva na istoku zemlje) a sada su postali četvrti ulagači po vrijednosti posla u našoj zemlji, odmah iza Austrije, Njemačke i SAD-a, istisnuvši Veliku Britaniju na peto mjesto.

I dok su gore navedeni ulagali uglavnom u telekomunikacije i financijski sektor, banke, fondove i osiguravajušća društva, Mađari su se okrenuli turizmu, a sada i nafti, i postali najjači hotelijeri u Srednjoj Dalmaciji : marina u Tribunju, hotelski kompleks u Primoštenu, ulaganja na Hvaru i što još sve neće biti.

Učit ćemo mi ponovno mađarski da ne bi bilo - nem tudum! (Podsjetilo me to na onu anegdodu o Hvaranima i Jelšanima oko prodaje "Sunčanog Hvara" Slovencima, kad su jelšani predbacili Hvaranima da će sad morati učiti slovenski, a oni su na to odmah odgovorili "Lako ćemo mi naučiti slovenski, ali kako ćete vi mađarski?"

Ako vas zanima, a vjerujem da da, vrijednost stranih ulaganja u našu zemlju, evo nekoliko podataka: Austrija je, kao najjača uložila od 1993. do 2003 godine 1,8 milijardi dolara, Njemačka 1,7 milijardi dolara, SAD 1,2 milijardi dolara, Velika Britanija 610 Milijardi dolara, Luksemburg 480 milijardi dolara, Italija 400, Nizozemska 310, Slovenija 230, Ebra 200 i Lichtenstein 160 milijardi dolara.

Nešto mi je upravo palo napamet.

Kako se povijest ponavlja eto nama brže bolje naše "drage" Austrougarske. Moramo se samo nekako riješiti Amerikanaca. Sredili smo i veće numere. Habsburgovaca, hvala Bogu, još uvijek ima. Otto von Habsburg nam je otvorio Sinjsku alku, koliko se sjećam, kad naši Sinjani nisu htjeli našeg predsjednika. Istina, on je već prilično star, ali ima nasljednika. Jedan mu je ne tako davno kršten u Lijepoj našoj. Sjećate li se? Uostalom, monarhija nam je uvijek bila na srcu. Problem je samo što je i u

domovini bilo a još uvijek ima onih koji se vide sa krunom na glavi i žezlom u ruci. Mi smo inače uvijek bolje funkcionirali pod tuđom čizmom. Posljednjih smo se godina uvjerali da nas još više gazi domaća čizma tako da nam već postaje svejedno. I manje boli!

A možda i uzmemo Hedenvary im kakvog nasljednika.

Vratimo se ipak na početak priče.

Onaj slučaj, imaginarni poznanik zabrinutog pogleda i tužnih očiju razmišlja gdje i kako upisati sina ili kćer, unuka ili unuku. U koju školu, na koji fakultet?

Možda se to vama čini beznačajno, ali to je najveći problem koji već tjednima muči naše obitelji. Ljetni rok je prošao i ostalo je puno nesretnih i nezadovoljnih roditelja i djece.

Najveći interes je, kao svake godine, bio za gimnaziju i ekonomske škole. Za proizvodna zanimanja tj. za obrtničke, industrijsko-graditeljske škole interes je skoro nikakav. Nitko ne želi biti strojobravar, alatničar, autolakirer, pismoslikar, elektroinstalater. U drvodjelskoj školi u Zagrebu za 240 upisanih mjesta prijavilo se pedesetak učenika, od toga samo jedan za biti, na pr. glazbalar, trojica tehničari restoratori, a dvojica tapetari. Stolar ne želi biti nitko, a kad vam slučajno zatreba stolarska usluga, morati čekati mjesecima. Obrazloženja su svakakva, počev od onih da po završetku škole nemožete naći posao, a ako ga i nađete, plaće su male ili gazde propadaju (a vi tek tada shvatite da ste cijelo vrijeme radili na crmo), pa do onih da nam mladi ljudi jednostavno ne žele raditi tako običan posao za tako malu "lovu".

Poljoprivreda (i poljodjelstvo i stočarstvo) je posebna priča, jer se je netko već davno potrudio ogaditi taj posao generacijama mladih, pa se isti uvijek srame reći da su poljodjelci ili stočari, to jest seljaci.

Kad prolazite Lijepom našom bacite pogled lijevo, desno... Sve više šikara, sve više neobrađenih polja, sve više korova...

Seljaci, kak to grdo zvuči!

Fakulteti su priče za sebe i o njima drugi put.

Vaša

Marina

Navijači postaju građani drugog reda?!

ZAGREB - Predstavnici navijačke skupine Bad Blue Boysa danas će, prije početka sabske sjednice, zastupnicima podijeliti pismo u ime navijačkih skupina iz cijele Hrvatske u kojem izražavaju ogorčenje rješenjima iz predloženog zakona o sprječavanju nasilja na sportskim natjecanjima. Vlada je taj zakonski tekst uputila u hitnu saborsku proceduru. Prošlog su ga petka u Saboru podržali klubovi vladajuće koalicije i IDS-a, dok su oporbeni klubovi zatražili da se doradi i da se u Saboru raspravi i donese po redovitoj proceduri. Navijačke skupine u pismu navode da nisu protiv kažnjavanja navijačkih ispada, ali da je predloženi zakon "toliko rigorozan i daje tolike ovlasti policiji i redarima da mu je očita namjera uništiti hrvatsku navijačku scenu". Prosvjeduju što ih se nije konzultiralo pri izradi zakonskog teksta koji ih, kako tvrde, "pretvara u građane drugog reda, krši njihova ljudska i građanska prava". Također navode da je u suprotnosti s drugim zakonima i dijelom protustavan. U pismu najavljuju da će se protiv tako predloženog zakona boriti svim legalnim sredstvima, uključujući i masovne prosvjede diljem Hrvatske i pred Hrvatskim saborom. Neistinom smatraju obrazloženje predlagatelja da su povod za donošenje zakona sve učestaliji neredi hrvatskih navijača na stadionima u Hrvatskoj i inozemstvu. Smatraju da se taj zakonski prijedlog "iz ladica izvlači tek sada kada su nedavni sukobi u Kranju aktualnoj politici pomrsili političke račune". Prema njihovom mišljenju, istina je da po službenim policijskim statistikama nereda i vandalizma iz godine u godinu ima sve manje. Saborskim zastupnicima zamjeraju što "prepisuju britanski zakon o navijačima, a nisu prepisali strane zakone koji sprječavaju nasilje općenito". Pitaju zašto bi netko bio strože kažnjen za tučnjavu na stadionu nego na ulici, disco klubu ili kafiću. "Žao nam je da se prije ovog zakona i u tako nevjerovatno hitnom postupku nije donio zakon o sukobu interesa, ali očito se u Hrvatskoj ponašanju prvi moraju naučiti navijači, a tek onda političari", ističu u pismu nogometne navijačke skupine. U pismu tvrde da određene strukture u hrvatskom nogometu i sportu koriste izgrede na stadionima kao izliku i alibi za vlastite propuste koji su doveli do drastičnog pada broja gledatelja. Također pitaju, zašto je, ako se zakonom nastoji spriječiti nasilje na stadionima, njegov velik dio bavi zabranom pjevanja nepoćudnih pjesama i nošenja transparenta. Znači li to ponovno uvođenje verbalnog delikta, pitaju se navijači. Potpisnici pisma su navijačke skupine Armade, Bad Blue Boysa, Funcuta, Kohorte, Torcide, Tornada, Ultrasa i White Stonesa. Zakonskim tekstom, uz ostalo, predlaže se da se sudionicima nereda i nasilja za vrijeme ili nakon sportskog natjecanja može uz novčane kazne zabraniti dolazak na sportska natjecanja od jedne do pet godina. (Glas Slavonije 8.7.2003)

Prenosimo iz Hrvatskog glasnika "Glasila Hrvata Crne Gore", 9. srpnja 2003.

Posjet izaslanstva Hrvatskog građanskog društva Crne Gore Hrvatskoj

VEĆA POTPORA HRVATSKE HRVATIMA CRNE GORE

Hrvatska matica iseljenika i grad Zagreb prihvatili su učešće u organizaciji i financiranju projekta "Dani Hrvata Crne Gore u Zagrebu" koji će se održati u rujnu ove godine. Uskoro treba očekivati susret predstavnika gospodarske i obrtničke komore grada Zagreba sa poduzetnicima i obrtnicima Crne Gore. Ubrzat će se postupak oko izdavanja dokumenata o hrvatskom državljanstvu i pripadajućih isprava i revidirati administrativni postupak u skladu sa ustavnim administrativnim normativima. Istaknuta spremnost za učešće u aktivnoj podršci edukativnim programima za učeničku i studentsku populaciju Hrvata u Crnoj Gori.

Od 14. do 16. travnja ove godine u radnom posjetu Republici Hrvatskoj u Zagrebu je boravilo izaslanstvo Hrvatskoga građanskog društva Crne Gore iz Kotora: Tripo Schubert, predsjednik, Dario Musić, tajnik, Milenko Pašinović, član Predsjedništva i don Branko Sbutega, član društva. Do posjeta glavnom gradu Hrvatske došlo je na poziv Hrvatskoga sabora - Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina i Pododbora za nacionalne manjine i Hrvata izvan domovine.

Tijekom trodnevnog boravka u Zagrebu, članovi izaslanstva našeg društva imali su obiman program posjeta i razmjenjene mišljenja u više hrvatskih institucija, a sastali su se i sa rukovodećim ljudima nekih hrvatskih stranaka.

Prvog dana posjeta razgovore smo započeli u Poglavarstvu i Skupštini grada Zagreba. Tijekom razgovora informirani smo da grad Zagreb, više od godina dana, realizira projekt suradnje sa Hrvatima izvan matice. Cilj projekta je nalaženje načina kako da se poboljšaju kontakti Hrvata izvan domovine s matičnom državom i gradom Zagrebom. Naše izaslanstvo primio je Milan Bandić, zamjenik gradonačelnice grada Zagreba i Vladimir Velnić, potpredsjednik Skupštine grada Zagreba za društvene djelatnosti. U razgovoru je ukazano na uspješno uspostavljenе kontakte sa Hrvatima u Vojvodini, Bosni i Hercegovini i Srijemu. Zato je opravdano traženo da se radi na uspostavljanju sličnih odnosa i sa Hrvatima u susjednoj joj državi Crnoj Gori. Naše izaslanstvo informiralo je domaćine o radu Društva, problemima s kojima se susreće i, uopće, o položaju hrvatske zajednice u Crnoj Gori. Tijekom razgovora dogovoreno je da grad Zagreb bude jedan od učesnika u realizaciji projekta "Dana Bokeljske mornarice".

Izaslanstvo je posjetilo i Skupštinu grada Zagreba gdje je domaćin bio Vladimir Velnić, a sastanku je prisustvovala Vesna Kirpijanovski, desk officer za Crnu Goru u Ministarstvu vanjskih poslova. Vođen je razgovor o istim temama kao na prethodnom sastanku. Informirani smo da će se, u Zagrebu, u svibnju, organizirati sastanak predstavnika Hrvata iz svih republika prethodne Jugoslavije, Mađarske i Austrije. Predloženo je i osnivanje pokretne hrvatske knjižnice u Boki. Posebno nas je obradovala riješenost Skupštine grada Zagreba da organizira desetodnevnι boravak naše djece, učenika sedmog i osmog razreda osnovne škole, u Zagrebu gdje će se upoznati sa ljepotama i spomenicima kulture Zagreba i Zagorja. Do ovoga će doći, kako je dogovoreno na sastanku, nakon završetka školske godine.

Prvi radni dan u Zagrebu završen je razgovorom sa rukovodstvom "Bokelj-ske mornarice 809" u novim prostorijama. Došlo je do međusobne razmjene informacija o našim aktivnostima i programskim opredjeljenjima u ovoj godini.

Predsjednik dr. Josip Đurović nas je upoznao sa radom, te poslovima koje će obaviti "Bokeljska mornarica 809" u ovoj i početkom naredne godine. Bilo je govora o promociji knjige admirala Bokeljske mornarice dr. Miloša Miloševića i knjige o akademiku Vladislavu Brajkoviću.

Drugog dana, u nastavku posjeta izaslanstva Hrvatskoga građanskog društva Crne Gore Hrvatskoj, upriličen je sastanak u Ministarstvu vanjskih poslova - Odjelu za manjine. Andrija Jakovčević, načelnik odjela, sa pomoćnicom Matošin, upoznao je goste s aktivnostima koje se čine da bi se osiguralo financiranje hrvatskih udruga u Srbiji i Crnoj Gori, te o predstojećem sastanku sa ministrom manjina Države Srbije i Crne Gore na kojem će se razgovarati o izradi sporazuma za zaštitu manjina. Dogovoreno je da HGD CG učestvuje na javnom natječaju, kojega je raspisalo Povjerenstvo Vlade Republike Hrvatske za financiranje obrazovnih, kulturnih, znanstvenih i športskih programa i projekata hrvatskih manjina. Rok za podnošenje prijava je 5. svibanj. Rečeno je također da će se, posredstvom Veleposlanstva u Beogradu, dodijeliti dio sredstava za ostvarivanje programskih aktivnosti Društva u ovoj godini.

Izaslanstvo Društva imalo je čast da prisustvuje desetoj sjednici ova dva odbora. S obzirom na problematiku o kojoj je trebalo raspravljati, sjednici su bili nazočni predstavnici Vlade Republike Hrvatske, zastupnici Sabora, načelnik Odjela za manjine Ministarstva vanjskih poslova, pomoćnik ministra unutarnjih poslova, pomoćnik ministra prosvjete i sporta, predstavnik

Hrvatske matice iseljenika, te hrvatskih medija.

Gosti su tom prigodom upoznati sa položajem hrvatskog korpusa u Crnoj Gori kroz stoljeća, sa aktivnostima Društva, utemeljenjem hrvatskih udruga i političkim organiziranjem Hrvata, kao i izdavačkom djelatnošću. Posebno je bilo riječi o odnosu institucija i službene politike Hrvatske prema Hrvatima kroz marginalizaciju autohtone hrvatske manjine u Crnoj Gori, prešućivanjem postojanja Hrvata u Crnoj Gori tijekom bilateralnih razgovora čelnika Republike Hrvatske i bivše SR Jugoslavije. Konstatirana je sporost administracije u izdavanju hrvatskih dokumenata Hrvata u Crnoj Gori, neadekvatno apliciranje ustavnih normi u stjecanju hrvatskog državljanstva što je u više slučajeva rezultiralo odbijanjem zahtjeva za isto, iako se radilo o opravdanim zahtjevima. Ovo ima negativne posljedice po ukupni status hrvatske nacionalne manjine u Crnoj Gori. Istaknuto je da će se već u ovoj godini izdvojiti veća financijska sredstva za djelovanje, koja će se odobravati preko natjecaja za određene projekte. Treba očekivati i potpisivanje bilateralnog sporazuma Republike Hrvatske i Državne zajednice Srbije i Crne Gore o zaštiti manjina. Pristupit će se i osnivanju medijskog mosta između Hrvatske i Hrvata u dijaspori.

Nakon rasprave, koja je protekla u prijateljskoj i radnoj atmosferi, doneseni su obostrano prihvatljivi zaključci:

- Razgovarati s hrvatskim konzulom u Boki Kotorskoj da što češće koristi svoje diskreciono pravo i pomogne Hrvatima u rješavanju njihovih problema.
- Što prije osnovati hrvatske škole u Boki Kotorskoj uz pomoć Ministarstva vanjskih poslova i Ministarstva prosvjete i sporta.
- Omogućiti studentima iz Boke Kotorske koji su zainteresirani za studij u hrvatskoj državi da dobiju što više stipendija preko Ministarstva znanosti.
- Povećati kulturnu suradnju i organizirati gostovanja hrvatske opere i kazališta u Boki Kotorskoj.
- Ministarstvo unutarnjih poslova što učinkovitije zakonski rješavati pitanje domovnica Hrvata iz Crne Gore kao i njihove djece.
- U donošenju proračuna zastupnici Hrvatskoga sabora u stavci "za Hrvate izvan domovine" izboriti što veću "pisanicu".

Drugog radnog dana našeg posjeta glavnom gradu Republike Hrvatske bili smo gosti Nacionalne zajednice Crnogoraca Hrvatske. U razgovoru sa predsjednikom zajednice dr. Radomirom Pavičevićem i njegovim suradnicima razmijenili smo informacije o aktivnostima društva. Naročita pažnja posvećena je realizaciji nekih zajedničkih projekata koji su u tijeku. Usuglašeni su detalji ostvarivanja zajedničkog projekta na izdavanju knjige o akademiku prof. dr. Vladislavu Brajkoviću. Dogovoreno je da se promocija održi za vrijeme obilježavanja Dana Bokeljske mornarice 25.-26. lipnja ove godine u Perastu, gdje je živio ovaj istaknuti znanstvenik i dugogodišnji admiral Bokeljske mornarice. Prezentacija knjige u Zagrebu bit će u vrijeme Tjedna hrvatskih manjina krajem rujna.

I trećeg dana boravka naše izaslanstvo imalo je više radnih susreta tijekom kojih smo razgovarali sa uglednim ličnostima. U Crvenom križu Hrvatske razgovarali smo sa direktorom Jadrankom Crnićem. Tom prigodom izrazili smo zahvalnost na dosadašnjoj potpori Društvu. Dato je obećanje da će ona pristizati i ubuduće, te da možemo tražiti potporu Crvenog križa kada je ona potrebna poglavito onima, koji su lošeg materijalnog stanja.

Izaslanstvo Hrvatskoga građanskog društva Crne Gore prihvatilo je poziv predsjednika HDZ, najveće oporbene stranke. Vođen je razgovor sa Ivom Sanaderom, predsjednikom stranke i Jadrankom Kosor, potpredsjednikom. Naši domaćini pokazali su poseban interes za život Hrvata izvan Hrvatske, te za aktualne odnose institucije Republike Hrvatske prema problemima u ovoj oblasti. Informirani smo da svi zastupnici u Saboru Republike Hrvatske, bez obzira na stranačku pripadnost, imaju jedinstven stav i pružaju punu potporu Vladinom programu za pomoć Hrvatima izvan Hrvatske. Iskazana je spremnost podršci svim planiranim aktivnostima Hrvata izvan Hrvatske. HDZ će i ubuduće - rečeno je na sastanku - podržavati sadašnju i buduće Vlade u pružanju potpore Hrvatima izvan domovine. Predsjednik Sanader je naglasio da je nužno uspostaviti veću suradnju i poboljšati kooperativnost između Dubrovačke županije i Boke Kotorske, dviju susjednih regija.

U prostorijama Hrvatske matice iseljenika imali smo konferenciju za tisak i kontakte sa Hrvatskom RTV. Tom prilikom smo iznijeli utiske i rezultate boravka u Zagrebu, i informirali prisutne o našim aktivnostima.

Nastavak na idućoj strani



Pogleda na crkvu Sv. Vida

brda, na crkvu sv. Vida, a desno vodi put za Stari grad, preko mosta.

Mislim da je svatko uzbuđen kad ulazi u ovaj grad. I sama pomisao na Ozalj i njegove stanovnike budi u posjetiteljima neko posebno osjećanje. Jedan od najvećih hrvatskih pjesnika, August Senoa, napisao je pjesmu "Na Ozlju gradu", nakon svoje prve posjete 1872. Donosim vam cijelu pjesmu:

Pred tvojim pragom pomolih se, eto,
Od svih hrvatskih prvi ti moj grade,
Davnine naše kameni ti jade;
Da, duša veli: Tu je mjesto sveto!
Hrvatskih misli kolijevke gle prave,
Mogile eto hrvatske nam slave.

Na strmu vrhu stojiš krut, ponosit,
Ko smjela duša davnih ti vladara,
Nebeskim zvjezdama pripravan prkositi
Ponositi pitaš: "Gdje mi ima para,
Pohvalit koja može li se strana,
Ko ja što mogu - kuća Zrinskih bana?!"

Kamenit oklop prsi moje krije,
Kamenita i Zrinska prsa bila,
Sveg istoka salijetala ih sila,
Al Zrinsko srce uzdrhtalo nije,
Visoko ko što strše kule moje,
Junački rod uspinjo glave svoje.

A Zrinska volja kao stijena kruta,
U koju Kupa pjeneć se zabada
Trajaše tvrda, dušmaninu ljuta;
A Zrinska drevnost čvala uvijek mlada;
A Zrinski rod ko hrast u mojoj gori
Stajaše stavan: živ ga ne obori.

Sa njegovih djela sustala bje slava:
Po svemu svijetu dično ime leti,
I mnoga carska pokloni se glava,
Sa imena tog drhće Stambul kleti:
A polubozι, svijetu svem poznati,
Tuj bjahu krotki ljudi, tuj Hrvati!"

I pođoh dalje u dvorane puste,
U čudno carstvo starodavnih sjena.
Čuj! Kakvi zuje tajni glasi? Čuste?
Ne slaže l' strune "Jadranska sirena"?
A ona gospa do prozora eno?
Hrvatice oj prva ti - Jeleno!

Da, tu vam zipka, stol i odar bili,
Tu nicalе suze, smijeh i pjesme,
Iz ove gorske krepljaste se česme,
Čuj ono zvonce sa brežuljka malo,
Na molitvu to zvonce vas je zvalo.

A sada? - Sada? Pitaj hrast taj stari,
Nad svodom kamenoga lava.
Oj, gdje su vaši stari gospodari,
I ta hrvatska njina gdje je slava?
Da, pitaj, pitaj! - Kamen ti ne zbori.
"Gdje" pitaj! - "Gdje" ti jeka odgovori!

I mislim, tvrdi grad će pasti na me,
uzjario se u mom srcu plamen,
Iz grada bjegoh - ko iz grobne jame,
Goruće čelo na gol stisnuh kamen.
"A sada?" jeknuh - "pjesme, priče, bajke!"
I plakah gorko, ko na grobu majke.

U grad se ulazi s njegove južne strane preko drvenog mosta koji leži na kamenim stupovima, dok je srednji stup zapravo nekadašnja kula-strážarnica. Kad predete preko tog mosta, pred vama je dvorac, no on nije kompletno dostupan za pregledavanje. Nažalost, zapušten je, u derutnom je stanju, no čak ni ta derutnost ne može vam uništiti taj osjećaj posebnosti. Nasuprot ulazu uzdiže se dvokatna kula, a lijevo uz branič-kule vodi glavni ulaz u gradsko dvorište. I zastanimo ovdje. Pod kulom i živoj stijeni postavljena je 1971. godine brončana spomen ploča u znak sjećanja na 300-godišnjicu pogubljenja Petra Zrinskog i Krste Frankopana s tekstom:

NAVIK ON ŽIVI KI ZGINE POŠTENO
F.K. Frankopan
U povodu tristo godišnjice smaknuća
zatočenika hrvatske samostalnosti i
hrvatskih književnika bana Petra Zrinskog i
kneza Frana Krste Frankopana.
Podiže narod Ozlja 30. travnja 1971.

Možda samo treba dodati što se dogodilo nakon smaknuća Petra Zrinskog i Krste Frankopana Ozlju. Kad je car Leopold 4. travnja 1670. godine naredio zapljenu imanja Zrinskih i Frankopana, grad Ozalj i čitavo njegovo vlastelinstvo bili su strahovito opljačkani. Pljačku je izveo Fridrik Sauer po nalogu karlovačkog generala Josipa Herbersteina. Ostala imanja su im također opljačkana i podijeljena između plemstva, pristaša cara. Tada je Hrvatska potpuno izgubila svoju političku samostalnost i postala sasvim ovisna o Austriji. Grad Ozalj je od tada prelazio iz ruke u ruku, neki od tadašnjih vlasnika nadograđivali su grad.

Koliko bih vam još mogla napisati o Ozlju, a mjesta više nema. Ozalj treba gledati očima i srcem i sjećanjem. Slikarica Sava Raškaj je obožavala ovaj grad i stalno ga je slikala. Mnogi su ga pjesnici opisivali u svojim pjesmama, toliko je lijep. Ozalj je nezaboravan, i pozivam vas zato: posjetite Ozalj kad imate priliku. Kad ga napustite, ostati će vam uspomena na jedan čaroban grad, mogli bi reći grad iz lijepih snova, negdje u visini, nad modro-zelenom Kupom....

Valentina



Pogled sa dvorca Ozalj na Kupu i prekrasnu okolicu

Mojim očima (i srcem).....

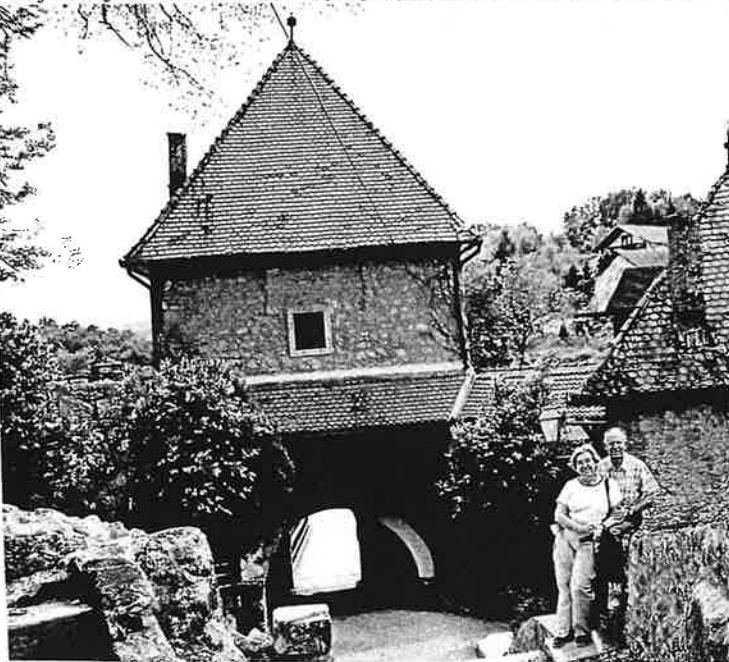
U Hrvatskom zagorju ima zaista mnogo dvoraca. Posjetila sam mnoge, posebno sam uživala u razgledavanju dvorca Miljana i nadam se da ćemo jednog dana "svratiti" i u taj dvorac, na stranama ISKRE, no danas odlazimo u karlovačko područje. Na ovom području ima nekoliko poznatih dvoraca: Dubovac, Kaštel, Pokupje, Jaškovo,



Ulaz u grad Ozalj

Hrašće, Zarkovac i još neki drugi, no najpoznatiji od svih svakako je Ozalj. O Ozlju smo mnogo slušali, mnogi od nas, kad smo, jasno, bili puno mlađi. Posjećivali smo ga kao dio naših školskih ekskurzija, no i to je bilo tako davno (bar u mojem slučaju).... Kad sam bila u Hrvatskoj ovog svibnja ponovno samo posjetila Ozalj i gotovo se vratila u moje školske dane, ali i razočarala, jer dvorac je u lošem stanju.

No, vratimo se samom dvorcu. U "Ekciklopediji hrvatske umjetnosti" ovako piše o Ozlju, dvorcu: "Srednjovjekovni grad Ozalj smješten je na klisuri iznad Kupe, pregrađen je u dvor u XVIII. St. Bio



U dvorištu dvorca Ozlja, pred samim ulazom



Unutrašnjost dvorišta sa objektima u derutnom stanju

je opkoljen vanjskim (starijim) i unutarnjim zidovima, koji su pojačani s pet polukula. U grad se ulazi preko mosta (do 1821. bio je pomičan), ispod kojega je stup sa strijelcima za obranu gradskoga opkopa. Ulaznu kulu dao je podignuti 1599. Juraj Zrinski. Grad se spominje od 1244. u kraljevim rukama, potom u posjedu Babonića, od 1398. Frankopana, od 1550. Zrinskih. Zbog mnogih pregradnja očuvan je tek manji dio starijega kompleksa u kojemu se ističe kula četverokutne osnove, vjerojatno stara obrambena kula, gotička kapela, te pravokutna palača (tzv. palas) Nikole Zrinskoga (nazvana žitnica) s gotičkim detaljima (nad vratima je natpis iz 1556. U tom dijelu grada nađene su zidne slike i glagoljski grafiti. Mnogobrojne dragocjenosti raznesene su nakon smaknuća Petra Zrinskoga (1671). Ruševni je grad temeljito dao pregraditi R. Perlas (radove vodio kapetan Verneda 1743. - 53.) God. 1766 - 1872. grad je u posjedu Batthyanya, prvi od njih Teodor, nadozidao je drugi kat sjevernog krila i sagradio novi barokni trakt. Kasniji su mu vlasnici obitelji Thurn i Taxism od 1928. kada ga je Družba braće Hrvatskog zmaja spasila od propadanja. U gradu je smješten Zavičajni muzej (osnovan 1971). - Podno grada je Petar Zrinski dao podignuti oko 1654. kapelu Sv. Antuna Padovanskoga. Srušena je oko 1890., a neki su predmeti predani mjesnoj baroknoj župnoj crkvi sv. Vida (iz sredine XVIII. stoljeća.)

Tako piše o Ozlju u enciklopediji, no dozvolite meni i mojem sjećanju da vas dovede do ovog starog dvorca, u kojeg ne možete ući a da se ne sjetite urote Zrinski - Frankopan.

Kad smo kretali iz Zagreba dan je bio prekrasan. Automobil upravo leti dobrim cestama, a oko vas zelene poljane, vrbe, prekrasno poljsko cvijeće. Put vodi uz modro-zelenu Kupu. Koji puta od ushićenja ljepote oko vas zastane dah. I onda naglo, iza jednog zavoja, pred nama se ukazao dvorac, drveno zdanje zrinško-frankopanskog Ozalj-grada podignutog na čvrstoj kamenjoj hridi. Pogled je upravo veličanstven! Tu nestvarnu ljepotu upotpunjuju mirne modro-zelene vode Kupe nad ozaljskim slapom. Čamac plovi po Kupi. Mir.

Okolni brežuljci sa zelenim šumarcima i voćnjacima savršeno upotpunjuju ovo veelebono zdanje. Rijetko se nađe zajedno prekrasna priroda i neobično vrijedan kulturno-povijesni spomenik. Ozalj posjeduje jedno i drugo.

Tik pred njegovim istočnim zidinama skreće se u guduru Curak, prozvanu tako po izvoru pitke vode. S lijeve strane pogled pada na vrh

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 123, 01. VIII 2003.

Kultura

KRITIČKO IZDANJE KAŠIĆEVE GRAMATIKE

Prva gramatika hrvatskoga jezika, koju je objavio Bartol Kašić u Rimu 1604., nakon tri pretiska dobit će nakon nekoliko godina rada 2004. kritičko i jubilarno izdanje, koje će ići ukorak s kritičkom filologijom u svijetu, piše najnoviji broj tjednika za kulturu Hrvatsko slovo. Novo izdanje Kašićeve hrvatske gramatike imat će usporedno latinski i hrvatski naslov - Bartholomeus Cassius "Institutiones linguae Illyricae"; Bartol Kašić "Osnove hrvatskoga jezika", piše lingvist Zvonko Pandžić, koji je priredio drugo izdanje. Latinski tekst bit će uspoređen s njegovim prijedlošcima, ponajprije s latinskom gramatikom portugalskoga isusovca Manuela Alvaresa iz 1572. i njezinim izdanjem iz 1637., koje je uz Kašićevu pomoć bio priredio Jakov Mikalja. Pripremu kritičkog izdanja Kašićeve gramatike prati nekoliko uglednih stručnjaka s više europskih sveučilišta, a projekt provodi Sveučilište u Oslu u sklopu proučavanja i sistematizacije jezičnoga znanja misionara u čitavu svijetu. Svrha je toga projekta usklađivati i organizirati istraživački rad, s posebnim naglaskom na sustavnu proučavanju prvih gramatika i rječnika pojedinih naroda. (Hina, Vjesnik)

"OTVORENA NEBESA" IVANA RANGERA

U Galeriji Ivana Rangera u Pavlinskom samostanu u Lepoglavi otvorena je izložba pod nazivom "Otvorena nebesa". Izložba je priređena u povodu 250. obljetnice smrti Ivana Krstitelja Rangera, a riječ je o fotografijama svodova i zidnih detalja koje je Ranger oslikao u crkvama u okolini Lepoglave, Olimlju, Strigovi i Varaždinu. Po riječima Marije Mirković, autorice izložbe, Ranger je posebno značajan jer je u Hrvatsku unio iluzionističko slikarstvo, što se najbolje može osjetiti na svodovima i kupolama. Izložba će postati stalni postav galerije, a iduće ju godine namjeravaju proširiti Rangerovim zidnim slikarstvom. Ovom se izložbom nastoji skrenuti i pozornost prema Lepoglavi kao važnom pavlinskom središtu školstva, znanosti i umjetnosti u 17. i 18. stoljeću. (Vjesnik)

HRVATSKI KROZ ZABAVU

U organizaciji Hrvatske matice iseljenika od 19. do 30. srpnja u No-vom Vinodolskom (Dječje odmaralište Crvenog križa), održat će se Mala ljetna škola hrvatskoga jezika i kulture. Temeljni cilj je da djeca koja žive izvan Hrvatske igru i zabavu unaprijede svoje znanje te što bolje upoznaju kulturnu i prirodnu baštinu kraja u kome borave. Pedeset polaznika Škole dolaze iz Švicarske, Velike Britanije, SAD, Australije, Ujedinjenih Arapskih Emirata i susjedne Vojvodine.

Program Škole, koji ima hrvatsku jezičnu radionicu ovisno o predznanju polaznika, prate dobro organizirana dramska, likovna i mala radionica - igraonica, te selekcije - mali novinari i filmski kutić. (V. I.)

ISTRAŽIVANJE PRAPOVIJESNOG NASELJA

Šestu godinu zaredom nastavljeno je sustavno istraživanje arheološkog lokaliteta Galovo kod Slavonskog Broda. Istraživanje, kojim rukovodi dr. Kornelija Minichreiter s Instituta za arheologiju u Zagrebu, financira Ministarstvo kulture RH, uz potporu Brodsko-posavske županije, Instituta za arheologiju i Muzeja broderskog Posavlja. U proteklih pet godina otkrivene su stambene zemunice i prikupljenje tisuće nalaza i predmeta, a analize pronađenog ugljena potvrđuju da naselje pripada razdoblju starčevačke kulture i potječe otprilike 5700 godina prije Krista. (Večernji list)

NAGRADE LEKSIKOGRAFSKOG ZAVODA

Novim enciklopedijskim sveskom i dodjelom nagrada 7. srpnja je Leksikografski zavod "Miroslav Krleža" obilježio 110. rođendan svog utemeljitelja i dugogodišnjeg ravnatelja. Peti svezak Hrvatske (opće) enciklopedije, s oko 5500 članaka iz 124 struke, predstavili su ravnatelj Zavoda Tomislav Ladan i Vlaho Bogišić, te urednici HE August Kovačec i Slaven Ravlić.

Povelja LZ-a pripala je Josipu Šentiji kao priznanje za njegov odličan uređivački rad na 3. izdanju Opće enciklopedije, tržišno najuspjelijem zavodskom proizvodu. To je izdanje uz legendarnu Hrvatsku enciklopediju M. Ujevića uzor današnjim leksikografima u izradi HE, koja će na predviđenih 11 svezaka donijeti milijun redaka teksta univerzalnog i hrvatskog sadržaja. Najboljim leksikografskim djelom u prošle dvije godine povjerenstvo kojem je predsjedao Josip Bratulić

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 123, 01. VIII 2003.

proglasilo je Opći religijski leksikon glavnog urednika Adalberta Rebića, kojem je pripala Nagrada "Mate Ujević", za djelo rijetko i u svjetskim razmjerima

(Večernji list)

PLESOVI NACIONALNIH MANJINA

Kulturnoumjetnička društva Albanaca, Austrijanaca, Bošnjaka, Crnogoraca, Čeha, Mađara, Makedonaca, Nijemaca, Roma, Rusina, Slovaka, Slovenaca, Srba, Talijana, Ukrajinaca i Židova predstaviti će Zagrepčanima na glavnom gradskom trgu te Gradecu od 16. do 20. srpnja plesove, glazbu i nošnje svojih matičnih naroda.

U sklopu 37. međunarodne smotre folklor, uz domaće i strane folklorne grupe, nastupit će čak 16 skupina nacionalnih manjina koje žive u Hrvatskoj. Tako će Zagrepčani moći vidjeti tradicionalni albanski ples parova shotu, mađarski čardaš, romsku talavu, slovenske plesove štajeriš, zibenšrit, mrzulin i grabčev ples s metlom te rusinske i ukrajinske narodne plesove: hopak, kozáčok, kolomijsku, tanjec, tropočanku, huculku i arkan. Gradom će proći i češke poklade te izvorni slovački svatovi. Posjetitelji će moći uživati i u bošnjačkim sevdalinkama i svirkama na "deblu", njemačkim i austrijskim valcerima i polkama, romskom peštrefu i taksimu, talijanskim bitinadama i crnogorskim guslama. Nedavno osnovan klezmer sastav "Jewseri" izvest će napjeve ovdašnjih židovskih tradicija, KUD "Krste Misirkov" plesne i glazbene točke Vardarske, Pirinske i Egejske Makedonije... (Večernji I.)

PAPIĆEV FILM "INFEKCIJA" U MONTREALU

Upravo dovršeni film "Infekcija" Krste Papića uvršten je u službeni program filmskog festivala u Montrealu, koji će se održati od 27. kolovoza do 4. rujna, izvijestila je u ponedjeljak producentska kuća Ozana film. Papićev film, koji će premijeru imati 22. srpnja na Pulscom festivalu, uvršten je u sekciju Europski film, koja je dio natjecateljske sekcije "Competition of the Continents". Glavna nagrada "Festivala filmova svijeta" u Montrealu je Zlatni zenit za najbolji film. Scenarij za film fantastike "Infekcija" napisali su Mate Matišić i Krsto Papić. U filmu glume, među ostalima, Leon Lučev, Lucija Ššerbedžija, Sven Medvešek, Filip Šovagović, Božidar Alić, Dejan Aćimović, Ana Karić, Dražen Kuhn, Vanja Drach. Film je snimljen u produkciji Ozana filma iz Zagreba, New Wave Pictures iz Bruxellesa i Hrvatske radiotelevizije. (Hina, Vjesnik)

NATIONAL GEOGRAPHIC NA HRVATSKOM

Od osnutka National Geographic Societyja i tiskanja prvog broja publikacije tog društva prije 113 godina, fotografija je zaštitni znak svima poznatog časopisa National Geographic. To je među ostalim naglašeno 10. srpnja u Kneževu dvoru na predstavljanju projekta izdavačke kuće Sanoma Magazine. Ta kuća od listopada ove godine izdavat će hrvatsku verziju National Geographic, a časopis će biti predstavljen 11. srpnja, uoči otvorenja izložbe "National Geographic Hrvatska - 100 Best Photographs Road Show" u prostoru žitnice "Rupe", koja se ponovno otvara za javnost. Kako je naglašeno, hrvatski National Geographic bit će, kao i ostala izdanja toga kulturnog časopisa, zasebno izdanje u kojem će uz reportaže iz čitavog svijeta biti i one iz Hrvatske. Prva takva reportaža bit će o najmanjem gradu na svijetu, Humu, za koju je proteklih šest mjeseci fotografije snimao fotograf Stefan Lupino. Inače, reportaže koje objavljuje National Gegeraphic rade se više od godinu dana, a prosječno se za svaku reportažu snimi 17.000 fotografija. Cijena hrvatskog National Geographic, koji će se početkom listopada naći na kioscima, iznositi će 27 kuna. (Vjesnik)

CRNA GORA, nastavak s prošle strane

Hrvatska matica iseljenika bila je i domaćin promocije našeg časopisa "Hrvatski glasnik" kojoj je prisustvovalo preko stotinu osoba, većinom Bokelja koji žive u Zagrebu.

Razgovarali smo i sa gosp. Marunom, ravnateljem Hrvatske matice iseljenika i njegovim suradnicima. Tom prigodom najviše riječi bilo je o prijedlogu programa manifestacije "Dani Hrvata Crne Gore u Zagrebu" koja će se organizirati za vrijeme "Tjedna hrvatskih manjina" krajem rujna u Zagrebu..

HRVATSKA TREĆA U EUROPI PO BOGATSTVU FLORE

Hrvatska je treća u Europi po bogatstvu flore! Tu će tezu potvrditi hrvatski botaničari koji će sljedeće tri godine raditi na najvećoj inventarizaciji biljnog svijeta u zemlji. Radionice Hrvatskog botaničkog društva, koje je zbog opsega posla u pomoć pozvalo i kolege iz Slovenije, počinju 10. srpnja. Cilj radionica jest upoznavanje suradnika na projektu s metodologijom istraživanja, nakon čega počinje rad na terenu. Botaničari će detaljno pregledati svaki djelić prostora u četiri nacionalna parka - Plitvičkim jezerima, sjevernom Velebitu, Paklenici i Risnjaku - te na ogulinskom području, u dolini Kupe i dijelovima Parka prirode Velebit.

Predsjednik Hrvatskoga botaničkog društva dr. Toni Nikolić najavljuje da će detaljno biti pregledan svaki djelić prostora i evidentirana svaka biljna vrsta i svaki tip staništa. Obradena područja dobit će karte rasprostranjenosti za svaku biljnu vrstu, odnosno atlas područja, čija će najmanja rezolucija iznositi dva četvorna kilometra. Bit će to veliki napredak u poznavanju hrvatske flore i izvrсна baza za buduće znanstvene analize. Inventarizacija flore dio je projekta KEC - Očuvanje krških ekoloških sustava, koji se ostvaruje donacijom Svjetske banke, čije provođenje nadzire Ministarstvo zaštite okoliša i prostornog uređenja. Strateški je cilj toga programa očuvati postojeće vrijednosti biološke i krajobrazne raznolikosti krškog područja te osigurati usklađeno gospodarenje svim prirodnim dobrima na ovome području. Istraživanje bi moglo potvrditi takozvane vruće točke rasporeda flore - mjesta na kojima se nalaze brojne i raznolike biljne vrste.

Broj endemskih vrsta po četvornom metru kod nas je tri puta veći od svjetskih razmjera. Prema istraživanjima koja je dr. Toni Nikolić proveo devedesetih godina, Hrvatska ima 0,076 vaskularnih biljnih vrsta po četvornom kilometru, a ispred nas su samo Slovenija sa 0,16 i Albanija sa 0,11 biljnih vrsta po četvornom kilometru.

Postoji takozvani checklist, koji je Hrvatsku već svrstao na treće mjesto u Europi, ali on će najnovijom inventarizacijom zasigurno biti nadopunjen. Prema tom popisu, kod nas je registrirano ukupno 4300 vaskularnih biljnih vrsta (bez algi i mahovina), a s podvrstama čak 5350. Stvaran broj sigurno je i veći jer je u međuvremenu bogatstvo flore još naraslo.

323 ENDEMSKE BILJKE

Endemskim vrstama najbogatiji dio Hrvatske jest područje dinarskoga krša. Ukupno su evidentirane 323 endemske vrste u širem smislu riječi (biljke koje rastu kod nas, ali i u susjednim zemljama - jer državne granice biljkama ne znače baš ništa). Od te 323 biljke čak 88 biljaka raste isključivo unutar hrvatskih granica. Najpoznatiji hrvatski rodovi endemskih biljaka jesu zvončike, pakuici, perunike i ljiljani.

Takve vrste, upozoravaju botaničari, osobito su značajne, pa je i odgovornost za njih najveća. Očuvanje krških ekoloških sustava dio je Nacionalne strategije i akcijskog plana raznolikosti (NSAP) i jedan od projekata Plana prioriternih akcija.

(Večernji list, 6. srpnja)

NA MLJETU POČELI S IZUČAVANJEM EKOSUSTAVA

Međunarodni projekt istraživanja ekosustava mljetskih jezera, čiji je primarni zadatak znanstvena obrada kolonija prapovijesnih meduza koje se tamo permanentno nalaze već više tisuća godina, počeo je s radom u srijedu, a trajat će do 21. srpnja. U projektu sudjeluje čak sedamnaest stručnjaka iz skoro svih dijelova Sjedinjenih Američkih Država, Italije, Slovenije i Hrvatske.

Mljetsku znanstvenu ekspediciju, osim ministarstava znanosti i tehnologije Hrvatske i Slovenije, financira i NSF (National Science Foundation of America), dok je konačni cilj projekta otkriti nove, zanimljive činjenice, vezane uz svjetsku znanost, kako u području meduza, tako i u području ekosustava i otkrića fizičke oceanografije.

Riječ je o vrlo skupom istraživanju - otkriva znanstvenik dubrovačkog Instituta za oceanografiju i ribarstvo mr. Adam Benović, napominjući kako će instrumenti za fizičku oceanografiju u slanim jezerima otoka Mljeta ostati i nakon što američki znanstvenici odu iz Hrvatske. Vrijednost istraživačke opreme pristigle iz SAD-a iznosi skoro milijun dolara, a kao potpora projektu ovih dana stižu i slovenski znanstvenici s istraživačkim brodom imenom "Sagita".

Mljetska ekspedicija svojevrsan je nastavak istraživanja što su lani intenzivirana na Odisejevu otoku otkrićem meduze iz roda Aurelia, jednog od najstarijih živućih organizama čiji najbliži "rođaci" žive u pacifičkoj

otočnoj državi Palau, Mljetu identičnom ambijentu slanog jezera. Mljetska Aurelia smatra se nepogrešivim indikatorom čistoće mora, a osobita je po tome što je rijedak primjerak živog fosila, nepromijenjenog još od pradavnog doba formiranja jezera. Pronalazak te žive okamine žarnjaka djelo je sudionika međunarodne ekipe koja je podmorje Mljeta prošlog ljeta istraživala pod okriljem mreže koordiniranog promatranja jadranskog ekosustava CAOS (Coordinated Adriatic Observing System), te Aurelijine ličinke izdvojila iz mljetskih jezera radi laboratorijskih ispitivanja.

Uz te žive okamine žarnjaka, znanstvenike je Mljetu prošle godine privukla i druga, slabije poznata hidromeđuza iz roda Tima, koja se tjelesnom građom i načinom reprodukcije znatno razlikuje od Aurelije. Ovogodišnji znanstveni pohod mljetskim jezerima zasigurno će donijeti nove spoznaje o neobičnoj vrsti želatinoznih organizama.

(Slobodna Dalmacija, 3. srpnja)

U ISTOJ TURISTIČKOJ ZONI

U sklopu Sporazuma o pograničnoj suradnji 3. srpnja će u Kočevju biti potpisano pismo namjere za osnivanje jedinstvene turističke zone u koju bi ušli dijelovi Hrvatske i Slovenije uz rijeku Kupu. Projektu "Po Kupi i Žumberku" je cilj da pruži nove mogućnosti ekološki iznimno sačuvanom ruralnom kraju, za koji u turističkom svijetu u posljednje vrijeme vlada iznimno zanimanje.

(Večernji list)

DIVOVSKA KRAVATA ZA ARENU

PULA - Pune dvije godine tvrtka "Academica Croatica" iz Zagreba, prema ideji prof. Marijana Bušića, razrađuje projekt umjetničke instalacije nazvan "Kravatom oko Arene", kojom namjerava ući i u Guinnessovu knjigu rekorda. Grad Pula prihvatio je tu ideju, a potkraj kolovoza Arena bi trebala dobiti prepoznatljiv hrvatski muški modni dodatak - divovsku kravatu kojom će biti vezana dva-tri dana. Spektakl bi trebale popratiti i brojne TV kuće iz cijele Europe.

Instalacija od svile, dugačka 400, a široka 10 metara, bit će omotana oko cijelog amfiteatra, a slobodni kraj kravate (dugačak 150 metara, širok 20-30 metara) prelazit će preko dviju prometnica, Karoline i Rive, te će svojim vrhom doticati more. Bit će to po dimenzijama najveća dosad izrađena kravata na svijetu, pa će, vjeruje se, ući i u Guinnesseoovu knjigu rekorda. Izrada i postavljenje divovske kravate stajat će oko 450.000 kuna. (Večernji list, 27. lipnja)

TALIJANSKI KONZUL ILI DUŽD IZ VENECIJE? Talijanski konzul Nobili bježao pred policijom

Samo sedam dana nakon što se doselio u Split, novi talijanski konzul Marco Nobili dokazao je da je već usvojio navike svojih domaćina: na skuter pa po Rivi, dakako bez kagice. Kako je, međutim, konzul u vožnju krenuo baš u vrijeme dok se na Rivi održavala akcija "Kupujmo hrvatsko", okretni Venecijanac dobio je i priliku za dodatno demonstriranje venecijanskog odgoja - sukobio se s policajcima!

Prema policijskom službenom izvještaju, te prema zornom svjedočenju fotografija našega fotoreportera, Nobilija su nasred Rive najprije zaustavila dva policajca i uljudno ga zamolili za dokumente; ovaj ih, pak nije imao, pa je nakon kraće prepirke odgurnuo (!) policajce i nastavio voziti. Nije stigao daleko jer su ga ubrzo okružila čak petorica policajaca. No, po tvrdnjama svjedoka, čak i tada nije htio otkriti svoje ime, nego je jednostavno okrenuo kravatu i naglas pročitao ime njezina dizajnera kao svoje vlastito!

Kad je vrag odnio šalu, dotad vrlo smirenim policajcima (koji su govorili i perfektno engleski) u pomoć je pristigla čak i jedinica interventne policije, pa su ispijači kave na Rivi imali što vidjeti: deset uniformiranih službenika bavilo se jednim nestašnim diplomatom koji je na koncu završio i u lisičinama. U pomoć mu je, međutim, priskočila jedna službenica Konzulata, donijela dokumente i izgledila spor; tek tada se, kako doznajemo, Nobili ispričao za svoje nimalo diplomatsko ponašanje.

Po policijskom izvješću, 37-godišnji Talijan sudjelovao je u "manjem verbalnom, a potom i fizičkom sukobu s policijom" zbog vožnje skuterom kroz pješačku zonu, i to bez kagice, te odguravanja policajca i bijega prema zgradi Konzulata. Prekršajnu prijavu, međutim, neće zaraditi, jer je zaštićen diplomatskom putovnicom i imunitetom.

(Slobodna Dalmacija, 5. srpnja)

Iz naše prošlosti

Dr. Sc. Dragutin Pavličević: KRATKA POLITIČKA I KULTURNA POVIJEST HRVATSKE :

7. GLAZBENA UMJETNOST

Narodna glazba je po postanku vrlo stara. Prenosila se usmeno, pjevanjem, a početci umjetničke glazbe gube se u tami srednjeg vijeka. Prvi napjevi za crkvene potrebe zabilježeni su u Hrvatskoj u 10. st., a na području današnje BiH znatno kasnije. Jedna od posebnosti glazbenog života na ovom prostoru je glagoljaško pjevanje - pojanje. Prvi primjerci crkvene glazbe sačuvani su u katoličkim kodeksima od 11. do 15. st. Prvi Hrvat za koga znamo da se pozabavio crkvenom glazbom, a možda je i skladao, je zagrebački biskup blaženi Augustin Kazotić s početka 14. st.

Prvi hrvatski skladatelji javljaju se u Dubrovniku i Dalmaciji u doba renesanse. U doba baroka spominje se u Italiji Hrvat zvan Ivan Šibenčanin. U to doba djeluju glazbeni stvaraoci i u kontinentalnoj Hrvatskoj. Prvi hrvatski skladatelji koji su bili poznati i u širim razmjerima bili su uglavnom Dubrovčani i Dalmatinci koji su bili u neposrednom dodiru sa Zapadom, poglavito Italijom. To su Dubrovčanin Luka (Sorgo) Sorkočević, Ivan Mane Jarnović i Splićanin Julije Bajamonti čija se djela i danas izvode.

Luka Sorkočević (1734.-1789.), dubrovački diplomat i glazbenik, podrijetlom iz glasovite plemenitaške obitelji, ostavio je raznolik opus glazbenih djela koji se i danas ocjenjuju kao "antologijski dosezi hrvatske pretklasične glazbe".

To se isto može reći i za djelo splitskog liječnika i polihistora Julija Bajamontija (1744.-1800.) koji je, uz razna glazbena djela 1787., kad je umro veliki hrvatski znanstvenik Ruđer Bošković, napisao njemu u čast i poseban Rekvijem. Prvi hrvatski violinski virtuoz i ujedno skladatelj bio je Ivan Mane Jarnović (1747.-1804.). Svirao je tuđa djela, ali i izvodio svoje kompozicije diljem čitave Europe od Irske i Engleske do carske Rusije. Njegovi napjevi bili su toliko popularni da su ih onodobni kompozitori uvrstavali u svoje opere.

I početci hrvatske moderne glazbe, kao uostalom i književnosti, vezani su uz hrvatski narodni preporod u prvoj polovici 19. st. Tada su dvojica

I ovo je naša prošlost

Kad raznišljamo o prošlosti obično mislimo o starim knjigama, prekrasnim zgradama, o kamenim zapisima.... Rijetko razmišljamo o tome što je brinulo naše stare. Da li su se i oni zabrinjavali nad istim stvarima kao i mi danas, ili su njihove brige bile manje? Rijetko kad se pitamo kako su nastali naši gradovi, kako su sačuvane prekrasne fasade, tko se tada, pred nekoliko stotina godina, ili pred kojih desetak godina brinuo kako bi naši gradovi bili lijepi, skladni, nenagršteni. Tako vam danas donosimo jedan povijesni članak u kojem je vidno kako su su naši stari brinuli za nenagrdivanje svoga grada, Dubrovnika. Tko zna, možda će ovaj članak otvoriti oči nekima koji ne smatraju da se treba uključiti u društveni život, gledati oko sebe, reagirati kad je nužno.... Pred koji dan došla je vijest kako je život u Kanadi sada na osmom mjestu u svijetu, a bili smo prvi pred par godina! Koliko smo mi, kanadski Hrvati, učinili kako bi poboljšali život u Kanadi? Zato, prijatelji, čitatelji, kad vidite nešto što vas smeta, reagirajte, pišite novinama, vašem predstavniku u Parlamentu, hrvatskoj Vladi, ovim novinama. Da li znate da jedno napisano pismo vrijedi za 50 (nenapisanih) pisama?

Ne nagrdujmo Dubrovnika

Običaj je, da se kod nas u starim našim gradovima griješi i nagrduje njihova arhitektonska cjelina novotarijama i novim građevinama. Ruši se staro bez milosrđa i stvara se jedna neukusna grdosija za drugom, karakter cjeline ne poštuje se i na žalost pravilo je, da se poslije rušenja starog gradi nešto novo, što nije u nikakvom skladu ni sa okolinom ni sa sadašnjim smjernicama u umjetnosti. Bepomoćno promatramo to razaranje umjetničkih spomenika, a u isto vrijeme vidimo novo građenje, koje nema sa umjetnošću nikakve veze. I gotovo smo već postali rezignirani i tako se taj nekulturni postupak vrši nesmetano i neumjetničko nagrdivanje pobjedno osvaja poziciju za pozicijom. No vijest, da će se u najkraće vrijeme graditi golemi hotel ispod najljepše točke u Dubrovniku, ispod Boninova na Dančama, kraj one male crkvice sa problemom na šalu, i da će tamo ogromna neskladna zgradurina zapremiti cijeli kraj, zaprepastila nas je sve i mi svi bez reda valja da dignemo svoj glasu obranu toga divnoga mjesta.

Ako nam se već ne vjeruje, da se zgražamo zbog nagrde karaktera cijeloga onoga divnog kraja, ako naš protest ne vrijedi zbog umjetničkih razloga, to će možda vrijediti upravo zbog turističkih razloga, upravo zbog onih istih razloga, koji stvaraju potrebu novih hotela u Dalmaciji, a specijalno u Dubrovniku. Jer ako budu upropaštene ljepote toga jedinstvenoga spomenika naše prošlosti, te ako budu poništene i ljepote samog pejisaža sa neukusnim zgradurinama, tko će još dolaziti u taj turistički centar, za koga će biti još Dubrovnik privlačan.

I zato uz naš protest uvrštavamo apel slovenskog arhitekta Plečnika, restauratora Hradčana, koji je taj apel uputio na odgovorne

glazbenika njemačkih prezimena pohrvatili svoja imena i napisali brojne skladbe, poglavito popularne, pokretačke napjeve, tzv. davorije. To su Ferdo Livadić (Wiesner) i Vatroslav Lisinski (Fuchs). Lisinski je za svoga kratkog života 1819.-1854. skladao i prvu hrvatsku operu, jednu od prvih među slavenskim narodima - Ljubav i zloba (1846.). Vrhunac hrvatske glazbene umjetnosti 19. st. a možda i uopće dosegao je Riječanin Ivan Zajc (1832.-1914.) sa svojim operama, poglavito s najpopularnijom Nikola Šubić Zrinjski (1876.) čiji se napjev "U boj, u boj" pjeva i danas poput borbene koračnice. To je dosada najizvođenija hrvatska opera.

Na početku 20. st. ističe se nekoliko hrvatskih skladatelja koja uspješno nastavljaju djelo Lisinskog i Zajca. To su Blagoje Bersa (djelovao i u Sarajevu), Dora Pejačević (koja je vrhunac popularnosti postigla u naše vrijeme), Antun Dobronić, Ivan Matetić Ronjgov i drugi. U razdoblju između dva svjetska rata afirmirali su se Fran Lhotka, Krešimir Baranović i poglavito Jakov Gotovac (1890.-1982.). On poseže i u libretu i u glazbenom izričaju za narodnim motivima i stvara (1935.) Ero s onoga svijeta, uz Zajčeva Zrinjskog ponajbolju hrvatsku operu.

Poslije II. svjetskog rata, uz spomenute, istaknuli su se skladatelji poput Ivana Brkanovića, Borisa Papandopula, Stjepana Šuleka, Brune Bjelinskog i dr. U europskim razmjerima posebnu su popularnost u suvremenim glazbenim oblicima postigli Ivo Malec i Milko Kelemen. Treba dodati da je hrvatska glazba u ovom stoljeću dala i nekoliko dirigenata među kojima je svjetsku slavu stekao Lovro pl. Matačić (1899.-1985.). I u naše doba ima Hrvatska nekoliko europski afirmiranih dirigenata npr. Nikša Barezza, Vjekoslav Šutej i drugi. I Milka Trnina ima svoje nasljednice koje su pjevale u najvećim svjetskim operama poput Ruže Pospiš - Baldani, Ljerke Molnar Talajić, B. Ruk-Fačić i dr. uostalom kao violinista Zlatko Baloković u klavirskim virtuoizima kakvi su Ivo i Lovro Pogoreličić, pa Zagrebački solisti, Zagrebački kvartet, Simfonijski orkestar HRT-a i drugi. (Naklada HIC,

faktore imajući u vidu sve one nedaće, koje su stigle i koje će još stići naš Dubrovnik. Tekst apela glasi:

"Za svoga boravka u Dubrovniku imao sam prilike da točno pregledam cijeli grad i sve njegove spomenike crkvene i profane arhitekture. Sa ne malom zabrinutošću i boli u duši primijetio sam kako se u novije doba Dubrovnik nagrduje neukusnim i banalnim zgradama.

Da bi se spriječilo ovakovo nagrdivanje Dubrovnika, bilo bi neophodno, da se čitav grad zakonom proglasi za monumentum nationale.

Isto tako bilo bi potrebno, da se u uredu za spomenike postavi jedan mladi arhitekt, solidne stručne spreme i umjetničkih sposobnosti, koji bi umio ne samo rukovoditi poslove restauriranja i konzerviranja arhitektonskih spomenika, nego bi i lično nadzirao sve projekte za novogradnje i njihovu izradbu.

Ovaj arhitekt mogao bi, istovremeno, izrađivati točno i detaljno nacрте svih značajnih dubrovačkih spomenika i na taj način raditi na osnivanju Arhiva, bez kojega se ne mogu zamisliti ni ozbiljni restauraterski poslovi, ni temeljita naučna istraživanja.

Po mojem dubokom uvjerenju, jedino arhitekt i to umjetnik, koji bi radio u uredu za spomenike i živio u direktnoj vezi sa spomenicima Dubrovnika, mogao bi da uspješno pobija nagrdivanje grada lošim novogradnjama i da na taj način čuva spomenike i ljepotu ovog vjekovnog bisera na našem Jadranu."

(Opaska urednice: Hotel nije nikad izgrađen!)

(Književnik, hrvatski književni mjesečnik, god. III, Zagreb, travanj 1930.)

church itself has a floor covered with sepulchral slabs with coats-of-arms and epitaphs.

The parish church of St Lovrinac - or St Lovro - attributed to the 15th century, and later adapted in the Baroque style, keeps a priceless artistic treasure, the Triptych of the main altar (the altar itself being the work of Croatian painter and sculptor Ivan Rendić, traditionally attributed to Tiziano Vecelli (1477 - 1576), whilst modern art critics attributes the work to Venetian artist Paolo Veronese (1528 - 1588). The right altar is ornamented by a painting, work of Jacopo Bassano (1516 - 1592) and by three paintings of our artist Celestino Medović, along with a small icon dating from the 16th century. The church sacristy keeps garments and lace, votive pictures of sailors dating from the 19th century, as well as a silver cross, work of Tiziano Aspetti, from cca 1600. The Church Fortress paintings, works by Master Antonio Sciuri (17th century), Stefano Celesti (1659), Giuseppe Albardi (17th century), as well as a painting by Marko Rašica (1923), also two Baroque angels, realized by the Venetian wood-carver Antonio Porri, along with the already mentioned image of St Peter, represent an art gallery of its kind, one that Vrboska is especially proud of. And not without reason; for these artistic objects, especially the paintings, are the highest quality examples of the island's fine arts reserves. The small church of St Rocco with the famous wooden Baroque altar should also be mentioned. All this attests the abundant artistic tradition of the island, its economic prosperity and the connections the island maintained with the cultural centres during the past centuries.



One of the beautiful scenes of nature at Vrboska

Today's Vrboska has approximately 530 inhabitants, but that number greatly increases over weekends and holidays, as well as during church manifestations, out of respect towards religious traditions, such as the Za križem (After the Cross) procession, the pinnacle of public piety during the entire church year. It is held during the night between Maundy Thursday and Good Friday involving six parishes: Vrboska, Jelsa, Pitve, Vrisnik, Svrač and Vrbanj. On the evening of Maundy Thursday, the cross-bearer, bare-footed or wearing only socks, with a heavy cross on his shoulders, accompanied by brethren in white garments and with lighted candles in heavy chandeliers, leads the procession on its way through six parishes, with stations and prayers in each one of them. At the same time, a procession starts from each parish, and on its way through vineyards, fields and olive groves, with lighted candles and prayers, they all form a kind of circle. People walk in a circle throughout the night, following the Cross, which, on the morning of Good Friday, the cross bearer delivers to the Bishop of Jelsa, running the last hundred metres. All of Jelsa is there for the reception; there is no soul that is not touched, moved to tears, by this sublime spectacle. The Gospin plač (Our Lady's Tears), a song that can be heard only here and very few Hvar inhabitants know how to sing, is a component part of this religious feast, which for its fame has long ago passed the frontiers of the island, if not of the continent. To be a cross bearer is a special honour, so that young men start preparing for it early, as one has to wait for one's turn for up to 15 years or more.

The roots of this religious manifestation lie, according to some, in the Flagellata movement, which, coming from Italy in the 13th century, quickly spread throughout Europe. The cult of Jesus's martyrdom and Mary's bereavement, as well as the aspiration to lead a life like Christ the Martyr and doing penance for redeeming one's sins, characterized Christianity in the late Middle Ages. Thus it is considered possible that the miracle that happened on Hvar on 6 February 1510, when the cross wept tears of blood, was the initial incentive for the manifestation. That was at the time of the Venetian rule in these parts, and of privileged aristocracy, and leaders of the disinherited people swore upon the cross to be faithful in their fight against the nobility. That same cross began to bleed on the mentioned day, the sky above Hvar darkened, a great storm raged over the island and an earthquake brought down the belfry of a church. Seeing the event as a foreboding of a great evil, the inhabitants of the entire island hurried to the square in front of the cathedral into which the cross was carried. A great procession with the

cross took place, people walked barefoot, wearing nooses around their necks, others walked weeping and praying, afterwards beginning to do their penance: self-flagellation. Most probably they continued to practice this penance even after returning to their homes. However, there was no stopping the insurrection; it started only three months later, and the motive was the rape of a young peasant woman.

The insurgents were led by Matija Ivanić, born in Vrbanj, where to this day there exists a house called Kraljevi dvori (King's Courts), in which, according to tradition, he was born. The insurgents had a violent and bloody squaring of accounts with the aristocracy, many noble families left the island, however, the Venetian still intervened, sending the provveditore (head of a region, during the Venetian rule in Dalmatia) Giustinian Sebastian to get the situation under control. The latter sentenced 65 leaders of the people to mutilation and hanging, which sparked off a new insurrection, which he later partially put down, by attacking and devastating Vrboska, in 1512. Two years later, the Venetian achieved to completely put down the insurrection, whose aim was to change the existing society, that is, to achieve the equality of all classes. In Europe, such programmes began to be realized only with the bourgeois revolutions in the 17th and 18th century. In Vrboska, there still exists the custom of lighting bonfires on St John's day on the little square next to the church of St Mary.

The old traditions of salting fish and shipbuilding, the main bread-winning occupations in Vrboska during the entire 19th century are dead, today's population is oriented towards tourism, along with Mediterranean agriculture and the fishing industry. Thanks to its ACI marina, the nudist camp and the hotel capacities, Vrboska, in summer, is full of life. Some hundred berths of the little marina are overflowing with boats, seamen, dogs, bicycles, parasols, and everything is taken care of by the excellently organized and pleasant personnel. The culinary offers of several restaurants would not put to shame even some famous Riviera restaurants, whilst the cultural and entertainment programmes are also satisfactory. Some of the manifestations are repeated regularly each year during the summer months, e.g., the traditional Day of the Marina. Lovers of walks are in the right place, for one can take long walks from one end of the bay to the other, as well as on the road from the marina to Jelsa, through dense pine forests. Young people's entertainment does not disturb the animation of summer nights, since the Luda Koka (Crazy Hen), a unique disco bar is located outside the town. The conditions for practicing various types of sport are good, especially for cycling, as the island's paths, across fields of aromatic plants and healthy vegetation is an ideal route.

This little postcard of a town restores vivacity to a tired body, and to a spirit tired of city-life stresses, the necessary peace and tranquility. Convinced, you will return to it whenever you can.

(Alenka Ana Demikeli, Croatia in-flight Magazine, Spring 2002)

New Book on Travel

Croatia: Travels in Undiscovered Country

By Tony Fabijancic, University of Alberta Press, 186 pages, \$29.95

For most North American travellers, Croatia - like Slovenia and other remnants of the former Yugoslavia - is mostly terra incognita. Located along the east coast of the Adriatic Sea, south of Slovenia and Hungary and bordering on Bosnia-Herzegovina, it has been recognized as a distinct entity only since 1992. Long a popular destination for Austrians and Germans in search of sun and warm water, most non-Europeans know it only from brief cruise ships stops at Dubrovnik on journeys between Venice and the Aegean. Croatia: Travels in Undiscovered Country makes it clear that there is much more to the country than that picturesque medieval port.

In the book, Edmonton-born Tony Fabijancic recounts his experiences on several trips in the late 1990s as he travelled through his father's native land to rediscover his roots. With the tongue of a local and the eyes of an outsider, he takes readers from Zagreb, the country's 900-year-old capital, through the peasant regions of Prigorje, Zagorje and Slavonia to the Adriatic coast, the frontier territories of Krajina and Herzegovina, and to the Istrian Peninsula. Along the way, he paints thoughtful portraits of the country's remarkably complex regions; as well as of the men and women who share their views on their place in the new Croatia.

Fabijancic, an associate professor of literature at Memorial University in Corner Brook, Nfld., is at his best in essays that describe old Croatia: the world of peasants, shepherds and fishermen that is quickly disappearing as the country moves toward modern Europe. This is not a guidebook, and aside from some historical background, Fabijancic keeps much of the country that remained outside his own personal experience out of focus. But it will make a fine primer for travellers interested in discovering a new destination.

CROATIA ON LIST OF COUNTRIES TO LOSE U.S. MILITARY ASSISTANCE

WASHINGTON, July 8 (Hina) - Croatia is on a list of countries which will lose U.S. military assistance because they support the International Criminal Court (ICC), a U.S. State Department representative said on Monday. As of July 1, these countries are considered unfit to receive U.S. military assistance, Brooke Summer told Hina, reading out the list of 35 countries, including Croatia. Summer said the decision referred to unused military funds.

The United States does not recognise the ICC, the first permanent international court for war crimes, because it fears that the court will be used for the politically motivated prosecution of Americans.

Under the American Servicemembers' Protection Act (ASPA), on July 1 the United States discontinued military assistance to ICC member-countries which did not sign an agreement on the non-extradition of U.S. citizens to the ICC. With the agreement, the U.S. is de facto trying to avoid the court's jurisdiction.

U.S. President George W. Bush has exempted 22 countries from the ban.

Croatia meets all four criteria to be denied further U.S. military assistance -- it is a signatory to the agreement on the ICC, it has received U.S. military assistance, it is not a member of NATO and it does not want to sign the bilateral agreement with the United States on the non-extradition of Americans to the ICC.

Croatian Deputy Foreign Minister Ivan Simonovic said last week Croatia would lose U.S. military assistance in legal sense, but in fact it was not losing anything until January 2004. He said that of the US\$19 million of U.S. military assistance to Croatia, six million had already been spent, while the other 13 million of granted funds had not been used for different reasons. According to him, the funds will be used because the United States said the ban would not be applied retroactively.

Columbia, the country receiving the most funds, and six eastern European countries to become NATO members next year -- Bulgaria, Estonia, Latvia, Lithuania, Slovakia and Slovenia -- are also on the list.

The sanctions do not refer to 19 NATO member-countries and to

non-members which are considered important U.S. allies.

So far, a total of 44 countries have announced that they signed the bilateral agreements with the U.S., and another seven countries have signed them in secret.

Freedom of press in Croatia - French Style

Reporters Without Borders today condemned newly adopted amendments to the criminal code and proposed changes to the press law, saying they would hamper access to official information, limit the possibility of criticising public figures and make it easier to prosecute journalists, thereby encouraging self-censorship.

"This regression in press freedom is very regrettable, especially as the president of the European Commission has just described Croatia as an example to follow for Balkan countries seeking to join the European Union," Reporters Without Borders secretary-general Robert Ménard said. Ménard urged Prime Minister Racan Ivica and culture minister Antun Vujic to do everything possible to ensure that the criminal code amendments are repealed and that any change to the press law does not obstruct the work of journalists.

If the amendments to the press law are passed in their present form, the authorities will be able to refuse to provide information to the press without giving any explanation; the cut-off period for bringing a libel suit will be extended from six months to five years; a newspaper's editor in chief will be held responsible for libel damages rather than the publisher; and it will be forbidden to publish "official secrets" and "business secrets."

In the first of the two amendments to the criminal code approved on 9 July, parliament repealed article 203, which protected journalists from prosecution for libel if they acted in good faith and there was no intent to defame. Under the second amendment, to article 309, any insult or criticism hampering the work of a judge or prosecutor is henceforth punishable by three years in prison and any journalist expressing an opinion on an ongoing trial can be sentenced to one year in prison.

German Leader Cancels Vacation to Italy and goes to Croatia?

BERLIN - Chancellor Gerhard Schroeder scrapped a planned vacation in Italy following a series of diplomatic spat with Rome, opting Wednesday to rest at home in Germany instead. The Italian prime minister's laconic response: "I'm sorry for him."

Schroeder's decision to ditch a trip to the Marche region next week followed an Italian official's assertion that German tourists were "stereotyped blonds with a hyper-nationalist pride." The chancellor's spokesman, Bela Anda, said the quarrel would make it impossible for Schroeder and his family to have "a restful and undisturbed vacation."

But Germany's conservative opposition brushed aside the row as "pure summer theater" and said Schroeder's decision was an attempt to distract voters from domestic problems.

Italy and Germany have been on diplomatic tenterhooks since Italian Prime Minister Silvio Berlusconi told a European parliamentarian from Germany last week that he would make a good Nazi prison guard in a film. Berlusconi made the gaffe after the German lawmaker questioned the prime minister about laws that have eased his legal problems in Italy.

Schroeder initially held on to his vacation plans - accepting Berlusconi's expression of regret.

However, tensions escalated after Italian Industry Minister Undersecretary Stefano Stefani lampooned German vacationers as "stereotyped blonds" and Germany "a country intoxicated with arrogant certainties."

Some Italian ministers had distanced themselves from Stefani, to the satisfaction of many German officials. Still, two of Schroeder's ministers called for Stefani's removal from office - and the controversy smoldered.

"You have to ask if a man is fit for this job, with responsibility for

tourism, if he says German tourists aren't needed any more," German Interior Minister Otto Schily said Wednesday. "He'll have to accept that they perhaps will go to Dalmatia and Istria (Croatia), Spain or France - there are a lot of good places for vacations."

Schily, who owns a house in Tuscany, said he had yet to decide whether he would take a vacation in Italy this year.

The chancellor - under intense domestic pressure to spur economic growth and brighten the dismal unemployment picture - seemed to have struck a chord with fellow Germans with his decision to take his vacation in his hometown of Hanover.

Under the headline "No Bella Italia!" the mass-circulation Bild daily urged the chancellor earlier Wednesday to stay home. Germany's n-tv television channel, which asked viewers to phone and e-mail it with their views on the chancellor's decision, said more than 80 percent supported it.

"Year upon year, thousands of Germans spend their vacation in Italy," said Olaf Scholz, general secretary of Schroeder's Social Democratic Party. "They don't need to be collectively insulted, and the chancellor has made that clear with his decision."

Berlusconi was asked to comment on Schroeder's decision during a visit to Positano, on the Amalfi coast, and responded: "I'm sorry for him," according to the ANSA news agency.

The diplomatic rifts have underscored the love-hate relationship between the two countries. Germany's powerful economy and political stability compared with Italy's political chaos has underlined the rivalry. Berlusconi has made a point of trying to make Italy's weight felt internationally, siding up to the United States and Russia while making clear Germany and France can no longer take Rome for granted.

(Associated Press)



Vladimir P. Goss: Marko, Duje, and the Square of St. George

The setting was distinguished. The Print Room of the Croatian Academy of Arts and Sciences (Kabinet grafike HAZU). The occasion was too. The Zagreb Triennale of Graphic Arts. And so, of course, was the name of the artist: Marko Spalatin.

The exhibition: "Marko Spalatin; grafika 1979-2003" opened on June 10 (through July 12). It includes the amazing new eight

serigraphs series, the Akumal, and 24 other prints selected by the artist himself. The exhibition was organized by the Croatian Academy of Arts and Science - the Print Room, in cooperation with the Citizens' Association Globalna Hrvatska. The sponsors were the Ministry of Culture of the Republic of Croatia, Siemens, d.o.o., and the U.S. Embassy.

Marko Spalatin was born in Zagreb in 1945. He arrived in the U.S. in 1963, where he completed his high school education, and then studied painting at the distinguished Art School of the University of Wisconsin in Madison (BFA, 1965; MFA, 1968). Ever since the completion of his studies he has lived in Blue Mounds, not far from Madison, painting and making his living as an artist.

Marko's works can be found in many top world museums and galleries - Museum of Modern Art in New York, Musée d'Art Moderne and Bibliothèque Nationale in Paris, Victoria and Albert Museum and Tate Gallery in London, Library of Congress in Washington, Metropolitan Museum in Manila, Philadelphia Museum of Art in Philadelphia, National and University Library in Zagreb, etc. He has had about seventy one-man shows in most of the key art centers in the U.S., and in Canada, France, Lebanon, Slovenia, and Croatia (National and University Library, Student Center Gallery). A list of his collective exhibitions is endless, so also of corporate collections (IBM, Xerox, RCA, Kresge, Alcoa, General Electric, Gulf Oil, ATT, etc.).

A major retrospective of Marko's works was held at the Butler Institute of American Art, Youngstown (OH), one of the top American art institutions, in 1995. The major essay in the Catalogue was written by a distinguished New York art critic, John Yau.

The opening of the exhibition happened on one of the hottest and steamiest evenings of the year so far. In spite of that we had a good crowd. Professor Vulin, Member of the Academy spoke at the opening of Marko's renown throughout the world. I noticed a number of outstanding Croatian artists - Ivan Kožarić, Member of the Academy, Nikola Koydl, Duje Juric... Some of the visitors told me that this was one of the best shows ever in the halls of the Print Room. Indeed, Director of the Print Room, Ms. Slavica Markovic, M.A., and her associates did a great job setting up the exhibition. They also produced a wonderful Catalogue containing all of the 32 exhibits, and an equally handsome poster. Lilijana Domic, a leading Croatian art critic and the author of the exhibition Catalogue writes: "Each Spalatin canvass, each serigraph, bears a stamp of uniqueness. Yes, even serigraphs, in spite of a technology meant for repetition. This is a sign of an exceptional, impressive authorship which knows how to find truly original solutions within the sphere of simplified geometric forms. Spalatin's compositions are unusual also in terms of motifs such as we may glean from the Akumal series, unusual in reductionism, in sophistication of the optics, and in color which literally animates this painter's 'prism.'"

We all believed that the exhibition would draw an enthusiastic response, such as Marko's art has drawn everywhere it has been shown. Was I wrong!

I counted two journalists at the opening! The TV was not there! There was barely a note in the entire Croatian media during the exhibition! The Croatian public was not given a chance to learn about one of our biggest success stories on the Globe. The media have decided to ignore it, and, as a man who had been with the media for quite a while, I know that if "we" do not announce it "it did not happen."

I complained to a friend. He said, "That's Croatia for you. We do not care for what we do not know. Or, rather, what we do not consider safe. Who knows what 'political option' Marko might represent? Which 'network' or clan? Who might get mad at reporting about him? He may belong to 'the other side.'"

So the biggest news about the Spalatin in Croatia is that there are no news at all!

Three weeks later an exhibition of Duje Juric, an outstanding Croatian abstract painter was opened in the Kortil Gallery in Rijeka. It was organized again by the Globalna Hrvatska and partially funded by the City of Rijeka.

The Globalna Hrvatska thus had the distinction of showing, at the same time in Croatia, probably the two best Croatian non-figurative painters on the Globe. The opening drew almost "everybody" in the arts and culture in Rijeka. Yet again, the media were curiously under-represented!



Marko Spalatin

The role of the free media in the democratic world is to inform the public, indeed uncover what is being hidden or suppressed. The journalist is out for the news, and he/she does not have to run to the editor to ask for a permission to report. If his reporting is rejected he is sure to find another editor who would just love to publish his story. Have we become so scared of having our own eyes and mind, of stating our own opinion, so scared of losing our jobs and reputation by doing what we are supposed to be doing, so that we do not do it at all, unless this is approved by a powerful protector? Who needs such a society of silence and alienation? Have we ever left the world of totalitarianism which we are supposed to have voted out in Spring 1990!?

Sour grapes? Well, the sour feeling should be on all of us. A minor "politician" told me the other day: "We are so busy. The election campaign has started." I do not see it. Rather, it seems to me that instead of an election campaign we see a lot of deal making, of coalition and alliance planning; in fact, once every politician has made a deal preserving his perks whatever might happen, we might even have an election so the people can ratify what the "politicians" have already decided.

An exhibition entitled "Budimpesta - Povijest trga Sv. Jurja" (Budapest - History of St. George's Square) opened in the Museum of the City of Zagreb on July 8. An absolutely wonderful show of the heart of Budapest, a place where life, and civilized life, had been going on since time immemorial. It was also great to listen to our friends from Hungary, the Mayor of Budapest included, how their square, their city, and their land would soon become a part of the EU, and how Croatia must follow as soon as possible. How Croatia and Hungary have, for better or for worse, shared a lot of history, and how they should share it again under the aegis of Europe. Yes, we seem to have some sincere friends - and judging by the number of cars with Hungarian plates on Croatian roads, our northern neighbors just love Croatia. And for two months, through September 8, they are showing us the heart of their capital in the heart of Croatian capital.

Exhibitions such as this one are bound to draw crowds. But it seems to me that at the opening the media were not as well represented as I expected, that here were many fine people from arts-culture area, but very few political bosses, or "movers and shakers" in the world of art and culture (unfortunately, there is a whole bunch of those on the coat-tails of politicians). I wonder. Is this exhibit "too positive" for Croatia? Too "clean"?

I have an idea. Maybe Global Croatia should put together an exhibition on some great Croatian square and take it abroad - to those who need not be told what they should or shouldn't see.

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 123, 01. VIII 2003.

Come and visit Croatia

VRBOSKA..... BEAUTY SHELTERED FROM THE WINDS
In summer, Vrboska is full of life. Some hundred berths of the little marina are overflowing with boats, seamen, dogs, bicycles, parasols, and everything is taken care of by the excellently organized and pleasant personnel. The culinary offers of several restaurants would not put to shame even some famous Riviera restaurants...



If you saw this picture in colour you would marvel at the blue- purple colour of the sea, light blue colour of the sky, and the beauty of village of Vrboska in front of your eye. So, go, visit Croatia and see for yourself how beautiful Vrboska is.

In our language, the sea is of the neutral gender, whilst the ocean belongs to the robust, masculine one. It appears that the classification is correct. Thick, deep waters, heavily calm - when calm, uncontrollably wild - when wild, simultaneously destructive and creative, eerily mysterious and irresistibly provocative - as if promising some undiscovered secrets only to you - mean the ocean. The same characteristics could be ascribed to the sea but in some softer, say, more feminine manner. It is really masculine, in its destructive rage of turbulent, sometimes oceanic waves - and feminine, in the tender, seductively lazy, dashing of waves against the shore, whilst being a child, in its spirited dance of waves with a light wind. Our Adriatic Sea penetrated deeply into the flesh of Europe in its masculine capacity, settling itself comfortably between the Apennine and the Balkan peninsulas and in the coves, creeks, gulfs and bays of its numerous islands.

In one of them, on the northern end of the island of Hvar, characteristic for its length and beauty and sheltered from stronger winds, there is Vrboska.

From its entrance, whose widest part is covered by a dense, healthy pine forest, it narrows, meandering like a lazy snake, to become a channel at its very end, along which, on both sides, connected by means of tiny bridges, there are beautiful small stone buildings. There is even a small island in the midst of this bay. The scene, reminiscent of an old postcard, hidden at the deep end of the bay, illuminated by the sun or wrapped up in fog - not a rare phenomenon at a certain time of the year - is breathtaking, or, to say the least, surprising.

Starting off as a fishing village and harbour of one of Hvar's oldest settlements, during the 15th century, Vrboska became a small town that by its beauty leaves far behind many of the much better known spots on the island.

As long ago as in 1331, the future Vrboska is mentioned in the Croatian Statute as Vrbanj (vallis Vrbagni), along with the future Jelsa, mentioned as portus Pitve. Both parent towns long dominated new settlements that quickly developed into successful fishing, maritime and commercial centres, so that the parent towns' domination became a burden. By means of a persistent and long battle Vrboska became independent in the sixteenth century, while Jelsa achieved that status only at the beginning of the seventeenth century.

During centuries, this little bay was a safe harbour and shelter to ships traveling to the Orient. The typical Mediterranean local architecture of the small houses on both sides of the channel, linked with the Renaissance, Gothic and Baroque town houses, old churches on one side of the channel and numerous villas scattered in the dense pine forest on the other, give the town an exceptional charm and a warm intimacy, which unfailingly moves

every visitor. Perhaps its cause lies also in the peaceful way of life of its inhabitants, in God-given climatic conditions (the island has the greatest number of sunny days per year), in combination with nature that offers rich Mediterranean scents, colours and tastes, as well as a unique sea. That is why trailing through the narrow streets of the Piazza and wandering between the Gothic-Renaissance houses in the Padva, discovering old churches, imbued with the serenity of the atmosphere, is an extraordinary experience.

Everything here is small, and yet great, because everything was built according to the measurements of the local people, who did not have today's megalomaniac appetite, and which they can do without. The fish-market, the size of a dollhouse, brings a smile to every face and an irresistible wish to take this miniature building home, at least as a photo, whilst the Fishing Museum testifies with its exhibits about the long fishing tradition of the local people. The small shipyard, squeezed in between boats, remembers the time when it was building mainly wooden fishing boats, whilst today it does only minor repairs and cosmetic work, to the joy of the guests of the ACI-Marina, located in the wide outer, well-protected part of the bay, across the channel. On the shipyard side, the old, long-closed factory for fish processing awaits new owners and contents.

At a distance of little more than a kilometre, the diverging road of the Stari Grad - Jelsa road brings us to the beach and to a little park and the small church of St Peter, one of the oldest on the island (it is mentioned in the Croatian Statute of 1331 as a frontier point between Pitve and Vrbanj). Built in a semicircular concavity, the church's façade has a copy of the Saint's image (the original, a work by a Renaissance sculptor of the Nicola the Florentine school, is kept in the picture gallery of the church of St Lovrinac). On hot summer days, the agreeable shade of the pine trees in the little park cools the body, just as the excellent iced drinks of the unavoidable Lorenzo Café, to be found on all the crossroads in Vrboska. The panorama of the town, seen from the land or from the sea, is dominated by a building unique in our parts - the Church Fortress. Built in the town centre on a small elevation, the Church of St Mary (1575) was fortified due to the danger of Turks, who, after occupying the Makarska coast in 1470, saw ruin, despair and death with their constant attacks on this part of the island. Left on their own, its inhabitants defended themselves as they could, so that the fortified church played a key role in the destiny of Vrboska's existence. Some other towns were less lucky; for instance, the town of Sućuraj was totally devastated three times. This building, of harmonious Renaissance fortification architecture, offers a magnificent view of the whole town and its bay, whilst the

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 123, 01. VIII 2003.